T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE OLİMPİK HAZIRLIK MERKEZLERİNE (TOHM) DEVAM EDEN SPORCULARIN KARAR VERME STİLLERİNİN BELİRLENMESİ

Merve KILOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Danışman

Doç. Dr. Turgut KAPLAN

KONYA-2017

ONAY SAYFASI

S.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Merve KILOĞLU tarafından savunulan bu çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN İmza
Selçuk Üniversitesi Spor Bil. Fak.-Spor Yöneticiliği

Danışman: Doç. Dr. Turgut KAPLAN İmza
Selçuk Üniversitesi Spor Bil. Fak.- Antrenörlük Eğit.

Üye: Yrd. Doç. Dr. Murat ERDOĞDU İmza
Necmettin Erbakan Ünv. Turizm Fak.-Rekreasyon Yönetimi

ONAY:

Bu tez, Selçuk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmenliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Ender ERDOĞAN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Karar verme kavramı, insanlığın her zaman her konuda kullandığı, önemi her geçen gün artan bir kavram olarak, birçok alanda araştırılmaya devam etmektedir. Alınan her karar hayati önem taşımaz ancak söz konusu spor ortamı olduğunda anlık değişen durumlar, kişilik özellikleri ve devreye giren birçok etken ile sporcu vermiş olduğu kararla bir skor, bir sonuç belirleyebilmektedir.

Dünyanın en büyük spor organizasyonu olan olimpiyatlara katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların seçilmesi, yetiştirilmesi, performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması amacıyla kurulmuş olan Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine devam eden sporcuların karar verme stilleri bu noktada araştırılmak üzere önemli bir konu olarak görülmüştür.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde, bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Turgut KAPLAN' a, Sayın Doç. Dr. Hayri DEMİR' e, Sayın Doç. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN' e, tez çalışmam boyunca beni her zaman destekleyen ve yardımcı olan Spor Genel Müdürü Sayın Mehmet BAYKAN' a, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Dairesi Başkanı Sayın Rasim ARI' ya, tez çalışmama destek veren ve katkı sağlayan; Spor Genel Müdür Yardımcısı Sayın Murat KOCAKAYA' ya, Spor Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanı Sayın M. Nezir SAİDOĞLU' na, Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı Sayın Mete EROL' a, Sayın Ufuk ARMAN ve TOHM Alan Koordinatörlüğü' ne ve 20 ilde çalışmama vermiş oldukları destek için TOHM İl Koordinatörlerine teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatım boyunca üzerimde en çok emeği olan insanlara, beni her zaman destekleyen, bugünlere gelmemi sağlayan Annem Figen ve Babam Murat KILOĞLU' na, hayatımın her anında olduğu gibi tez çalışmamda da bana destek olan Canım Kardeşim Tevfik KILOĞLU' na, çalışmama katkı ve destekleri ile yanımda olan Sevgili Feyza ve tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Merve KILOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÇİZELGELER ..... **v**
ÖZET ..... **vii**
SUMMARY ..... **viii**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Olimpiyat Oyunları 3
1.1.1. Antik Olimpiyat Oyunları 5
1.1.2. Modern Olimpiyat Oyunları 7
1.2. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri (TOHM) 9
1.2.1. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulmasında Etkili Olan Faktörler 9
1.3. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulmasında Yasal Dayanak 10
1.4. Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği ve İşleyişi 13
1.4.1. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin İşleyişi ve Sorumlu Birim 14
1.4.2. İl Müdürlükleri Bünyesinde Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulması 16
1.4.3. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri Sporcularının Seçimi ve Branşlara Göre Seçim Kriterleri 25
1.4.4. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri Sporcularının Başarıları 39
1.5. Yurtdışındaki Olimpik Hazırlık Merkezleri Örnekleri 39
1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri Olimpiyat Eğitim Merkezi 39
1.5.2. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi 47
1.5.3. Hollanda Olimpik Eğitim Merkezi 50
1.6. Karar Verme 51
1.6.1. Karar ve Karar Verme Kavramı 51
1.6.2. Karar Verme Kavramının Önemi 53
1.6.3. Karar Verme Süreci 55
1.6.4. Karar Verme Stilleri 63
1.6.5. Karar Verme Stilleri Konusundaki Yaklaşımlar 66
1.6.6. Sporda Karar Verme 80

2. GEREÇ VE YÖNTEM 85
2.1. Evren ve Örneklem 85
2.2. Veri Toplama Araçları 87
2.2.1. Kişisel Bilgi Formu 87
2.2.2. Melbourne Karar Verme Ölçeği 87
2.3. Verilerin analizi 89
3. BULGULAR 91
3.1. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular 91
3.2. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının TOHM Hakkındaki Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular 92
3.3. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kendiyle İlgili Konularda Karar Veren Bireylere Ait Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular 95
3.4. Ölçme Aracından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular 97
3.4.1. Karar Verme Ölçeği Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Bulgular 97
4. TARTIŞMA 104
5. SONUÇ VE ÖNERİLER 116
6. KAYNAKLAR 119
7. EKLER 125
EK-A: Kişisel Bilgi Formu 126
EK-B: Melbourne Karar Verme Ölçeği 128
EK- C: S.Ü. Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Kararı 129
EK- D: Ölçek Kullanımına İlişkin İzin Yazısı 130
EK- E: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Anket Uygulama İzin Yazısı 131
EK- F: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yazısı 132
8. ÖZGEÇMİŞ 133

ÇİZELGELER

Çizelge 1.1. Atıcılık Branşı TOHM Seçim Kriterleri.....27

Çizelge 1.2. Atletizm Branşı TOHM Seçim Kriterleri.....28

Çizelge 1.3. Buz Pateni Branşı TOHM Seçim Kriterleri.....30

Çizelge 1.4. Artistik ve Ritmik Cimnastik TOHM Seçim Kriterleri.....31

Çizelge 1.5. Trampolin Cimnastik TOHM Seçim Kriterleri.....31

Çizelge 1.6. Halter Branşı TOHM Seçim Kriterleri.....33

Çizelge 1.7. Okçuluk Branşı TOHM Seçim Kriterleri…….....35

Çizelge 1.8. Yüzme Branşı Kadın Sporcu TOHM Seçim Kriterleri……....…….37

Çizelge 1.9. Yüzme Branşı Erkek Sporcu TOHM Seçim Kriterleri……..……...38

Çizelge 2.1. Anketi Cevaplayan TOHM Sporcularının Yüzde ve Frekans Dağılımı.....86

Çizelge 2.2. TOHM Sporcuların Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Alt Boyutlarına Uygulanan Kolmogorov Smirnov Testi ve Shapiro Wilk Testi Sonuçları…….90

Çizelge 3.1. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kişisel Özellikleri.....91

Çizelge 3.2. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının TOHM'a Ait Özellikleri.....93

Çizelge 3.3. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kendiyle İlgili Konularda Karar Veren Bireylere Ait Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular.....95

Çizelge 3.4. TOHM Sporcuların Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Ortalamalarına Ait N, $\overline{X}$, Sd, Minimum ve Maksimum Değerleri.....97

Çizelge 3.5. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....98

Çizelge 3.6. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....98

Çizelge 3.7. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....99

Çizelge 3.8. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Aile Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....99

Çizelge 3.9. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....100

Çizelge 3.10. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....100

Çizelge 3.11. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleklerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....101

Çizelge 3.12. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Baba Mesleklerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....101

Çizelge 3.13. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının TOHM Eğitim Sürelerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....102

Çizelge 3.14. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının TOHM Eğitim Süresinde Aldıkları Derecelerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları .....….103

ÖZET

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine (TOHM) Devam Eden Sporcuların Karar Verme Stillerinin Belirlenmesi

Merve KILOĞLU
Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA-2016

Bu araştırma, Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine (TOHM) devam eden sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi, TOHM sporcularının kişisel değişkenleri (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne mesleği ve baba mesleği) ile TOHM hakkındaki genel değerlendirilmelerine göre Karar Verme Ölçeği öz saygı ve Karar Verme Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacı ile yapılmıştır.

Araştırmanın örneklem grubu 449 TOHM sporcusundan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Mann ve arkadaşları (1998), tarafından geliştirilen, Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan Melbourne Karar Verme Ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analizinde, ikili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi için p=0,05 seçilmiştir. Çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis Varyans Analizinde anlamlı farkın hangi gruplar arasında kaynaklandığını belirlemek için Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 15.0) programında analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar verme öz saygı düzeylerinin yüksek olduğu ve karar verme stilleri alt boyutlarından dikkatli karar verme stilini tercih ettikleri, bunu kaçıngan, panik ve erteleyici karar verme stilleri alt boyutlarının izlediği, kadın TOHM sporcularının erkeklere göre öz saygı düzeyinin daha yüksek olduğu ve kadın TOHM sporcularının dikkatli karar verme stili alt boyutunu, erkek TOHM sporcularının ise daha çok kaçıngan karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri görülmüştür. 19 yaş ve üstü TOHM sporcularının karar vermede öz saygı puanlarının daha yüksek olduğu ve 18 yaş ve altındaki TOHM sporcularının daha çok kaçıngan karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri tespit edilmiştir. Araştırmada, lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme stili alt boyutunu, lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının kaçıngan karar verme stili alt boyutunu kullandıkları belirlenirken, TOHM sporcularının aile gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi ve anne meslek düzeylerine ve TOHM eğitim süresinde aldıkları derecelere göre karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırmada, farklı meslek grubunda babalara sahip TOHM sporcularının karar verme stilleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Araştırmada, 12 aydan az süredir TOHM' da eğitim gören sporcuların dikkatli karar verme alt boyut sıra ortalamaları, daha fazla süredir TOHM' da eğitim gören sporculara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Karar Verme, Olimpik Hazırlık Merkezleri, Sporcu, TOHM.

SUMMARY

T.C.
SELÇUK UNIVERSITY
INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

THE DETERMINATION OF DECISION-MAKING STYLES IN ATHLETES GOING TO TURKEY OLYMPIC PREPARATION CENTERS (TOHM)

Merve KILOĞLU
Department of Sport Management

MASTER THESIS / KONYA-2017

This research was done to determine the decision-making styles of the athletes going to the Turkey Olympic Preparation Centers (TOHM) and to reveal the relations between the Decision Making Scale self-respect and the Decision Making Scale sub-dimensions in accordance with the TOHM athletes' personal variables (gender, age, education level, monthly average income, mother's education level, father's education level, mother's profession and father's profession) and their general evaluations about the TOHM.

The sampling group of the research consisted of 449 TOHM athletes. As a data collection tool in the research, The Melbourne Decision Making Scale developed by Mann et. al. (1998) and adapted into Turkish with its validity and reliability by Deniz (2004) was used.

In analysis of data, the Mann-Whitney U Test for pair comparisons and the Kruskal-Wallis Variance Analysis for multiple comparions were utilised. For the significance level, p=0,05 ws chosen.

When making multiple comparisons with the Kruskal-Wallis Variance Analysis, the Mann Whitney U Test was applied to determine which groups significant differences result from. The relevant data were analyzed with the SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 15.0) program.

The participant TOHM athletes' self-respect levels in decision-making were found to be high, they would prefer the sub-dimension of careful decision-making style from the sub-dimensions of decision-making styles, the sub-dimensions of avoidant, panic and suspensive decision-making styles followed this one, the female TOHM athletes' self-respect levels were regarded to be higher than the males, the female TOHM athletes' preferred the sub-dimension of careful decision-making style, the male TOHM athletes' preferred the sub-dimension of avoidant decision-making style more as well. The TOHM athletes aged 19 and over had high points in self-respect of decision-making and the TOHM athletes aged 18 and below preferred the sub-dimension of avoidant decision-making style more. Within the research, the TOHM athletes having a bachelor's degree used self-respect in decision-making and the sub-dimension of careful decision-making style, the TOHM athletes graduating from high school used the sub-dimension of avoidant decision-making style, there were no differences between the self-respect in decision-making and the sub-dimensions of decision-making scale in the TOHM athletes' family income level, mother's and father's education level and mother's profession level and their own degrees during TOHM education process. Hereby, there were differences in the decision-making styles of the TOHM athletes having a father from different profession groups. In this research, the athletes having education in the TOHM less than 12 months had significantly lower averages in the sub-dimension of careful decision-making than the athletes having education in the TOHM more.

Key Words : Decision-Making, Olympic Preparation Centers, Athlete, TOHM.

1. GİRİŞ

İnsanlar toplumsal varlıklar olduklarından, çözülmesi gereken küçük veya büyük problemlerle karşı karşıya gelirler ve seçim yapmaları gerekir (Afyon ve ark 2014). Karar verme kavramı, insanlığın var oluşundan itibaren önemini korumaktadır. İlkçağlarda insanların ava kimin gideceğini, ateşin kimin yakacağı ya da kimin yuvayı koruyacağı vb. görevlerde dahi karar vermeleri hayati önem taşımıştır. Yönetim kavramının da temel prensiplerinden biri olan karar verme, her alanda her meslekte belli bir düzenin ve durumun yönetiminde en önemli faktörlerden biridir. Bugün birçok bilimsel alanda araştırılan karar verme kavramı ve önemi tartışılmaktadır. İnsanlık tarihi kadar eski olan spor kavramında da karar vermenin yeri ve önemi büyüktür.

Karar verme; gibi hayatın birçok yerinde (politika, yönetim, çevre, okul, vs.) olduğu gibi sporda da önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde birçok spor branşında müsabakalar hem daha hızlı hem de daha teknik ve taktiğe dayalı bir hal almıştır. Yarışma esnasında oyun dinamiklerindeki değişebilmektedir. Özellikle toplu sporlarda ve oyun sisteminde ya da ralli yarışlarında beklenmedik değişimler olması, sporcuların oyun içerisinde sürekli yeni kararlar vermesini gerektirmektedir (Kelecek ve ark 2014).

Günümüzde spor, kültürlerarası birleştirici bir güç olarak, giderek artan rekabet düzeyi ile ulusal kimliğin ve prestijin dünya çapında kanıtlandığı bir alana dönüşmüştür. Bu dönüşümün açıkça yaşandığı en önemli alanlardan biri şüphesiz, dünyanın birçok ülkesinden binlerce sporcunun ülkesini en ön sıralara taşımak için mücadele ettiği uluslararası seviyedeki spor organizasyonlarıdır. (Altun ve Koçak 2015). Dev organizasyonlar, uluslararası müsabakalar ve özellikle Olimpiyat Oyunları tüm dünyada kitleleri peşinden sürüklemektedir.

Olimpiyat oyunlarını diğer çok uluslu müsabakalardan ayrılan en önemli özellik, ülkelerin birbirleriyle yarışmadığı sadece üst düzey sporcuların en iyi olmak için mücadele ettikleri bir platform olmasıdır (Şenduran ve ark 2012).

Sportif başarıda sporcu sayısı önemli bir kriter olmakla birlikte, niteliksel anlamda sporcunun nasıl seçildiği ve nasıl yetiştirildiği de büyük önem taşımaktadır. Özellikle, uluslararası başarılar elde etmek için üst düzey sporcuların yetiştirilmesi, yeteneğin keşfedilmesi ve geliştirilmesi karmaşık ve çok boyutlu bir süreç olarak

görülmekte ve çocukların erken yaşlarda en yüksek verim sağlayacakları branşlara yönlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Elit sporcu sistemi, üst düzey sporcuların performanslarının sistemli ve stratejik bir şekilde geliştirilmesi olarak ifade edilmekte, rekabetin giderek daha da artmakta olduğu uluslararası müsabakalarda ülkelerin başarılarını etkileyen en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Farklı ülkelerin elit spor sistemlerinin karşılaştırdıkları araştırmalarda, elit spor sistemine yatırım yapan ülkelerin, olimpiyat oyunlarında daha başarılı oldukları görüşmüştür (Altun ve Koçak 2015).

Sporda uluslararası platformlarda yarışmak ve dünyada bu alanda yer edinebilmek için yetenekli sporculara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sporcuların yetişmesi ise sistemli ve koordineli bir çalışmayla birlikte spora uygun yetenekli bireylerin seçilmesini gerektirmektedir (Ayan ve Mülazımoğlu 2010).

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri, Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği' nin 1. maddesinde belirtildiği üzere; olimpiyatlara katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların seçilmesi, yetiştirilmesi, performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması amacıyla kurulmuştur. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri (TOHM) projesi ile Türkiye' de üst düzey sporcuların performanslarının düzenli bir şekilde takip edildiği ve desteklendiği bir sistemi oluşturmak hedeflenmiştir.

Bu araştırmada Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri (TOHM) sporcularının karar verme stillerinin, bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ulaşılabilen kaynaklara göre kavramsal açıklamalara ve araştırmalara yer verilmeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, kavramsal temellerden ve yapılan araştırmalardan yararlanılarak yorumlanmaya çalışılmış ve tartışılmıştır.

1.1. Olimpiyat Oyunları

Spor, kitleleri peşinden sürükleyen önemli bir olgu olarak tüm dünyada kabul görmüş, büyük yatırımlar ile her geçen gün önemini daha da hissettiren fizyolojik, kültürel, sosyo-ekonomik ve toplumsal bir süreçtir (Silik 2014).

Gelişmiş toplumlarca en önemli eğitim araçlarından biri olan uygulanmakta olan spor faaliyetlerinin öncelikli amacı toplumun sağlıklı nesiller kazanmasını sağlamaktır. Bunun yanında spor, uluslararası bir özellik kazanarak toplum kültürünün tanıtılabileceği yaygın bir propaganda ve reklâm aracı olma özelliği taşımaktadır. Sporun uluslararası dostluk ve barışı sağlayarak ülke ekonomisine getirdiği olumlu katkıları vardır. Günümüzde gerek basın yayın organlarının spora yaklaşımı gerekse insanların stresten kurtulma, vücutlarını formda tutma arzuları ve hepsinden öte sporda kazanılan uluslararası başarılar, toplumun günlük yaşamında ve moral düzeyinde oldukça önemli yer etmekte ve spora önemli bir boyut kazandırmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde spor, toplumların göz ardı edemeyeceği, kesintiye uğratamayacağı ve vazgeçemeyeceği evrensel, bütünleştirici bir aktivite olarak önemini artırmaktadır (Bayraktar ve Sunay 2007).

Spor insanların beden ve ruh sağlığındaki iyileşmenin yanında, toplumsal ve uluslararası dostluk ve barışa en önemli katkıda bulunan sosyal bir araç ve amaç olarak görülmektedir. Sağlıklı gelişme ve yarışma da sporun temel anlayışlarındandır. Sporun birleştirici, kaynaştırıcı, bütünleştirici yönü fazladır. Spor temelinde yarışma barındırır ve herkese eşit fırsat sunmaktadır. İddiasız insanları kabul ederken, iddiaya açıktır. Sporun birleştiriciliği, yoksul, zengin, renk, din, ırk, milliyet ayrımı gözetmemesi, fırsat eşitliğinden yana sosyal demokrat politikaların uygulanabilmesi açısından çok önemli bir zemin oluşturmaktadır. Spor yoluyla sporcunun toplumsal alanda, ülkeler ise uluslararası alanda imajlarını geliştirme, kendilerini daha fazla gösterme imkânı bulabilmektedir (Karahüseyinoğlu ve ark 2005).

Günümüzde devletler ve toplumlar ekonomik, kültürel ve siyasi alanlarda birbirleri ile geçmişe oranla çok yakın etkileşim içinde bulunmaktadırlar. Modern dünya da bu gelişme küreselleşme olarak nitelendirmektedir. Ortaya çıkan bu gelişme dünyada evrensel ortak değerlerin ortaya çıkmasına, kültürlerin birbirleriyle

etkileşimleri sonucu ortak bir dünya kültürünün belirlenmesine neden olmaktadır. Dünyadaki farklılıkların bir zenginlik olarak görüldüğü bu süreçte olimpizm kavramı ve olimpiyat oyunları spor alanında tüm toplumlarının ortak ürünlerden biri haline gelmiştir (Şenduran ve ark 2012).

İnsanlar ve ülkeler arası barışın sağlanabilmesi için yüz yıllarca sporun bir araç olarak görülmüş ve olimpiyat oyunları her dört yılda bir din, dil, ırk ve renk ayırımı gözetmeden kültürlerin, örf ve adetlerin alışveriş aracı olagelmiştir. Olimpiyat oyunlarında yarışmak ve ülkesini temsil etmek bütün elit sporcuların arzusudur. Ana gaye sportmence yarışmaktır ve en başarılı olmak yani olimpiyat şampiyonu olmak en büyük özlemdir (Sezer 2014).

Olimpiyat Oyunları, Olimpizm kavramını benimseyen toplumların ortak katılımı ile icra edilen iki hafta süreyle icra edilen dünyanın en önemli çok uluslu spor organizasyonlarından biridir. Olimpizm kavramının temelinde bireyin spor yaparak fiziksel olduğu kadar bilişsel anlamda da gelişmesi yatmakta ve çeşitli kültürlerde insanların birbirleriyle kaynaşarak farklılıkların ortadan kalkabileceği, daha barışçı, iyi niyetli ilişkilerin kurulduğu bir dünya yaratma düşüncesi hedeflenmektedir (Şenduran ve ark 2012).

Olimpiyat Oyunları bir ülkenin sporuna, sporcusuna, toplumuna önemli katkılar sağlamaktadır. Oyunları isteyen şehirler ya da ülkeler spor ve olimpiyatlar sayesine yenileşmeyi, çocuklarına ve gençliğine Olimpizm bilincini yerleştirmeyi hızlı bir oluşum dahilinde verebilmektedirler. Olimpiyat oyunlarında yarışarak diğer ülkelerin elit sporcularıyla mücadele etmek bir sporcu için en büyük onurdur. Ayrıca bu oyunlarda başarılı olmak, rekor kırmak sporcu açısından toplum içerisinde önemli bir konuma sahip olmanın ve bir statü kazanmanın da fırsatını sunar (Toramanlı 2014).

Olimpiyatlar gibi dünya ölçüsünde olaylar, her memlekette spor hamlesini arttırır. Zaten bu çeşit müsabakaların başlıca faydalarından biride budur. Her yerde milli spor çabası artar. Sporun kalitesi iyileşir, halk arasındaki yayılma temposu hızlanır (Kılıç 2007).

Olimpiyat oyunları veya başka bir ifade ile olimpiyatlar, yaz ve kış olimpiyat oyunları olarak düzenlenir ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nce (IOC) kabul edilerek tescili yapılan olimpik spor dallarındaki yarışmalar ile organizasyon gerçekleştirilir. Olimpiyat oyunlarına farklı ülkelerden izleyiciler, yarışmacılar, gazeteciler, sporcular katılarak insanlar ve ülkeler arasında etkileşim olmasına neden olmaktadır. Olimpiyat oyunlarının tarihsel geçmişi incelendiğinde, Antik olimpiyat oyunları ve daha sonra da Modern olimpiyat oyunları olarak karşımıza çıkmaktadır (Silik 2014).

Olimpiyatlar; M.Ö. 776 ve M.S. 392-393 tarihleri arasında Antik Olimpiyat Oyunları ve 1896 yılından günümüze kadar gelen Modern Olimpiyat Oyunları olmak üzere iki ayrı evreye ayrılmaktadır. Antik Olimpiyatları Oyunları döneminin tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, MÖ XIV. yüzyıla kadar uzandığı tahmin edilmekle birlikte, tarihte kayıt altına alınan ilk olimpiyatlar M.Ö. 776 yılında başlamıştır (Mercin 2010).

Olimpiyat Oyunları, spor aracılığı ile barışçıl bir rekabet ortamı oluşturmak için dünya gençliğine sunulmuştur. Spor kişideki sosyal değerleri geliştiren ve herhangi bir dil sorunu ve engeli tanımadan kitleleri kolayca birbirlerine yaklaştıran en etkili araçtır. Günümüzde sporda meydana gelen gelişmeler sporun politik etkileri ile ilişkilidir. Bir ülkenin spordaki başarıları o ülkenin gelişmesinin bir belirtisi olarak görülmektedir (Özdilek ve ark 2010).

1.1.1. Antik Olimpiyat Oyunları

Sporun beş bin yıllık tarihsel süreci ile ilgili yapılan çalışmalarda, yeniçağa kadar spor organizasyonlarının şölenler veya spor şenlikleri şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Bu şölenlerin veya spor şenliklerinin tarihsel ya da mitolojik bir kişiliğe adandığı (Herakles, Spartakus, Kral Wasa gibi) ya da tarihsel bir olayın yıldönümünde kutlama amacı ile gerçekleştiği görülmektedir. Yine bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığında sporla düzenli olarak uğraşan ve ilk defa spor faaliyetleri düzenleyen toplulukların Mısırlılar ve Eski Yunanlılar oldukları belirtilmektedir (Silik 2014).

Olimpiyat Oyunları'nın kökeni Eski Yunan'da kent (site) devletleri arasında barışçı ilişkileri geliştirmek amacıyla düzenlenen spor şenliklerine dayanmaktaydı. Eski Yunan'da Olympia, Pythia, Nemea ve Ðsthmia gibi yerleşmelerde birbirine benzer spor şenlikleri yapılmaktaydı ancak bunların en ünlü ve en eski olanı Elis (Eleia) kentindeki Olympia'da düzenlenen Olimpiyat Oyunlarıydı (Aksoy 2009).

Olimpiyat tarihi hakkında bildiklerimiz tarihin ilk "örgütlü spor karşılaşması" sayılan Antik Olimpiyat Oyunlarının, M.Ö. 776'da Elis yakınlarında başladığı ve Olimpia'da her dört yılda bir geleneksel olarak düzenlenen atletizm karşılaşmaları olduğudur. M.Ö. 776'da Olimpia'da yapılan ilk olimpiyat yarışmalarının kayıtları tutulmuştur. Bu yarışmaların kayıtları ise bulunan en eski tarihli olimpiyat kayıtları olarak bilinmektedir. Antik olimpiyat oyunları M.Ö. 776'dan, M.S. 392 yılına kadar dörder yıllık aralarla 292 defa yapılmış, 1168 yıl devam etmiştir. Olimpia'nın organize edilişinde dini, siyasi, sosyal ve kültürel unsurlar etkilidir. Klasik olimpiyat oyunlarını bir spor şöleni olarak görmemek gereklidir. Öyle ki, Olimpiyat oyunları sayesinde, antik dönemde Yunanlıların birbirlerini öldürmelerini önlemek ve kendi aralarında birlik oluşturmak, dinsel ve sosyal bir birliktelik kazandırmak amaçlanmıştır (Kılıç 2007).

İlk dönemlerde dinsel köke dayanan oyunların, zamanla programı genişletilerek yarışmalar çoğaltılmıştır. İlk dönemde bir gün içinde tamamlanan oyunlar 32 m genişliğinde, 192 m uzunluğundaki bir pistte yapılan stadyum yarısını kapsamaktadır. Zamanla birbirini izleyen Olimpiyatlara ilgi büyümüş, değişik mesafelerde koşu yarışları, disk ve cirit atma, uzun atlama, boks, güreş, pentatlon, pankreas, yüzme ve atlı araba yarışları da oyunların programına eklenmiştir (Aksoy 2009).

Hristiyanlık, başlangıcından itibaren oyunlara karşı tavizsiz bir tutum sergilemiş; kült kökenleri nedeniyle putperest ayinlerden saymıştır. Kilise, 380'de Roma'nın resmi devlet dini konumunu elde ettiğinde oyunların yasaklanmasına yönelik çabalarını arttırmış ve nihayet İmparator I. Theodosius'un yayınladığı bir fermanla pagan kült uygulamaları yasaklanmıştır. Oyunların 393'ten sonra düzenlenememiş olduğu yaygın bir kanıdır. Kesin olan ise oyunların uzun orta çağ boyunca silindiği hafızalarda yeniden yer edebilmesi için Rönesans'ı beklemek zorunda kalacağıdır (Yıldıran 2014).

1.1.2. Modern Olimpiyat Oyunları

M.S. 394 yılında Roma imparatoru olan I. Theodosius oyunların yapılmasına izin vermemiştir. Bu karardan sonra yaklaşık 1500 yıl oyunlar yapılamamıştır. Olimpiyat oyunlarının yeniden düzenlenmesi fikri 1892 yılında Fransız Baronu Pierre De Coubertin tarafından ortaya atılmıştır. Coubertin, o dönemde gençlerin spor yoluyla eğitilebileceğini belirterek bu konuya önem vermiştir. Coubertin, sporu "İsteyerek, arzu ederek, kurallara uyarak, muhtemel bazı riskleri de göze alarak ve daima daha ileri gitmek üzere yapılan adeli çalışmalar spor" diyerek tanımlamıştır. (Bingöl 2011).

Olimpiyatların dünya barışının temeli olduğuna inanan Coubertin, eski Olimpia oyunlarını yeniden canlandırarak modern şartlara uygun hale getirme fikrini araştırmıştır. Gözündeki erdemlerin kaybolmuş veya hızla ölüyor olması bu düşüncesinin sebebi olmuştur (Espy 1990).

Coubertin'in temel hedefi gerileyen Fransız ulusunun kaderini güçlü karakterlerle ve şahsiyetlerle geliştirmekti. Rekabet ruhu ve atletik katılım sayesinde Fransız gençliğinin dayanma gücüne destek olmak istemekteydi. Aynı zamanda Coubertin, insanlar arasında var olan gerilimlerin ve düşmanlıkların rekabet ruhu sayesinde azaltılabileceğine inanmaktaydı (Ataçocuğu 2008).

Spora gönül veren Coubertin'in aklında olimpiyat oyunlarını bütün dünya ülkeleri ile beraber gerçekleştirme ideali vardı. Bu idealini ilk defa 1892'de, 25 Kasımda Sorbonne'da toplanan, spor konferansında açıkladı. Sorbonne'da "milletlerarası spor müsabakaları tertibi" fikrini ileri sürdü. Gençliğin savaş alanlarında değil spor sahalarında karşılaştırılması fikrine inanan Coubertin, böylece milletlerarası barışın kalıcı hale gelmesi için modern olimpiyatların yeniden düzenlenmesini istemiştir. 1894 yılında Sarbonne'da 2000 davetlinin buluştuğu bir toplantıda, yeniden canlandırılması planlanan olimpiyatların temel ilkeleri belirlenmiştir (Kılıç 2007). Bu ilkeler;

1. Olimpiyatlar dört yılda bir yapılacak,

2. Yarışmalarda sadece büyükler yer alacak,

3. Amatörlük kuralları esas alınacak,

4. Her olimpiyat başka bir ülkede yapılacak,

5. Olimpiyat herkese açık olacak,

6. Bu komitenin başkanı Baron Pierre de Coubertin olacaktır.

23 Haziran 1894'te Sorbonne'un büyük anfisindeki törensel bir oturum sırasında yeniçağın ilk oyunları, on beş üyelik ilk Uluslararası Olimpiyat Komitesi kurulduktan sonra, 1896'da Yunanistan'da, Atina'da düzenlenmiştir. Baron Pierre de Coubertin modern olimpiyat oyunlarının ilkinin, Yunanistan'da yapılmasını istiyordu. Ancak Yunanistan'ın mali sıkıntı içinde olması ve Yunan hükümetinin tavrı bu oyunların Yunanistan'da yapılmasına bir engel teşkil ediyordu. Fakat Yunanlı varlıklı bir işadamı bu oyunlar için gerekli maddi desteği vereceğini belirtti. Bu gelişme sonrasında, yapılan tesisler ve yatırımlar ilk modern olimpiyatların 1896 yılında Yunanistan'da (Atina) yapılmasını sağladı. Daha sonraları olimpiyat oyunları 1916, 1940, 1944 tarihleri haricinde her dört yılda bir düzenli olarak yapıldı (Kılıç 2007).

Modern Olimpiyat Oyunları dört yılda bir yapılan büyük spor organizasyonlarıdır. Modern Olimpiyatlarına ev sahipliğini devletler değil kentler yapmaktadır. Olimpiyat oyunları 15 günü geçmeyecek şekilde gerçekleşmektedir. İlk Olimpiyat oyunları 1896 yılında Yunanistan'ın başkenti Atina'da yapılmıştır. Atina'da yapılan Modern Olimpiyat oyunlarında atletizm, yüzme, jimnastik, kürek çekme, bisiklet ve atış dallarında yarışmalar yapılmış ve maraton koşusu büyük ilgi görmüştür. Modern Olimpiyat Oyunları yapılmaya başladığı tarihten itibaren I. ve II. Dünya Savaşlarından dolayı üç kez iptal edilmiştir (Sezer 2014).

Yaz olimpiyatlarında kar ve buz sporu yarışmalarının yapılamaması Kış olimpiyatlarının düzenlenmesine ortam hazırlamıştır. 1921 senesinde Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından Lozan'da Olimpiyat Kongresi düzenlenmiştir. Bu kongrede alınan kararlardan biri de Yaz Olimpiyatları ile birlikte Kış Olimpiyatlarının da gerçekleştirilmesi kararına varılmıştır. Bu karar ile birlikte ilk Kış Olimpiyatları 1924 senesinde Fransa'nın Chamonix bölgesinde 11 günlük zaman içerisinde düzenlenmiştir ve bu olimpiyatta sadece kış sporlarına yer verilmiştir. Yaz

ve Kış Olimpiyatları 1992 yılına kadar aynı sene içerisinde düzenleniyordu. Bu olimpiyatların iki sene ara ile yapılabilmesi için 1992 yılından sonraki Kış Olimpiyatları 1994 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren iki yılda bir bu olimpiyatlardan birisi düzenlenmekte ve bu olimpiyatlar da kendi içerisinde dört yılda bir olarak düzenlenmektedir (Silik 2014).

1.2. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri (TOHM)

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri metninin yazılmasında; Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın bilgilendirmesi (EK-F), Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (SGM 2016), Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği (RG Tarihi: 11.04.2015 / RG Sayı: 29323), İlgili Federasyonların resmi web siteleri kaynak olarak değerlendirilmiştir.

1.2.1. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulmasında Etkili Olan Faktörler

- Türkiye'de üst düzey sporcuların performanslarının düzenli bir şekilde takip edildiği ve desteklendiği bir sisteme ihtiyaç duyulması,
- Küçük yaş gruplarında alınan sportif başarıların üst yaş gruplarına taşınmak istenmesi,
- Sportif başarının sadece antrenör ve sporcu eksenindeki çalışmalara bağlı kalmamasının gerektiğinin düşünülmesi,
- Spor psikologu, beslenme uzmanı, kondisyoner, fizyoterapist, masör vb. spor elemanlarının milli takımlar düzeyinde sporculara hizmet vermesinin istenmesi,
- Sportif başarının artmasında etkili unsurlardan biri olan sportif performans testleri ile ilgili yeterli tecrübeye ulaşılmasının arzusu,
- Sporculara erken yaşlarda aşırı yükleme yapılması nedeni ile sporcuların fiziksel nedenlerle kısa sürede sporu bırakmak zorunda kalmasının önüne geçilerek, sportif başarıda süreklilik istenmesi,

- Bilinçsiz ilaç ve doping kullanımının önüne geçilmek istenmesi,

- Yeteneği bulunan, sportif başarısını kanıtlamış, yaşadığı ilde sportif başarısını daha ileri götürme imkanı bulunmayan sporcuların maddi imkansızlıklar nedeniyle sportif başarılarını daha yukarı taşıyamamasının ve sporu bırakmasının engellenmek istenmesi,

- Federasyonların ve antrenörlerin özellikle yıldızlar ve gençler düzeyinde başarılı sporcuları yetiştirebilecek birikime sahip olmalarının istenmesi,

- Üniversite de okuyan ve spor yaşamını devam ettirmek isteyen başarılı sporcuların üniversite okudukları ildeki kulüp ve antrenörlerle çalışmak zorunda kalmalarının, diğer illerde bulunan antrenörlerle başarılarını artırabilecekken üniversite okumaları nedeniyle bu imkandan yararlanamamalarının önüne geçilmek istenmesi,

- Sporcuların konaklama, spor alanlarına ulaşım, doğru beslenme, hayatlarını idame ettirme, spor alanlarından öncelikli yararlanma konularında sorun yaşamamaları ve geleneksel olarak başarılı olduğumuz branşlar dışında, olimpiyat oyunlarında çok sayıda madalyanın kazanıldığı ancak ülkemizde altyapısı zayıf olan branşlarda gelişim sağlanmasının istenmesidir.

1.3. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulmasında Yasal Dayanak

Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna dayandırılarak, 11 Nisan 2015 tarihli ve 29323 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği" ile Olimpik hazırlık merkezlerinin mevzuat yapısı tamamlanmıştır.

3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun, Görev başlıklı 2. ve Merkez Danışma Kurulunun Görevleri başlıklı 10. maddeleri 29323 sayılı yönetmeliğin yasal dayanağını oluşturmaktadır (Kanun No: 3289/Kabul Tarihi: 21/5/1986). Adı geçen maddelerdeki, madde açıklamaları (Mülga hariç) çıkarılarak aşağıda verilmiştir (SGM 2016).

"Görev
Madde 2 *– Spor Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:*

a) Vatandaşın ve okul dışı gençlerin fizik, moral güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek,

b) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bütün öğretim kurumlarının; yurt içi ve yurt dışı spor faaliyetlerini programlamak, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin esaslarını tespit etmek, yürütmek, bu faaliyetlere ait araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları sağlamak,

c) Okul dışı izcilik ve spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak; spor idarecisi, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını artırmak, eğitim merkezleri kurmak,

d) Sporcu ve spor kulüplerinin tescil, vize, aktarma işlemlerini yapmak,

e) Spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek,

f) Beden eğitimi ve spor faaliyetleri için gerekli olan saha, tesis ve malzemeleri yapmak, yaptırmak, işletmek ve bu tesisleri vatandaşın istifadesine sunmak,

g) Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak,

h) Spor müsabakalarında milletlerarası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak,

i) (Mülga: 3/6/2011 –KHK–638/31 md.)

j) Beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak, faaliyetlerde bulunmak,

k) (Mülga: 3/6/2011 –KHK–638/31 md.)

l) Milletlerarası spor temas ve münasebetlerinde resmi merci görevi yapmak,

m) Bu Kanuna göre tescili yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile spor amacını taşıyan teşekkül, sporcu ve spor elemanlarını denetlemek,

n) Başarılı sporculara ve çalıştırıcılarına ayni ve nakdi yardım yapmak ve yapılmasını sağlamak, ödüllendirmek,

o) Engelli bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin engellilerin kullanımına da uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, konu ile ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor adamları yetiştirmek, engelli bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,

p) İlgili mevzuat ve Bakanlıkça, verilen benzeri görevleri yapmak.

Merkez Danışma Kurulunun görevleri
Madde 10 *– Merkez Danışma Kurulunun görevleri şunlardır:*

a) Genel Müdürlükçe hazırlanan bütçe ile federasyonlar tarafından hazırlanan plan ve programları tetkik etmek,
b) Genel Müdürlükçe hazırlanan yıllık çalışma programını tetkik ve tasdik etmek,

c) Teşkilatı ilgilendiren yönetmelikleri hazırlamak,

d) Federasyonların kurulması ve meşgul olacakları spor dalları hakkında görüş bildirmek,

e) Spor saha, tesis ve malzemeleri ile ilgili konularda temel prensipleri tespit etmek,

f) Genel Müdürlükçe kendisine havale edilen diğer işler hakkında görüş bildirmek,

g) Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra personeli ile sporcuların sosyal güvenliğini düzenleyici tedbirler konusunda ilgili yönetmelikleri düzenleyerek görüş bildirmek

(b) ve (c) bentlerinde yazılı işler hakkında Merkez Danışma Kurulunun vereceği karar kesindir. Ancak, bu kararlar Gençlik ve Spor Bakanı tarafından fesih veya tadil olunabilir."

1.4. Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği ve İşleyişi

Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yönetmeliği dört bölümden oluşturulmuştur (RG Tarihi: 11.04.2015/RG Sayısı: 29323);

- *Birinci Bölüm:* Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar
- *İkinci Bölüm:* Genel Hükümler
- *Üçüncü Bölüm:* Değerlendirme Komisyonu, Denetim, Disiplin ve Mali Konular
- *Dördüncü Bölüm:* Çeşitli ve Son Hükümler

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri (TOHM), Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği'nin, amaç ve kapsam maddesi sportif eğitimde tüm detayları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

"Amaç ve kapsam

MADDE 1*- Bu Yönetmeliğin amacı; olimpiyatlara katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların seçilmesi, yetiştirilmesi, performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması için olimpik hazırlık merkezlerinin kurulması, sporcu seçimi ve uyması gereken kurallar ile bu TOHM' larda görev alacak olimpik hazırlık*

merkezi koordinatörü, akademik danışman ve diğer görevlilerin çalışma, görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir."

1.4.1. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin İşleyişi ve Sorumlu Birim

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin sevk ve idaresinden; Gençlik ve Spor Bakanlığınca yetkili kılınan Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde bulunan TOHM Alan Koordinatörlüğü sorumludur. İllerde bulunan TOHM Koordinatörleri TOHM Alan Koordinatörlüğüne karşı sorumludur.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde yetenekli ve başarılı olan sporcuların yatılı veya gündüzlü olarak eğitim ve sağlık ihtiyaçları karşılanarak Olimpik birer sporcu olarak yetiştirilmeleri amaçlanmaktadır. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin hedefi 2020 ve 2024 Olimpiyat Oyunlarında yarışacak ve madalya alabilecek sporcuları yetiştirmektir.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin kurulması ile Türkiye'de 17 spor branşında (Atıcılık, Atletizm, Boks, Bisiklet, Buz Pateni, Cimnastik, Eskrim, Güreş, Halter, Judo, Kano, Kayak, Kürek, Okçuluk, Taekwondo, Tenis ve Yüzme) yaklaşık 1000 sporcu TOHM kapsamına alınmış ve sportif performanslarının takibine başlanmıştır (16.12.2016 tarihinde Saat: 14.05 itibari ile TOHM Alan Koordinatörlüğünden alınan bilgiye göre toplam sporcu sayısı 961 olarak belirlenmiştir).

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde sporculara antrenörler dışında spor psikologu, fizyoterapist, beslenme uzmanı, kondisyoner, masör vb. spor elemanı desteği sağlanmıştır. Bu kapsamda 2016 yılı Mayıs Ayında Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılan sözleşmeli personel alımında Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde spor psikologu, beslenme uzmanı, fizyoterapist, masör ve masöz görev başlamıştır.

Tüm sporcuların performans analizleri ile sağlık taramaları Spor Genel Müdürlüğü Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmakta olup, bu sayede sporcuların gelişimlerinin takibi ve sportif performanslarının ölçümünün yanında fizyolojik test sonuçlarına göre değerlendirmeler yapılabilmektedir. TOHM

kapsamında yer alan tüm sporcuların sağlık ve performans testleri yapılmış olup, bu testler periyodik olarak devam etmektedir. Yapılan testlerin sonuçları bilimsel açıdan değerlendirilmekte ve sporcuların gelişimine katkıda bulunulmaktadır. Merkezlerde yer alan sporculara Spor Genel Müdürlüğü Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığınca eğitimler verilerek "Dopinge Karşı Sıfır Tolerans" politikasının başarılı sporculara altyapılardan itibaren aktarılması sağlanmaktadır.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde spor alanlarından öncellikle başarılı sporcuların yararlanması, bu alanların uluslararası standartlarda teknik donanıma sahip olması ve sporcuların en modern spor malzemelerinden yararlanmaları sağlanarak sporcuların antrenman verimlilikleri artırılmıştır.

Alanında başarısını kanıtlamış yerli ve yabancı antrenörler merkezlerde görev yapmakta ve sporcuların olimpik düzeyde yetişmelerine büyük katkı vermektedir. Akademik Danışmanlar tarafından bilimsel temellere dayalı antrenman programları uygulatılarak, antrenörlere sporcuların yıllık antrenman programları doğrultusunda teorik destek ve branşlarında gelişimlerine katkı sağlayacak eğitimler verilmektedir.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde yer alan sporcuların bilimsel esaslara göre antrenman programlaması yapılmış, sporcular ulusal ve uluslararası alanda eskiye nazaran daha çok müsabakalara ve kamplara katılmaları, tecrübelerini alt yaş gruplarında da artırmaları ve göstermiş oldukları başarılarda artış sağlanmıştır.

Türkiye' nin uluslararası alanda sportif başarısının çok az olduğu Atıcılık, Bisiklet, Buz Pateni, Eskrim, Kano, Kayak, Kürek, Yüzme gibi branşlarda ilk kez sistemli bir altyapı oluşturulmuş ve uluslararası alanda başarı sağlanmıştır. Olimpik hedefli sporcuların birkaç il yerine ülkemizin 20 ilinde faaliyetlerine devam edebilmeleri imkanı verilmiş ve sportif altyapı ülke geneline yayılmıştır.

24.12.2013 tarihli Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında Gençlik, Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde İşbirliği Protokolü imzalanmış, YÖK tarafından, aktif spor hayatına devam eden ve yükseköğretim kurumlarında öğrenci olan olimpik branşlardaki milli sporcular ile TOHM' a seçilen öğrencilere Bakanlıkça hazırlanan listeler doğrultusunda mahallinde bulunan

yükseköğretim kurumlarında eğitimine devam etme imkanı verilmesi ve aynı usulde TOHM' lardan ayrılan veya aktif sporculuk yaşamı sona eren milli sporcu öğrencilerin kayıtlı oldukları yükseköğretim kurumlarına dönüşlerinin sağlanması kararlaştırılmıştır.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine alınmış olan orta öğretim çağındaki sporcuların eğitimlerini aksatmamak maksadıyla geldikleri illerden okul nakilleri gerçekleştirilmekte olup, eğitim giderleri merkezlerce karşılanmaktadır. Üniversiteli sporcuların bağlı bulundukları üniversitelerden merkezlerin bulunduğu ildeki üniversitelere nakillerinin yapılabilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında 24.12.2013 tarihinde yapılan Gençlik, Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde İşbirliği Protokolü işbirliği protokolü çerçevesinde öğrencilerin nakilleri gerçekleştirilmektedir. Sporcuların TOHM kapsamında yer alan illerde öğrenim hayatlarını sürdürebilmelerine imkan sağlanmış ve bu kapsamda sporcuların YÖK aracılığıyla üniversite nakilleri yapılmıştır.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde sporcuların akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilmek maksadıyla etüt çalışmalarına ve çeşitli sosyal aktivitelere yer verilmektedir. Sporcuların iyi şartlarda konaklama, yemek, ulaşım imkanlarından yararlanması, ayrıca kendilerini uluslararası alanda ifade edebilecek derecede yabancı dil sahibi olmaları amacıyla Gençlik Merkezleri ve Halk Eğitim Merkezlerinde yabancı dil kurslarına katılmaları sağlanmaktadır.

1.4.2. İl Müdürlükleri Bünyesinde Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kurulması

Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği merkezlerin kurulmasını dördüncü madde ile düzenlemiştir.

> ***"Kuruluş ve yönetim***
>
> ***MADDE 4-*** *(1) Olimpiyat veya paralimpik oyunlarına, ulusal veya uluslararası yarışmalara katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması için Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılacak*

inceleme sonucunda açılması uygun bulunan il müdürlükleri bünyesinde Bakan onayı ile TOHM kurulur.

(2) TOHM' da vardiya usulü ile eleman çalıştırılır.

(3) Bu Yönetmelikte öngörülen iş ve işlemler Daire Başkanlığı tarafından yürütülür."

Madde 4; Değerlendirme Komisyonunu yetkili kılmaktadır. Bu bağlamda madde 10 ve 11' de Değerlendirme Komisyonu ve görev ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

"Değerlendirme Komisyonu

MADDE 10- *(1) Değerlendirme Komisyonu; Genel Müdür Yardımcısı veya Daire Başkanının başkanlığında, iki Genel Müdürlük ve iki ilgili federasyon temsilcisinden oluşur. Değerlendirme Komisyonu teknik bilgi ve uzmanlığından yararlanmak üzere uzmanlar çağırabilir.*

(2) Değerlendirme Komisyonu, üye tam sayısı ile gerektiğinde toplanır ve salt çoğunluk ile karar alır.

Değerlendirme Komisyonunun görev ve sorumlulukları

MADDE 11- *Değerlendirme Komisyonunun görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:*

a) TOHM' da yetiştirilecek sporcuları ilgili federasyon ve Genel Müdürlük tarafından birlikte belirlenen kriterlere göre seçmek.

b) TOHM' a kayıtlı sporcuların performanslarını ve verilecek maddi desteğin miktarını üç ayda bir değerlendirerek gerekli gördüklerinde değişiklik yapmak.

c) TOHM' a kayıtlı sporcuların disiplin komisyonu tarafından verilen raporlar göz önünde tutularak ilişiklerinin kesilmesine karar vermek."

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri sporculara yatılı veya gündüzlü statüde hizmet vermektedir. Seçilecek illerde bu hususun dikkate alınması ile birlikte ilgili olimpik spor branşına elverişli fiziki alt yapısı olan yerlerin seçimine dikkat edilerek kurulmakta ve TOHM kurulan illerde sporcuların bütün sosyal ve kişisel gelişimlerinin arttırılması için gerekli desteklerin sağlanması da amaçlanmaktadır.

Ankara, Adana, Antalya, Artvin, Bolu, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Rize, Sakarya,

Samsun ve Trabzon olmak üzere 20 ilde TOHM, Aksaray da 1 Paralimpik Oyunlar Hazırlık Merkezi bulunmaktadır.

29323 sayılı yönetmeliğin 5. maddesine göre, illerdeki TOHM' ların sevk ve idaresinden Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı olarak görev yapan TOHM Koordinatörü sorumludur. Koordinatörler üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor alanlarında eğitim almış kişiler arasından görevlendirilmektedir. İlgili Yönetmelik koordinatörün sorumluluğunu madde 5'te aşağıdaki gibi düzenlemiştir.

> ***"TOHM koordinatörünün görev, yetki ve sorumlulukları***
> ***MADDE 5-*** *(1) TOHM' un sevk ve idaresinden il müdürlüğüne bağlı olarak görev yapan TOHM koordinatörü sorumludur.*
> *(2) TOHM koordinatörü, öncelikle üniversitelerin beden eğitimi ve spor alanında eğitim görmüş kişiler arasından il müdürlüğünce görevlendirilir.*
> *(3) TOHM koordinatörünün görev ve yetkileri şunlardır:*
> *a) TOHM' un idaresinden ve disiplininden sorumlu olmak ve gerekli tedbirleri almak.*
> *b) TOHM' la ilgili çalışmaları düzenlemek, eğitim - öğretim ve antrenman programlarını uygulatmak.*
> *c) TOHM' un personel, malzeme, ekipman ve diğer ihtiyaçlarının giderilmesi, çevrenin temizliği ve düzeni ile ilgili gerekli tedbirleri almak ve il müdürlüğü ile koordineli hareket etmek.*
> *ç) Sporcuların çalışma dışında kalan zamanlarını değerlendirmeye yönelik sosyal ve kültürel etkinlikler organize etmek.*
> *d) Akademik danışman ve antrenörler tarafından hazırlanan çalışma programını duyurmak, il müdürlüğü ve Genel Müdürlüğe bildirmek.*
> *e) Doping, sağlık ve sosyal konularla ilgili olarak sporcuları bilgilendirici sunumlar yapılmasını sağlamak.*
> *f) Doping numune alımı için gelen görevlilere yardımcı olmak ve ilgili sporcuları hazırlamak.*
> *g) TOHM' un disiplinini sağlamak; disipline uymayan, huzur bozucu söz ve davranışlarda bulunan antrenör, sporcu ve diğer görevlileri*

uyarmak, tekrarı halinde tutanak düzenleyerek il müdürlüğüne bildirmek.

ğ) TOHM' un günlük faaliyetleri hakkında düzenleyeceği raporu en geç ayda bir olacak şekilde Genel Müdürlüğe bildirilmek üzere il müdürlüğüne sunmak.

h) Genel Müdürlüğün vereceği diğer görevleri yapmak.

(4) Görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen koordinatör hakkında gerekli yasal işlemler başlatılır."

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde işleyişin; gözlem ve denetleme, üniversite, kurum ve kuruluşlar arası işbirliği, bilgi akışının sağlanması amacıyla akademik danışman bulundurulması gerekli görülmüş ve ilgili yönetmeliğin altıncı maddesinde yer verilmiştir.

"***Akademik danışman görev, yetki ve sorumlulukları***

MADDE 6 *– (1) Akademik danışmanın görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:*

a) TOHM ile üniversiteler ve diğer kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak.

b) TOHM' un iş ve işlemlerini gözlemlemek ve raporlamak.

c) TOHM' la ilgili sportif çalışmaları düzenlemek, eğitim- öğretim ve antrenman programlarını uygulatmak.

ç) Doping, sağlık, sportif ve sosyal konularla ilgili olarak sporcuları bilgilendirici toplantıları ve seminer programlarını planlamak.

d) Alanında uzman kişilerden oluşan teknik ekipler kurarak, ilgili branşlarda teknik bilgilerin araştırılıp, gelişmelerin takip edilerek projeler hazırlanmasını sağlamak.

e) Sporcu performansları ile ilgili raporları Genel Müdürlüğe ve federasyonlara bildirmek."

İlgili yönetmeliğin yedinci maddesi gerekli olan teknik personel ihtiyacın giderilmesinde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerini yetkili kılmış ve ücretlendirmeyi düzenlemiştir.

"Eğitici, öğretici ve diğer elemanlar

MADDE 7*- (1) TOHM' lara ilgili spor dalında yeterli sayıda antrenör, spor hekimi, beslenme uzmanı, fizyoterapist, spor masörü ile ihtiyaç duyulan memur ve diğer elemanlar il müdürlüğünce görevlendirilir.*

(2) Birinci fıkrada sayılan personel, il müdürlüğünce kadrolu veya sözleşmeli olarak temin edilebileceği gibi diğer kurumlardan geçici olarak da görevlendirilebilir.
(3) Birinci fıkrada sayılan personelin görev, yetki ve sorumlulukları talimat ile belirlenir. Görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyenler hakkında yasal işlem başlatılır.
(4) Öğretmenler, TOHM 'larda resmi mesaileri dışında antrenörlük, uzmanlık ve danışmanlık yapmak için görevlendirilebilirler.
(5) TOHM' da;
a) Sözleşmeli olarak çalıştırılacak kişilere, her yıl sözleşmeli personel ücretleriyle ilgili Bakanlar Kurulu kararınca belirlenen limiti geçmemek üzere Genel Müdürün önerisi ile Bakanca tespit edilen brüt ücret,
b) Görevlendirilen diğer personele gündelik ve yol gideri 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa ve 23/7/2001 tarihli ve 2001/2863 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Gençlik ve Spor Hizmetleri Uygulamasında Görevlendirileceklere Ödenecek Ücretlerle İlgili Esaslara göre, ödenir."

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri Kurulan İller

Türkiye'de Ankara, Adana, Antalya, Artvin, Bolu, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Rize, Sakarya, Samsun ve Trabzon olmak üzere 20 ilde 17 branşta Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi kurulmuştur. Ayrıca Aksaray'da 01 Eylül 2015 tarih ve 1470 sayılı Bakanlık Oluruyla kurulan Paralimpik Oyunlar Hazırlık Merkezi açılmıştır.

Aksaray Paralimpik Oyunlar Hazırlık Merkezi: Merkez 80 kişilik yatak ve yemekhane kapasitesi, televizyon dinlenme ve internet odası, revir, 55 kişilik

toplantı ve konferans salonu ve sauna ile tam kapasite hizmet verebilmektedir. Merkezde spor destek elemanı olarak 1 diyetisyen ve 1 de fizyoterapist görev almaktadır.

Açıldığı tarihinden itibaren; 2 kez Bedensel Engelliler Spor Federasyonu Oturarak Voleybol Takımı, 4 kez Görme Engelliler Spor Federasyonu Goalball Milli Takımı, 3 kez Görme Engelliler Spor Federasyonu B1 Görme Engelliler Futbol Takımı merkezde kamp yapmıştır.

Merkez, Dağılgan Spor Kompleksi içerisinde yer almakta olup, komplekste 1 adet 250 seyirci kapasiteli spor salonu, 1 adet 3 katlı gençlik merkezi, 1 adet kapalı okçuluk salonu, 2 açık tenis kortu, 1 adet açık basketbol sahası, 2 adet sentetik çim yüzeyli futbol sahası, 2 adet çim yüzeyli futbol sahası ve 1 adet (3000 kişilik açık 3000 kişilik yapımı devam eden kapalı tribün) futbol stadyumu bulunmaktadır.

Ankara TOHM (Eryaman Olimpik Hazırlık Merkezi): Eryaman Olimpik Hazırlık Merkezi'nin spor tesis altyapısı ve konaklama yerinin proje için uygun olması ayrıca Spor Genel Müdürlüğü ve ilgili federasyonlarca Ankara'da seçilen bütün spor branşlarında sporcu potansiyelinin yüksek olması nedeni ile Ankara İlinde TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Ankara TOHM' da Atıcılık, Atletizm, Boks, Cimnastik, Eskrim, Halter, Judo, Taekwondo, Tenis ve Yüzme branşlarında sporcular gündüzlü ve yatılı olarak eğitim görmektedir.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri'nin ana üssü olarak Ankara'da kurulmuştur. 2016 Rio Olimpiyat ve Paralimpik oyunlara hazırlanan sporculara kapılarını açan spor kompleksinden şu ana kadar 11 branşta 800'den fazla sporcu, antrenör ve destek elemanı faydalanmıştır. Eryaman Olimpik Hazırlık Merkezinde; Olimpiyat ve Paralimpik Oyunlarına hazırlanan sporcuların sağlığı için; kompleks içinde yer alan Sporcu Eğitim Sağlık Araştırma Merkezi'nde (SESAM), geleceğin olimpiyat şampiyonlarının sağlık tetkikleri ve taramaları gerçekleştirilmektedir.

80 dönüm arazi üzerine kurulan merkezde; 401 seyirci kapasiteli olimpik yüzme havuzu, ferdi sporlara ait spor salonları, 10 kulvarlı IAAF (International Association of Athletics Federation) standartlarına uygun atletizm sahası, paralimpik ile olimpik standartlara uygun atış poligonları olmak üzere birçok farklı branşa ait

(Atıcılık, Atletizm, Boks, Cimnastik, Eskrim, Halter, Judo, Taekwondo, Tenis ve Yüzme) yapılar bir arada yer almaktadır.

Eryaman Olimpik Hazırlık Merkezinde; 2 adet eğitim salonu, kafeterya, konferans salonu, VIP dinlenme salonu, 2 adet sauna, oyun salonu (bilardo, internet), ferdi sporlar spor salonu (Güreş, Judo, Eskrim, Boks, Halter, Taekwondo), havalı silahlar atış poligonu (olimpik ve paralimpik), kondisyon salonu, 50 metre 10 yollu ile 25 metre 5 yollu ateşli silahlar atış poligonu, 4 kulvarlı 80 metre uzunluğunda kapalı atletizm alanı, uzun atlama kum havuzu, kondisyon salonu, parke zeminli spor salonu ve 1470 metre uzunluğunda sentetik yüzeyli yürüyüş parkuru bulunmaktadır.

Eryaman Olimpik Hazırlık Merkezi'nde 90 kişilik yemekhane bulunmakta ve bütün hazırlıklar diyetisyen kontrolünden geçirilmekte, yemekler sporcuların antrenman programlarına göre özel olarak hazırlanmaktadır

Adana TOHM: Adana İlinde 2013 Akdeniz Oyunları için yapılan Olimpik Su Sporları (kano, kürek) tesislerinin bulunması nedeni ile ilde TOHM kurulması kararlaştırılmış olup, merkezde sporcular Atletizm, Kano ve Kürek branşlarında yatılı, Yüzme branşında ise gündüzlü olarak eğitim görmektedir.

Antalya TOHM: Uluslararası düzeydeki tek Olimpik Okçuluk sahasının Antalya'da bulunması ve seçilen diğer spor branşlarında sporcu potansiyeli ve bölgenin iklim koşullarının iyi bir çalışma ortamı oluşturması nedeni ile Antalya'da TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Antalya TOHM' da sporcular Atletizm branşında gündüzlü, Bisiklet ve Okçuluk branşında yatılı olarak branşlarında eğitim görmektedir.

Artvin TOHM: Kano branşı için yapay akarsu parkurunun bulunması nedeni ile Artvin İlinde TOHM kurulmuştur. Kano branşında faaliyet gösteren merkezde sporcular yatılı eğitim almaktadır.

Bolu TOHM: Bolu İli'nin Cimnastik branşında iyi bir altyapıya sahip olması, geçmişte ilde Cimnastik branşında başarılı sporcuların yetişmiş olması ve ilde Cimnastik branşına uygun Olimpik Antrenman Salonu bulunmasının yanında Bolu'da Spor Genel Müdürlüğü'ne ait bir kamp eğitim merkezinin bulunması nedeni

ile ilde TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Bolu TOHM' da sporcular yatılı olarak Cimnastik branşında eğitim görmektedir.

Bursa TOHM: Bursa İlinin Yüzme ve Atletizm branşlarında Olimpik tesislere sahip olması ve seçilen diğer spor branşlarında sporcu altyapısının yeterli olması nedeni ile TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Bursa TOHM' da sporcular Atletizm, Taekwondo ve Yüzme branşlarında gündüzlü, Güreş branşında yatlı olarak eğitim görmektedir.

Diyarbakır TOHM: Diyarbakır İli Atıcılık branşında köklü bir geçmişe sahip olup, bu branşta Milli Takıma çok sayıda sporcu kazandıracak bir potansiyele sahiptir. Bununla beraber ilde yerleşik bir atış poligonunun bulunması nedeni ile Diyarbakır TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Diyarbakır TOHM' da sporcular Atıcılık branşında gündüzlü olarak eğitim görmektedir.

Edirne TOHM: Edirne İlinde bulunan Kamp Eğitim Merkezi'nin kapasitesinin yeterli olmasının yanında, ilde güreş branşının tanınması ve Güreş branşında yeterli bir altyapının bulunması ile Edirne TOHM kurulmuştur. Güreş branşına faaliyet gösteren merkezde sadece bayan sporcular yatılı olarak eğitim görmektedir.

Erzurum TOHM: Erzurum İlinde 2011 Universiade Kış Oyunlarında yapılmış olan Olimpik Kış Sporları tesislerinin bulunması ve bu branşlarda sporcu potansiyelinin yeterli olması nedeni TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Erzurum TOHM sporcuları Atletizm, Buz Pateni ve Kayak branşlarında yatılı ve gündüzlü olarak eğitim görmektedirler.

Gaziantep TOHM: Gaziantep İli'nde Halter, Güreş ve Taekwondo branşlarında tesis ve sporcu altyapısının yeterli olması nedeni ile TOHM kurulmasına karar verilmiştir. Gaziantep TOHM' da sporcular Atletizm ve Taekwondo branşında gündüzlü, Halter branşında ise yatılı olarak eğitim görmektedirler.

İzmir TOHM: İzmir İlinde Cimnastik ve Tenis branşında tesis ve sporcu altyapısının yeterli olmasının yanı sıra seçilen diğer branşlar için bölgedeki iklim koşullarının iyi bir çalışma ortamı oluşturması nedeni ile İzmir de TOHM

kurulmuştur. Sporcular Atletizm, Taekwondo ve Yüzme branşlarında yatılı ve gündüzlü olarak, Cimnastik branşında ise gündüzlü olarak eğitim görmektedirler.

Kahramanmaraş TOHM: Kahramanmaraş İlinin Güreş branşında köklü bir geçmişe sahip olması, ilde geçmişte altyapıda ve Milli Takım seviyesinde çok başarılı sporcuların yetişmiş olması nedeni ile Kahramanmaraş TOHM kurulmuştur. Güreş branşında faaliyet gösteren ilde sporcular yatılı olarak eğitim almaktadır.

Kayseri TOHM: Kayseri İlinde Olimpik bir yüzme havuzunun ve atletizm tesisinin bulunması nedeni ile TOHM kurulmuştur. Kayseri TOHM' da sporcular Atletizm ve Yüzme branşlarında yatılı ve gündüzlü olarak Taekwondo branşında ise gündüzlü eğitim almaktadır.

Kocaeli TOHM: Kocaeli İlinde Judo ve Atıcılık branşında sporcu altyapısının yeterli olmasının yanı sıra, Olimpik bir atış poligonunun olması nedeni ile TOHM kurulmuştur. Kocaeli TOHM' da sporcular Atletizm branşında gündüzlü, Atıcılık, Eskrim ve Judo branşlarında yatılı ve gündüzlü olarak eğitim almaktadır.

Konya TOHM: Konya İli için seçilen branşlarda tesis ve sporcu altyapısının yeterli olması ve ilde konaklama yeri olarak Kamp Eğitim Merkezi bulunması nedeni ile TOHM kurulmuştur. Konya TOHM' da sporcular Atıcılık, Bisiklet branşlarında gündüzlü ve yatılı, Halter ve Taekwondo branşlarında yatılı, Atletizm ve Judo branşlarında ise gündüzlü branşlarında eğitim almaktadır.

Mersin TOHM: Mersin İlinde 2013 Akdeniz Oyunları için yapılan Olimpik tesislerin bulunması ve Spor Genel Müdürlüğü ve federasyonlarca seçilen branşların sporcu potansiyelinin ilde yeterli olması nedeni ile TOHM kurulmuştur. Mersin TOHM' da sporcular Atıcılık, Atletizm, Eskrim branşlarında yatılı ve gündüzlü olarak, Tenis branşında ise gündüzlü olarak eğitim almaktadır.

Rize TOHM: Rize İlinde Akarsu Kano branşı için yapay akarsu parkurunun olması ve Spor Genel Müdürlüğü'ne ait yeni yapılan Salarha Sporcu Kamp Eğitim Merkezinin bulunması nedeni ile TOHM kurulmuştur. Güreş ve Kano branşlarında faaliyet gösteren merkezde sporculara yatılı olarak eğitim almaktadır.

Sakarya TOHM: Sakarya İlinde Kano ve Kürek branşlarında federasyon yarışmalarının ve Milli Takım kamplarının da sürekli yapıldığı uygun parkur ve donanımlı bir kayıkhanenin bulunması, branş sporcularının genellikle bu bölgeden yetişmiş olması nedeni ile Kano branşında ve Kürek branşında faaliyet gösteren TOHM kurulmuştur. Sakarya TOHM' da sporcular Kano branşında yatılı, Kürek branşında ise yatılı ve gündüzlü olarak eğitim almaktadır.

Samsun TOHM: Samsun İlinde Judo branşında modern bir antrenman tesisisin olması ve kurumumuza ait 19 Mayıs Kamp Eğitim Merkezinin bulunmasının yanında sporcu altyapısının yeterli olması nedeni ile TOHM kurulması kararlaştırılmıştır. Samsun TOHM' da sporcular, Atletizm ve Taekwondo branşlarında gündüzlü, Judo branşında yatılı, Okçuluk ve branşında ise yatılı ve gündüzlü ve olarak eğitim almaktadır.

Trabzon TOHM: Trabzon İlinde 2011 European Youth Olympic Festival (EYOF) için yapılmış olan tesislerin ve kurumumuza ait Düzköy Kamp Eğitim Merkezinin bulunmasının yanında sporcu altyapısının yeterli olması ilin seçiminde tercih nedeni olmuştur. Trabzon TOHM' da sporcular Atletizm ve Tenis branşlarında gündüzlü, Judo branşında yatılı ve Yüzme branşında yatılı ve gündüzlü olarak sporcu eğitim almaktadır.

1.4.3. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri Sporcularının Seçimi ve Branşlara Göre Seçim Kriterleri

20 ilde faaliyet gösteren Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde sporcular Atıcılık, Atletizm, Boks, Bisiklet, Buz Pateni, Cimnastik, Eskrim, Güreş, Halter, Judo, Kano, Kayak, Kürek, Okçuluk, Taekwondo, Tenis ve Yüzme olmak üzere 17 farklı branşta eğitim görmektedirler.

TOHM' a kabul edilecek sporcular, Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği'nin 8, 10 ve 11. maddeleri gereğince, spor branşı ilgili federasyonun ve Spor Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kriterler dâhilinde başvuranlar arasından Değerlendirme Komisyonu tarafından seçilmektedir. Başvuru zamanı, Değerlendirme Komisyonu tarafından eğitim ve öğretim dönemi öncesinde belirlenerek duyurulmaktadır. Ara dönemlerde de

TOHM'a sporcu kabul edilebilir. Başvuru dönemleri eğitim gören sporcuların eğitim hayatlarına etki etmemesi amacı ile yaz ve kış dönemi olarak, eğitime ara verilen Haziran, Temmuz, Ağustos ve Şubat aylarında açılmaktadır. TOHM' larda yer alan her branşın sporcu seçim kriterleri ilgili branşa ait federasyonun resmi internet sitesi üzerinden yayımlanmaktadır. Yönetmelik sporcuların seçimini sekizinci maddede aşağıdaki gibi düzenlemiştir.

> ***"Sporcuların başvurusu ve seçimi***
> ***MADDE 8-*** *(1) TOHM' a kabul edilecek sporcular, spor branşı ile ilgili federasyonun ve Genel Müdürlüğün belirleyeceği kriterler dâhilinde başvuranlar arasından seçilirler. Başvuru zamanı, Değerlendirme Komisyonu tarafından eğitim ve öğretim dönemi öncesinde belirlenerek duyurulur. Ara dönemlerde de TOHM' a sporcu kabul edilebilir.*
> *(2) Başvurusu kabul edilen öğrencilerden aşağıdaki belgeler istenir:*
> *a) Nüfus cüzdanının fotokopisi.*
> *b) Öğrenim belgesi.*
> *c) Veli tarafından verilecek noter tasdikli muvafakatname.*
> *ç) Hastane sağlık kurulu raporu.*
> *d) İki adet vesikalık fotoğraf.*
> *e) Dopingle ilgili sportif ceza almadığına dair beyan."*

Olimpik Hazırlık Merkezlerinin Kuruluş, Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliğin 10. maddesinde belirtildiği üzere Değerlendirme Komisyonu; Genel Müdür Yardımcısı veya Daire Başkanının başkanlığında, iki Genel Müdürlük ve iki ilgili federasyon temsilcisinden oluşmaktadır.

Sporcu seçim kriterleri her branşın teknik özelliklerine ve performans yaşına göre farklılık göstermekte olup;

- Atletizm, Atıcılık, Cimnastik, Halter, Yüzme ve Okçuluk branşlarında zaman, mesafe ve puan değerleri,

- Boks, Buz Pateni, Kayak, Güreş, Judo ve Taekwondo branşlarında ulusal ve uluslararası dereceler,

- Kano, Kürek ve Bisiklet branşlarında TOHM seçme yarışmaları,
- Eskrim branşında Türkiye sıralaması,
- Tenis branşında gelişim ve fiziki kapasiteye dayalı seçim kriterleri uygulanmaktadır.

Atıcılık: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu Başkanlığı tarafından belirlenen Ankara, Diyarbakır, Kocaeli, Konya ve Mersin illerinde; Atıcılık branşına uygun tesis altyapısının yeterli oluşu (Atış Poligonu) ve seçilen illerin çoğu Milli Takımlarda yer alan yeterli sporcu potansiyeline sahip olmaları nedeni ile Atıcılık branşı faaliyete geçmiştir.

Atıcılık branşında yetiştirilen sporcular Ankara, Diyarbakır ve Mersin İllerinde Havalı Ateşli Tabanca ve Tüfek, Kocaeli'nde Trap ve Konya'da Skeet disiplinlerinde eğitim görmektedirler.

TOHM kapsamında Atıcılık branşında seçilecek sporcular, branş için belirlenen kriterler doğrultusunda seçilmektedirler. Bu kriterler Dünya Atıcılık Federasyonu (ISSF) tarafından belirlenmiş olan Olimpiyat Oyunları Katılım Barajları (MQS) dikkate alınarak kategorilere göre hazırlanmış güncel puan barajlarıdır. Bu barajlara ulaşamayan sporcuların merkezlere alımı yapılmadığı gibi yıl içerisinde bu puanların altında kalan sporcuların da yeni dönemde merkezle ilişiği kesilmektedir.

Çizelge 1.1. Atıcılık Branşı TOHM Seçim Kriterleri

DİSİPLİN	YILDIZ		GENÇ		BÜYÜK	
	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK
Hv. Tüfek	350/365,0	355/370,0	360/380,0	578,0	380/395,0	585/610,0
Hv. Tabanca	330	340	340	540	370	570
50 m. Tabanca				525		540
25 m. Sp. Tabanca			540		550	
25 m. Rp. Tabanca				540		560
50 m. Yat Tüfek	370,0	375,0	575,0	585,0		587/610,0
50 m. 3×40 Tüfek				1110		1135
50 m. 3×20 Tüfek			545		555	
Trap			60	110	65	115
Skeet			60	110	65	115
D. Trap				110		118

Atletizm: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Atletizm Federasyonu Başkanlığı tarafından belirlenen 13 ilde (Ankara, Adana, Antalya, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Samsun, Trabzon) Atletizm branşında eğitim verilmektedir. Atletizm branşında faaliyet gösteren TOHM' larda branşlaşma ve ihtisaslaşmaya gidilmiş olup alanında uzman yabancı antrenörlerce Adana İlinde Sırıkla Atlama, Kayseri İlinde Orta Mesafe Koşuları (800 m ve 1500 m), Ankara İlinde Atmalar (Gülle, disk, çekiç ve cirit), Erzurum İlin de Uzun Mesafe Koşuları (3000 m-5000m-10000 m) dallarında eğitim verilmektedir.

Çizelge 1.2. Atletizm Branşı TOHM Seçim Kriterleri

TOHM KADINLAR KATILIM BARAJ DERECELERİ					
D. TARİHİ	**100m**	**200m**	**400m**	**800m**	
1995-1996	12.15	25.00	56.00	2.10.10	
1997-1998	12.30	25.25	57.00	2.13.10	
1999-2000	12.50	25.35	58.10	2.16.10	
2001-2002	12.80	26.15	1.00.40	2.18.50	
D.TARİHİ	**YÜKSEK**	**SIRIK**	**GÜLLE**	**DİSK**	
1995-1996	1.76	3.90	14.50 (4kg)	45.50 (1kg)	
1997-1998	1.72	3.80	13.80 (4kg)	43.70 (1kg)	
1999-2000	1.70	3.70	14.70 (3kg)	41.00 (1kg)	
2001-2002	1.65	3.40	13.10 (3kg)	38.80(750gr)	
D. TARİHİ	**10.000m**	**100mEg**	**400mEg**	**2000m Eg**	**3000mEg**
1995-1996	36.30.20	14.40	1.01.25	-	10.30.10
1997-1998	37.30.10	14.55	1.01.50	-	10.33.10
1999-2000		14.65	1.02.50	7.08.50	-
2001-2002		-	-	7.12.30	-

TOHM ERKEKLER KATILIM BARAJ DERECELERİ								
D. TARİHİ	**100m**	**200m**	**400m**	**800m**	**1500m**	**3000m**	**5000m**	
1995-1996	10.68	21.55	47.80	1.50.50	3.50.60	8.20.60	14.35.10	
1997-1998	10.85	21.80	48.55	1.52.80	3.53.20	8.27.10	14.40.10	
1999-2000	11.10	22.20	49.20	1.55.20	3.56.10	8.40.10	14.50.50	
2001-2002	11.25	23.30	51.30	1.59.80	4.01.10	8.51.60	-	
D. TARİHİ	**10.000m**	**110Eg**	**400Eg**	**2000Eg**	**3000Eg**	**UZUN**	**Üç Adım**	**YÜKSEK**
1995-1996	30.32.30	14.30	52.80	-	9.10.00	7.40	15.60	2.10
1997-1998	31.30.30	14.45	54.30	-	9.20.00	7.20	15.30	2.06
1999-2000	-	14.50	55.10	6.08.00	-	6.85	14.50	1.95
2001-2002		-	-	6.12.30	-	6.60	14.20	1.85
D. TARİHİ	**SIRIK**	**GÜLLE**	**DİSK**	**CİRİT**	**ÇEKİÇ**			
1995-1996	5.00	17.00 (7.260)	52.40 (2 kg)	68.00 (800)	60.00 (7.260)			
1997-1998	4.85	17.00 (6 kg)	53.40 (1.750)	66.00 (800)	63.00 (6 kg)			
1999-2000	4.50	17.00 (5 kg)	52.60 (1.500)	65.00 (700)	64.00 (5 kg)			
2001-2002	4.30	16.50 (4 kg)	53.80 (1 kg)	60.50 (600)	63.00 (4 kg)			

Bisiklet: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanlığı tarafından Antalya ve Konya ilinde bulunan merkezlerde Bisiklet branşı faaliyete geçmiştir. Konya İlinde erkek sporcular, Antalya İlinde ise kadın sporcular bisiklet branşında eğitim almaktadır. Bisiklet branşında sporcu seçimi TOHM seçme ve değerlendirme test yarışmaları sonucunda, merkezlere tanınan kontenjan sayısı kadar başarılı sporcular arasından yapılmaktadır.

Boks: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Boks Federasyonu Başkanlığı tarafından spor tesis altyapısı ve branşın sporcu potansiyelinin yüksek olduğu Ankara İlinde boks branşında eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır. Ankara TOHM' da 20 erkek sporcu eğitim görmektedir. TOHM' a seçilecek Boks sporcuları aşağıda yer alan kriterlere göre belirlenmektedir;

- Seçilecek sporcuların 14-16 yaş aralığında olması, 14 yaşındaki sporcuların üst minikler kategorisinde uluslar arası dereceye sahip olması,
- 15-16 yaş yıldızlar kategorisinde Türkiye Şampiyonalarında sıkletlerinde 1. olan sporcudan başlayarak 2. veya 3. olanlara öncelik tanınması,
- Aynı yaş grubunda Türkiye Şampiyonlarında derecesi olmayan ancak Avrupa ve Dünya Şampiyonaları ile Uluslar arası turnuvalarda derece alan sporculardan belirlenmesi.
- Gündüzlü statüdeki sporcuların seçiminde yatılı sporcuların sıkletleri göz önüne alınarak yaş ve başarı kriterleri çerçevesinde partner sporcu olabileceklerin komisyonca değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Buz Pateni: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Buz Pateni Federasyonu Başkanlığınca belirlenen, tesis ve sporcu potansiyelinin uygun olduğu Erzurum İlinde Buz Pateni branşında eğitim verilmektedir.

Çizelge 1.3. Buz Pateni Branşı TOHM Seçim Kriterleri

KISA KULVAR SÜRAT PATENİ								
ERKEKLER	**Büyükler 500 m**	**Büyükler 1000 m**	**Gençler A 500 m**	**Gençler A 1000 m**	**Gençler B 500 m**	**Gençler B 1000 m**	**Yıldızlar 500 m**	**Yıldızlar 1000 m**
EYLÜL Derce (sn)	00:41,51	01:31,18	00:47,50	01:35,23	00.48.50	1.37.20	00:50,90	01:39,50
YENİ SEZON Derce (sn)	00:43,51	01:29,01	00:45,50	01:33,90	00.46,90	1.35.50	00:48,50	01:37,50
KADINLAR	**Büyükler 500 m**	**Büyükler 1000 m**	**Gençler A 500 m**	**Gençler A 1000 m**	**Gençler B 500 m**	**Gençler B 1000 m**	**Yıldızlar 500 m**	**Yıldızlar 1000 m**
EYLÜL Derce (sn)	00:49,50	01:43,00	00:51,50	01:49,00	00:52,50	1.51,00	00:55,00	01:50,00
YENİ SEZON Derce (sn)	00:48,51	01:41,00	00:50,01	01:46,00	00:51,00	1.48,00	00:53,00	01:48,00

Curling: Curling branşı Türkiye Buz Pateni Federasyonu Başkanlığı'nın bünyesinde faaliyet göstermektedir. TOHM Projesinde branşlara seçilecek sporcular için belli bir kota bulunmakta olup, branşla ilgili TOHM'a müracaat eden sporcuların fazla olması halinde, Türkiye Buz Pateni Federasyonu Curling Teknik Kurulu tarafından yüksek puan alandan düşük puan alanlar arasından yeteri sporcuyu TOHM'a seçmektedir. Curling branşı için TOHM sporcularının seçiminde aşağıda belirtilen şartlar aranmaktadır;

- Türkiye Buz Pateni Federasyonu Başkanlığı'nın düzenlemiş olduğu Türkiye 1.Ligi, 2. Ligi ve diğer yaş guruplarında yaptığı faaliyetlerinden herhangi birine en az bir kez aktif olarak katılmış olmak,

- Speed Trap (Hız kontrolü) uygulamalı testinden erkek ve kadın sporcuların; 12 ila 15 yaş gurubu için en az 40 puan, 16 ila 18 yaş gurubu için en az 50 puan, 19 ila 21 yaş gurubu için en az 60 puan, 22 ila 24 yaş gurubu için en az 70 puan almış olmak,

- Speed Trap (Çizgi kontrolü) uygulamalı testinden erkek ve kadın sporcular ın; 12 ila 15 yaş gurubu için en az 40 puan, 16 ila 18 yaş gurubu için en az 50

puan, 19 ila 21 yaş gurubu için en az 60 puan, 22 ila 24 yaş gurubu için en az 70 puan almış olmak,

- Draw, Take out, Guard,Hint and roll, Runback, Tab ve Freeze atışlarını içeren 40 adet atışı içeren uygulamalı testten erkek ve kadın sporcular ın; 12 ila 15 yaş gurubu için en az 40 puan, 16 ila 18 yaş gurubu için en az 50 puan, 19 ila 21 yaş gurubu için en az 60 puan, 22 ila 24 yaş gurubu için en az 70 puan almış olmak.

Cimnastik: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Cimnastik Federasyonu Başkanlığınca tesis ve sporcu altyapısının yeterli olduğu; Bolu İlinde Artistik Cimnastik, Ankara ve İzmir İllerinde Ritmik, Artistik ve Trampolin Cimnastik dallarına eğitim verilmektedir.

Çizelge 1.4. Artistik ve Ritmik Cimnastik TOHM Seçim Kriterleri

	YILDIZLAR	GENÇLER		BÜYÜKLER	
	TOPLAM	BİR ALET	TOPLAM	BİR ALET	TOPLAM
ARTİSTİK CİMNASTİK BAYAN	42.000	13.000	43.000	14.000	44.000
ARTİSTİK CİMNASTİK ERKEK	69.000	13.500	72.000	14.000	75.000
RİTMİK CİMNASTİK BİREYSEL	44.00	13.000	47.000	13.500	51.500
RİTMİK CİMNASTİK GRUP	-	12.500	-	13.000	-

Çizelge 1.5. Trampolin Cimnastik TOHM Seçim Kriterleri

	12 YAŞ			13-14 YAŞ			15-16 YAŞ			17-18 YAŞ			18-99 YAŞ		
	1.Seri	2.Seri	3.Seri	1.Seri	2.Seri	3.Seri	1.Seri	2.Seri	3.Seri	1.Seri	2.Seri	3.Seri	1.Seri	2.Seri	3.Seri
BAYAN	37.500	43.500	79.000	38.000	44.500	83.000	40.500	47.000	85.500	42.000	52.000	89.000	44.000	54.000	89.000
ERKEK	38.00	43.500	80.000	38.500	45.000	83.500	41.000	49.000	87.000	43.000	54.000	91.000	45.000	55.000	98.000

Eskrim: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Eskrim Federasyonu Başkanlığınca Ankara, Kocaeli ve Mersin İllerinde Eskrim branşında eğitim verilmesi planlanmıştır. Eskrim branşında eğitim gören sporculardan Ankara İli'nde Kılıç, Kocaeli İli'nde Flöre, Mersin İli'nde Epe dallarında eğitim görmektedirler.

Eskrim branşında TOHM' a seçilen sporcular; büyükler kategorisinde 24 yaş sınırını aşmamak kaydıyla FIE Klasman puan alarak yer alan sporcular arasından, yıldızlar ve gençler kategorisinde ise bayanlarda ve erkeklerde klasmanda ilk 16 sırada yer alan sporcuların arasından seçilmektedir. Kontenjanda boşluk kalması durumunda yıldızlar kategorisinde klasman sıralamasında ilk 32'de yer alan istekliler arasında TOHM Baş Antrenörü Valery STURBABİN tarafından seçim yapılmaktadır.

Güreş: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Güreş Federasyonu Başkanlığınca belirlenen Bursa, Edirne, Kahramanmaraş ve Rize İllerinde Güreş branşında eğitim verilmektedir. Güreş branşında TOHM sporcuları, aşağıda belirtilen kriterlere göre seçilmektedir;

- 13-23 yaş aralığında olmak (23 yaşını doldurmamış olmak),
- Son iki yıl içerisinde kendi yaş kategorilerinde yapılan Türkiye Şampiyonaları ve Lig müsabakalarında ilk 3'e girmiş olmak,
- Son iki yıl içerisinde kendi yaş kategorilerinde yapılan uluslararası şampiyonalara katılmış olmak.

Halter: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Halter Federasyonu Başkanlığınca belirlenen Ankara, Gaziantep ve Konya İllerinde Halter branşında eğitim verilmektedir. Halter branşında TOHM' a seçilecek sporcuları için üst yaş sınırı 21 olarak belirlenmiştir.

Çizelge 1.6. Halter Branşı TOHM Seçim Kriterleri

ERKEKLER											
15 YAŞ ALTI (U-15)				YILDIZ ERKEKLER (U-17)				GENÇ ERKEKLER			
SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP
50	65	80	145	**50**	70	90	160	**56**	90	110	200
56	70	85	155	**56**	80	100	180	**62**	100	120	220
62	80	95	175	**62**	90	110	200	**69**	110	130	240
69	85	105	190	**69**	100	120	220	**77**	115	145	260
77	90	110	200	**77**	110	130	240	**85**	125	155	280
85	100	120	220	**85**	120	140	260	**94**	135	165	300
94	100	125	225	**94**	130	150	280	**105**	140	175	315
+94	105	130	235	**+94**	130	160	290	**+105**	140	180	320

ERKEKLER							
ÜMİTLER (U-23)				BÜYÜKLER			
SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP
50	65	80	145	**50**	70	90	160
56	70	85	155	**56**	80	100	180
62	80	95	175	**62**	90	110	200
69	85	105	190	**69**	100	120	220
77	90	110	200	**77**	110	130	240
85	100	120	220	**85**	120	140	260
94	100	125	225	**94**	130	150	280
+94	105	130	235	**+94**	130	160	290

BAYANLAR											
15 YAŞ ALTI (U-15)				YILDIZ BAYANLAR (U-17)				GENÇ BAYANLAR			
SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP
44	45	55	100	**44**	50	65	115	**48**	65	75	140
48	50	60	110	**48**	55	70	125	**53**	70	85	155
53	55	65	120	**53**	60	75	135	**58**	75	90	165
58	60	70	130	**58**	65	80	145	**63**	80	95	175
63	65	75	140	**63**	70	85	155	**69**	85	100	185
69	70	80	150	**69**	75	90	165	**75**	90	105	195
+69	70	85	155	**+69**	75	95	170	**+75**	90	110	200

BAYANLAR							
23YAŞ ALTI BAYANLAR (U-23)				BÜYÜK BAYANLAR			
SİKLET	KOP	SİLK	TOP	SİKLET	KOP	SİLK	TOP
48	70	85	155	**48**	75	90	165
53	75	90	165	**53**	80	95	175
58	80	95	175	**58**	85	100	185
63	85	100	185	**63**	90	105	195
69	90	105	195	**69**	95	110	205
75	95	110	205	**75**	100	115	215
+75	95	115	210	**+75**	100	120	220

Judo: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Judo Federasyonu Başkanlığınca belirlenen Ankara, Kocaeli, Konya, Samsun ve Trabzon İllerinde Judo branşında eğitim verilmektedir. TOHM' a seçilecek Judo sporcuları aşağıda belirtilen kriterlere göre seçilmektedir;

- Türkiye Şampiyonlarında son 3 yıla bakılarak ilk 3 dereceyi almış olması,
- Son 3 yılda Dünya, Avrupa, Balkan, Uluslar arası şampiyonalarda derece alan sporculara öncelik verilmektedir.

Kano: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Kano Federasyonu Başkanlığınca belirlenen illerde Kano branşında; Adana İlinde Durgunsusu dalında kadın ve erkek sporcular, Artvin İlinde Akarsu dalında erkek sporcular, Rize İlinde Akarsu dalında kadın, Durgunsu dalında erkek sporcular, Sakarya Durgunsu dalında kadın ve erkek sporcular eğitim görmektedir.

TOHM için Kano branşında sporcu seçimi; yaş gruplarına göre Türkiye Şampiyonalarındaki sıralamaları dikkate alınarak ve Ergo test sonuçları değerlendirilerek yapılmaktadır.

Kayak: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Kayak Federasyonu Başkanlığınca Olimpik kış sporları tesislerinin ve kayak branşının sporcu potansiyelinin yeterli olduğu Erzurum İlinde Kayak branşında eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır. Kayak branşında TOHM sporcuları aşağıda belirtilen kriterlere göre seçilmektedir;

- FIS puanı ve FED puanlarının değerlendirilmesi,
- Türkiye Şampiyonlarında ilk 3 sıralamada olmak,
- Uluslararası müsabakalarda madalya almış olmak,
- Milli Takımda yer alan ve Teknik Kurul tarafından yeterli bulunan sporcular.

Kürek: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Kürek Federasyonu Başkanlığınca Adana ve Sakarya İllerinde Kürek branşında eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır. Kürek branşının bayan ve erkek seçim kriterleri şunlardır;

- Türkiye Kupası Finali'ne katılmak (Etaplar dikkate alınmaz),
- Türkiye Şampiyonası Finali'ne katılmak (Etaplar dikkate alınmaz),
- Disiplin cezası almamış olmak,
- (1×/2-/2×/4-) Tekne sınıflarında Türkiye Şampiyonu olmak,
- Bir üst kategoride Türkiye Şampiyonu olmak,
- Uluslararası yarışlarda Türkiye'yi temsil etmek,
- 6000 m Ergo Testinde istenilen dereceyi elde etmek,
- 2000 m Ergo Testinde istenilen dereceyi elde etmek,
- Avrupa Şampiyonası'nda Türkiye'yi temsil etmek (Gençler), Balkan Şampiyonası'nda Türkiye'yi temsil etmek (Yıldızlar),
- Dünya Şampiyonası'nda Türkiye'yi temsil etmek (Gençler), Türkiye Şampiyonası'nda 2 değişik tekne sınıfında şampiyon olmak.

Okçuluk: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Okçuluk Federasyonu Başkanlığınca TOHM' larda Okçuluk branşında tesis ve sporcu alt yapısı göz önünde bulundurularak Antalya ve Samsun İllerinde eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır.

Çizelge 1.7. Okçuluk branşının TOHM Seçim Kriterleri

	ERKEKLER	**BAYANLAR**
12-15 YAŞ GRUBU İÇİN 2×60 m	600	590
15-17 YAŞ GRUBU İÇİN 2×60 m	610	600
15-17 YAŞ GRUBU İÇİN 2×70 m	590	580
17 ve ÜSTÜ YAŞ GRUBU İÇİN 2×70 m	610	600

Taekwondo: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Taekwondo Federasyonu Başkanlığınca Ankara, Bursa, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya ve Samsun İllerinde Taekwondo branşında eğitim verilmesi planlanmıştır. TOHM sporcuları için Taekwondo branşının seçim kriterleri şunlardır;

- Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında ilk 3 dereceye girmiş olmak
- Dünya ve Avrupa Şampiyonalarına katılmış olmak,
- Türkiye Şampiyonlarında ilk 3'e girmek.

Tenis: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Tenis Federasyonu Başkanlığınca belirlenen Ankara, İzmir, Mersin ve Trabzon İllerinde Tenis branşında eğitim verilmesi planlanmıştır. Tenis branşının seçim kriterleri şunlardır;

- 11-14 yaş arasındaki sporcuların Tenis sporcu belirleme testlerinden başarıyla geçmiş olmaları,
- 15-23 yaş arası sporcuların Milli Takımda yer almış olmaları.

Yüzme: Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Yüzme Federasyonu Başkanlığı tarafından belirlenen Adana, Ankara, Bursa, Kayseri ve Trabzon İllerinde yüzme branşında eğitim verilmektedir.

Çizelge 1.8. Yüzme Branşı TOHM Kadın Sporcu Seçim Kriterleri

KADIN		9 YAŞ	10 YAŞ	11 YAŞ	12 YAŞ	13 YAŞ	14 YAŞ	15 YAŞ	16 YAŞ	17 YAŞ	18 YAŞ	19+ YAŞ
50 m	Serbest			0:32,60	0:30,80	0:29,60	0:28,90	0:27,90	0:27,80	0:27,10	0:26,90	0:26,10
100 m	Serbest	1:23,10	1:16,40	1:11,40	1:07,10	1:04,60	1:02,00	1:00,30	1:00,10	0:59,00	0:58,30	0:56,60
200 m	Serbest	3:05,60	2:48,10	2:33,80	2:26,80	2:19,70	2:14,30	2:10,60	2:09,50	2:07,10	2:06,50	2:03,20
400 m	Serbest	6:26,00	5:52,90	5:29,20	5:06,60	4:54,90	4:44,00	4:36,20	4:32,90	4:28,50	4:27,30	4:20,20
800 m	Serbest	13:20,20	12:12,20	11:23,30	10:40,80	10:09,40	9:44,30	9:29,50	9:22,80	9:12,60	9:09,10	8:52,30
1500 m	Serbest	26:29,00	24:21,60	22:34,10	20:58,80							17:05,80
50 m	Sırt											0:29,70
100 m	Sırt	1:35,90	1:27,80	1:21,20	1:15,20	1:12,50	1:09,70	1:08,10	1:07,60	1:06,10	1:05,70	1:03,60
200m	Sırt	3:28,60	3:09,10	2:54,40	2:42,80	2:36,50	2:30,10	2:25,30	2:24,80	2:22,00	2:21,20	2:16,60
50	Kurbağa											0:32,60
100 m	Kurbağa	1:47,90	1:36,20	1:30,00	1:24,60	1:21,10	1:18,60	1:16,00	1:15,10	1:13,70	1:13,20	1:11,20
200 m	Kurbağa	3:54,20	3:26,60	3:16,30	3:02,30	2:55,00	2:50,10	2:44,30	2:41,90	2:39,20	2:38,40	2:33,40
50 m	Kelebek											0:27,80
100 m	Kelebek	1:41,10	1:25,10	1:19,10	1:14,00	1:10,40	1:07,60	1:05,50	1:05,10	1:03,60	1:03,20	1:01,50
200 m	Kelebek	3:50,40	3:17,00	2:59,20	2:45,20	2:36,50	2:29,90	2:24,90	2:23,60	2:21,30	2:20,50	2:16,20
200 m	Karışık	3:26,90	3:08,30	2:55,40	2:43,20	2:37,90	2:33,00	2:28,00	2:26,90	2:23,90	2:23,10	2:19,80
400 m	Karışık	7:41,90	6:39,30	6:13,60	5:49,90	5:35,30	5:24,60	5:13,90	5:10,70	5:05,50	5:04,20	4:56,40

Çizelge 1.9. Yüzme Branşı TOHM Erkek Sporcu Seçim Kriterleri

ERKEK		9 YAŞ	10 YAŞ	11 YAŞ	12 YAŞ	13 YAŞ	14 YAŞ	15 YAŞ	16 YAŞ	17 YAŞ	18 YAŞ	19+ YAŞ
50 m	Serbest			0:32,30	0:29,80	0:28,30	0:26,80	0:25,70	0:25,40	0:24,60	0:24,20	0:23,30
100 m	Serbest	1:23,30	1:16,60	1:11,10	1:05,20	1:01,60	0:58,60	0:56,30	0:55,60	0:54,00	0:53,10	0:51,00
200 m	Serbest	3:07,00	2:46,20	2:37,00	2:23,60	2:15,10	2:09,20	2:02,80	2:01,50	1:58,10	1:56,20	1:52,00
400 m	Serbest	6:31,60	5:48,90	5:30,00	4:58,90	4:48,20	4:34,00	4:22,70	4:18,90	4:10,70	4:07,60	3:58,20
800 m	Serbest	13:54,20	12:25,20	11:31,70	10:43,60							8:15,40
1500 m	Serbest	26:12,00	23:27,80	21:34,50	20:22,20	19:11,80	18:10,50	17:31,90	17:07,00	16:35,3	16:23,70	15:47,50
50 m	Sırt											0:26,30
100 m	Sırt	1:37,60	1:26,00	1:20,60	1:13,70	1:09,40	1:05,70	1:03,50	1:01,80	1:00,4	0:59,30	0:56,60
200m	Sırt	3:27,80	3:05,50	2:54,00	2:39,30	2:30,80	2:22,80	2:17,70	2:14,10	2:10,8	2:09,00	2:03,40
50	Kurbağa											0:29,10
100 m	Kurbağa	1:48,40	1:38,80	1:32,40	1:23,00	1:17,80	1:13,50	1:11,20	1:09,90	1:07,70	1:06,10	1:03,60
200 m	Kurbağa	4:01,90	3:33,00	3:19,70	3:00,80	2:48.90	2:38,60	2:34,20	2:30,50	2:25,10	2:23,30	2:17,30
50 m	Kelebek											0:24,70
100 m	Kelebek	1:35,60	1:27,50	1:20,70	1:12,50	1:07,70	1:03,70	1:00,90	1:00,00	0:58,20	0:57,40	0:54,80
200 m	Kelebek	4:05,20	3:30,80	3:02,10	2:43,30	2:32,90	2:23,30	2:16,10	2:13,10	2:09,90	2:07,90	2:03,00
200 m	Karışık	3:29,10	3:09,20	2:55,60	2:41,50	2:32,10	2:25,00	2:19,00	2:16,50	2:12,60	2:10,30	2:05,50
400 m	Karışık	7:45,30	6:48,50	6:18,80	5:47,00	5:24,80	5:08,90	4:53,40	4:51,30	4:43,50	4:40,10	4:29,70

1.4.4. Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri Sporcularının Başarıları

Olimpiyat Oyunlarında yarışabilecek sporcular yetiştirmek amacıyla kurulmuş olan Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde hazırlanan sporculardan Güreş (Kadın) 5, Halter 3, Atıcılık 2, Atletizm 1, Cimnastik 1, Judo 1, Okçuluk 1, Yüzme 1 ve Bisiklet 1 olmak üzere, 16 sporcu 2016 Rio Olimpiyat Oyunları için kota almıştır. 2016 Rio Olimpiyat Oyunları'nda erkekler 69 kiloda mücadele eden ve toplamda 351 kilo kaldıran milli halterci ve Gaziantep TOHM Sporcusu Daniyar İSMAYİLOV gümüş madalya kazanarak önemli bir başarıya imza atmıştır ve 2016 Rio Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye ilk madalyasını halter dalında kazanmıştır.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde eğitim gören sporcular; Dünya Şampiyonalarında **6** altın, **11** gümüş, **17** bronz, Avrupa Şampiyonalarında **36** altın, **29** gümüş, **57** bronz, Gençlik Olimpiyatlarında **1** gümüş, **1** bronz, 1. Avrupa Oyunlarında **3** bronz, Universiade'da **2** altın, **1** ISF Gymnasiade'da **3** altın, **5** gümüş, **4** bronz, diğer Uluslararası turnuva ve kupalarda ise **216** altın, **170** gümüş, **169** bronz olmak üzere toplamda **732** madalya kazanmışlardır (TOHM sporcularının başarıları 16 Aralık 2016 tarihinde TOHM Alan Koordinatörlüğünden alınan bilgiye göre güncellenmiştir).

1.5. Yurtdışındaki Olimpik Hazırlık Merkezleri Örnekleri

1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri Olimpiyat Eğitim Merkezi (USOTC) (United States Olympic Training Center)

Amerika Birleşik Devletleri Olimpiyat Eğitim Merkezi (USOTC), Amerika Olimpik Komitesi tarafından Olimpik ve Paralimpik sporcuların eğitim olanakları için yapılmış üç kampüse sahiptir. Colorado Springs Olimpiyat Hazırlık Merkezi Colorado'da, Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi New York'ta ve Chula Vista Olimpik Hazırlık Merkezi California'da bulunmaktadır (Wikipedia 2016).

Colorado Springs Olimpiyat Hazırlık Merkezi (Colorado Springs Olympic Training Center)

Colorado Springs'te bulunan Amerika Olimpik Spor ve Eğlence Merkezi, Amerika Olimpik Komitesi ve Olimpik Eğitim Merkezi programları için en iyi eğitim merkezidir. Yüzme ve Atıcılık branşlarının merkez içerisinde kendi ulusal

genel merkezleri bulunmaktadır. Colorado Springs Olimpiyat Hazırlık Merkezi içerisinde 15'ten fazla üye kuruluş, 2 uluslararası spor federasyonu bulunmakta olup ayrıca Amerika Olimpiyat Merkezi de buradadır.

Colorado Springs Olimpiyat Hazırlık Merkezi; barınma, yeme-içme, eğitim olanakları, eğlenme olanakları ve diğer servisleri ile 500'den fazla sporcu ve antrenöre hizmet vermektedir. Sporcular Ulusal Yönetim Kurulu tarafından, Colorado Springs Olimpiyat Eğitim Merkezinde eğitilmek için seçilmektedir.

Colorado Springs Olimpiyat Eğitim Merkezi, spor olanakları ve destekleyici servisleriyle, yaz olimpiyatları, paralimpik, Pan Amerika ve Parapan Amerika sporları için boks, bisiklet, kayak, cimnastik, paralimpik judo, pentatlon, atıcılık, paralimpik yüzme ve güreş branşlarında ev sahipliği yapmaktadır (Team USA 2016).

Tesisler

Ted Stevens Spor Hizmetleri Merkezi

Senatör Ted Stevens onuruna açılan Ted Stevens Spor Hizmetleri Merkezi, Colorado Springs Olimpiyat Eğitim Merkezinde eğitilen, yarışan ve ikamet eden tüm sporcular için aktivitelerin merkezi niteliğindedir. Temmuz 2015'te en ileri teknoloji olanakları ile açılmış ve sporcular için üç alanda (spor hekimliği, güç ve kondisyon, spor bilimi) baş servis olmuştur.

Spor Hekimliği: Colorado Springs Olimpiyat Eğitim Merkezi, Amerika'daki sporda tıp alanında kapsamlı bir şekilde değerlendirme olanakları olan tek birimdir. Tesis, entegre şekilde çalışan spor hekimliği personeli, açık tedavi alanı içeren olanaklar, doktor muayene odaları, spor için göz muayene merkezi ve eczaneye sahiptir. Aktif bakım merkezi ileri teknoloji (kas-iskelet ultrasonu, X-ray, en ileri MRI ve Lunar iDXA) ile donatılmış olmanın yanı sıra rehabilitasyon makineleri, anti yerçekimi yürüyüş bandı, 3-D hareket analiz sitemi ve basınç sensorlu yürüyüş bandı bulunmaktadır. Ek olarak merkez de daha iyi iyileştirme için buhar ve sauna, hava basınçlı giysiler, sıcak ve soğuk erişimli dalış tekneleri ve havuz bulunmaktadır.

Güç ve Kondisyon: 1.sınıf güç ve kondisyon antrenörleri ekibi tarafından sporculara ve antrenörlere, belirli güç ve kondisyon programlarında gelişim ve uygulama için olanaklar sunulmakta ve yardım edilmektedir. İç mekan beceri alanı

ve ağırlık eğitim alanı, yıl boyunca Amerika'nın elit sporcularına eğitim olanakları sunacaklarını garanti eder. Merkezde hızlı koşma ve zıplama hareketlerini analiz için çimle kaplı eğimli rampa ve yaralanmayı en aza indiren sıçrama basamakları ve 60 metrelik üç adet hızlı koşma bulvarları bulunmaktadır.

Spor Bilimi: Spor Bilim Merkezi, sporculara ve antrenörlere eğitim ve yarışmalarda yardımcı olacak en iyi hazırlık için beslenme eğitimi, teknoloji, fizyoloji ve psikoloji entegre etmek için tasarlanmıştır. Tesis sporculara farklı hava koşullarında eğitim (rakım, sıcaklı ve nem) ve en ileri teknolojiyle eğitim imkanı sağlayan Yüksek İrtifa Eğitim Merkeziyle donatılmıştır.

Sporcu Merkezi

Sporcu merkezi hem konut, hem de kısa dönem programa katılanlar için barınma, yemek ve eğlence olanakları sunmaktadır. Merkez de ayrıca yılda 340 binden daha fazla yemek servis eden bir yemek salonu bulunmaktadır. Bunlara ek olarak, merkez çeşitli toplantı odaları içermektedir.

Spor Merkezi I ve II

Spor merkezi I, multi spor yapısında inşa edilen, jimnastik merkezi, üç tam boyutlu basketbol sahası, jimnastik merkezi, boks alanı ve judo eğitim alanından oluşan ilk çok sporlu merkezdir. Spor merkezi II Ekim 1993'te ek olarak, üç tane tam boyutlu basketbol sahası ve güreş merkezi olarak inşa edilmiştir. Her tesis hentbol ve okçuluk takım voleybol ve basketbol arasında değişen 14 Olimpik, Paralimpik ve Pan Amerikan sporları için eğitim gereksinimlerini karşılamaktadır. Tesis ayrıca goalball, tekerlekli sandalyede basketbol, oturarak oynanan voleybol gibi çeşitli paralimpik sporları da barındırır.

Su Sporları Merkezi

Su Sporları Merkezi ilk olarak ülkenin en iyi olimpik ve paralimpik yüzücülerinin, pentatloncularının, triatloncularının ve sutopu oyuncularının test ve eğitimleri için, ayrıca diğer sporcular tarafından çapraz eğitim için kullanılmaktadır. Tesis ayrıca diğer eğitimler için (çekme sistemi, güç kulesi, tırmanma ipi, ağırlık) en iyi imkanı sağlamaktadır. Merkez 45 bin metre kare olup, her iki ucunda 2 metre

derinliğinde ve merkezde 3 metre derinliğinde, 50×25 metrelik bit yüzme havuzu içermektedir.

Olimpik Atış Merkezi

Olimpik Atış Merkezi dünyada en geniş üçüncü, batı yarımkürede ise en büyük dış mekan atış tesisidir. Merkezde 29'a 50 metre tüfek ve tabanca için atış noktası, 8'e 25 metre seri ateş tabancası ve kadınların spor tabancaları için tabanca alanı; 4'e 10 metre hedefe koşma tüfek alanı ve 72'ye 10 metre hava tüfeği ve hava tabanca ateş alanı bulunmaktadır.

Olimpik Eskrim ve Pentatlon Merkezi

Olimpik eskrim ve pentatlon merkezinde, 9 eskrim pisti ve pentatlon için 10 elektronik lazer atış alanı bulunmaktadır.

Veledrom

Memorial Parkta bulunan Olimpik Hazırlık Merkezinin 1,5 mil güneyinde bulanan Veledrom, Amerika Olimpik ve Paralimpik bisiklet yolu ve Amerika Roller Sporu için resmi eğitim yeridir. 1983'te inşa edilen Veledrom 333,3 metre tümsek dolgu malzemesi yoluna (roller sporu için 200 metre yol etrafına sarılmıştır) sahiptir. Halk yarışlarına, yerel ev sahiplerine ve uluslararası organizasyonları için 1000 koltuk olanağı bulunmaktadır (Team USA 2016).

New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi

New York- Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi 1982 yılında Adirondack dağlarının gölgesinde açılmıştır. 1987 yılında New York Bölgesel Olimpiyat Geliştirme Otoritesinin yardımları ile Birleşik Devletler Olimpiyat Komitesi New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezinin yeni barınma, yemekhane ve hazırlık merkezlerinin de içinde bulunduğu yenileme ve iyileştirme çalışmalarına başlanılmış, bahse konu renovasyon çalışmaları 1989 yılında 29 hektar alana yayılı olarak tamamlanmıştır.

1932 ve 1980 Kış Olimpiyatlarına ev sahipliği yapan New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi aynı zamanda biatlon, kızak, kayak ve snowboard vb.

kış oyunları için en sık başvurulan hazırlık merkezi olma özelliği ile ön plana çıkmaktadır. Kış sporları yanında boks, kano, judo, kürek, senkronize yüzme, hentbol, su polosu ve güreş sporlarına ait çalışma merkezleri de New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi diğer bölümlerini oluşturmaktadır.

New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezi dünya çapında binlerce Olimpiyat umudu olan sporcuya, toplumsal gruba ve ziyaretçiye kurulduğu andan bu yana, 12 hektar alanda, 96 yurt odası ile hizmet vermektedir (Team USA 2016).

Olimpiyat Alanları

Bugün New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezinde sporcuların kullandığı çalışma alanlarının birçoğu 1980 Kış Olimpiyat Oyunlarından miras olarak kalan bölümlerin aynısıdır. Bu tesislerin içerisinde Olimpiyat Merkezi, Olimpik Oval Hız Kayağı, Olimpik Atlama Kompleksi, Van Hoevenberg ve Whiteface dağları Kayak alanları bulunmaktadır. Bu tesisler New York Olimpik Bölge Geliştirme Yönetimi tarafından idare edilmektedir.

Spor Sağlığı Merkezi

Spor Sağlığı Merkezi içerisinde yer alan grupta spor kayropraktik hekimleri, fizyoterapistler ve vücut çalıştırıcıları olimpik ve paralimpik atletlerin ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetleri noktasında gerekli desteği sağlamaktadır. Lake Placid Spor sağlığı merkezi aynı zamanda ortopedi alanında New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezinin resmi tedavi sağlayıcısıdır.

Spor Bilimleri Merkezi

New York-Lake Placid Olimpiyat Hazırlık Merkezinde kendi alanında öncü ve beş alt bölüme ayrılmış Spor Bilimleri Merkezi bulunmaktadır. Bu birimler; Spor Biyomekaniği, Spor Fizyolojisi, Spor Psikolojisi, Bilgisayar Bilimleri ve Mühendislik Bilimleridir. Merkezde bir grup sofistike yapıdaki cihazın yardımı ile atletlerin 4 yıllık performans döngüsü takip edilmekte ve bu kapsamda antrenörlere gerekli bilgi aktarımı ve önerilerde bulunulmaktadır. Spor ergometre cihazları ile kano/kayak, biatlon, kayaklı koşu ve hız kayağı için ölçümler yapılmakta, yine ekstra geniş koşu bantları ile koşma, paten kayağı ve çizgi kayağı hakkında araştırma

çalışmaları yapılmaktadır. Sporcuların fiziksel kapasiteleri bilgisayarlı sistemler ile ölçülmekte ve maksimum oksijen kapasiteleri bilimsel olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Spor Bilimleri Merkezi sinematografiden de en üst düzeyde yararlanarak spor performansının biyomekaniksel özelliklerini analiz etmektedir (Team USA 2016).

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezi

Chula Vista, Calif'de yer alan birleşik devletler olimpiyat hazırlık merkezi Amerika'daki ilk master-planlı hazırlık merkezi olup Amerika'nın muhtemel olimpik ve paralimpik atletlerinin gelişmelerini sağlamak için inşa edilmiştir. Yıl boyu ılıman iklime sahip tesisin arazisi San Diego Ulusal Spor Hazırlık Vakfı tarafından Birleşik Devletler Olimpiyat Komitesine tahsis edilmiş, inşaatı ise iş ve toplum liderleri ve spor gönüllülerden toplanan fonlarla bitirilmiştir.

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezi yaklaşık 155 hektar arazi üzerinde bulunmaktadır. Merkezde okçuluk, plaj voleybolu, BMX, kano/kayak, bisiklet, çim hokeyi, kürek, rugby, futbol, tenis, koşu, triatlon ve daha birçok kış sporu için spor alanları ve yan tesisleri yer almaktadır. Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde Ulusal Spor federasyonları tarafından seçilen sporcuların çalışmasına imkan sağlanmaktadır. Bu kapsamda Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezi bu atletlere barınma, yemek, çalışma alanları, ulaşım, sosyal servisler ile profesyonel gelişim programlarına katılımlarını desteklemektedir.

1995 yılı haziran ayında resmi açılışı yapılan Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde bugüne kadar binlerce olimpiyat tutkunu toplumsal grup ve ziyaretçi yararlanmış ve yararlanmaya devam etmektedir. Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde, 4 doğal çim futbol sahası, 6 kum plaj voleybolu kortu, 3 BMX yolu, 133 yatak, 63 hektar alan ve 500 m^2'lik güç ve kondisyon merkezi bulunmaktadır. (Team USA 2016).

Tesisler

Easton Okçuluk Mükemmellik Kompleksi

Yakın tarihte açılan Easton Okçuluk Mükemmellik Merkezi, 40.000 metrekarelik bir okçuluk evi ve kapalı alana sahip olan son teknoloji ürünü bir

okçuluk kompleksinin yanı sıra 30, 50, 60, 70 ve 90 metre mesafelerde hareket yeteneğine sahip hedeflerin yer aldığı kompleks Kuzey Amerika'da yer alan en büyük açık okçuluk alanı olma özelliğine sahiptir. Komplekste Easton Vakfının destekleri ile ilave barınma alanları inşasına başlanılmış olup, inşaat faaliyetleri devam etmektedir. Roadrunner Okçuluk Kulübü tarafından genç atletlerin okçuluk sporu ile tanıştırılması amacıyla bir gelişim programı da Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde halihazırda devam etmektedir.

AT&T Sporcu Dinlenme Merkezi

AT&T Sporcu Dinlenme Merkezi, devamlı ve ziyaretçi sporcuların rahatlamak, büyük ekranda televizyon izlemek, video oyunu oynamak ya da bilgisayarda sosyal ağ ile arkadaşları ve aileleri ile vakit geçirmek için zaman harcadıkları alandır. Çalışma zamanları dışında sporcuların vakit geçirebileceği bilardo masası ve diğer oyunlar da ayrıca merkezde bulunmaktadır.

Sporcu Konutları

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde 34 adet iki yatak odalı ve iki banyolu olmak üzere toplam 133 yatak kapasitesi bulunmaktadır.

Sporcu Köyü

Sporcu Köyü sporcu rezervasyon bölümü, idari ofisler, spor sağlığı&bilimi merkezi, sporcu barınağı ve 1000 kişilik kapasiteye sahip yemekhaneden oluşan bölümleri ile hizmet vermektedir. Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinin resmi sağlık hizmetlerini ise San Diego Sağlık Sistemleri sağlamaktadır.

Plaj Voleybolu

Merkezde yapımı Temmuz 2010'da tamamlanan 6 adet plaj voleybolu kortu bulunmaktadır. Kortların her biri yer altı filtreleme sistemine sahip olup bu sistem sayesinde kortlardaki kumun yağmur sularında çamurlaşmasının önüne geçilmektedir. Ayrıca kortlarda kullanılan değirmen kumunun tamamı ultra-ince ve mükemmel yuvarlaklıkta kum granüllerinden oluştuğundan kumlar atletlerin çalışmaları esnasında vücutlarına yapışmayarak rahat bir çalışma ve mücadele alanı oluşturmaktadır.

BMX Parkuru

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezi iki adet BMX Süper kros parkuruna sahip olup, anılan parkurlar 2008 Pekin Olimpiyat oyunları ile 2012 Londra Olimpiyat oyunlarında kullanılan parkurları model alınarak inşa edilmiştir. Londra kopyası olan parkur lokasyon olarak olimpiyat köyünün merkezinde, yemekhane ve barınakların yanında yer almaktadır. Pekin kopyası parkur ise, 8 metre yüksekliğinde başlangıç rampası ile mücadele edebilecek genç elit sporcular için modifiye edilmiştir. Amatör parkur ise her yaş grubundan sporcuların müsabakalara hazırlanması için kullanılmaktadır.

Bisiklet Parkuru

1500 metre uzunluğundaki parkur bisiklet sürücülerinin hız çalışmaları için kullanılmaktadır. Bu parkurda sporculara futbol ve okçuluk kompleksleri ile çalışma imkanı sunulmaktadır. Halka şeklindeki parkur şehir yoluna açılarak atletlerin yorucu yol yarışları için ihtiyaç duydukları mesafeleri sağlamaktadır.

Çim Hokeyi Sahası

Çim Hokeyi kompleksinde sulama sistemi olan uluslararası standartlarda suni çim bir saha bulunmaktadır. Bu saha Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde ilk inşa edilen kısım olma özelliğine de sahiptir.

Çok Amaçlı Sahalar

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde 4 adet doğal çim saha bulunmaktadır. Toplam uzunluğu 115 x 75 metre olan sahalar, bünyelerinde yer alan kliniklerle beraber ABD ulusal futbol ve rugby takımlarının çalışma ve mücadelelerine de ev sahipliği yapmaktadır.

Olimpik ve Paralimpik Kulvar & Sahalar

Chula Vista Olimpiyat Hazırlık Merkezinde yer alan atletizm kompleksi 400 metrelik 8 kulvar ile 12 adet 100 metrelik poliüretan ve iç saha atlama alanlarından oluşmaktadır. Bahse konu kulvarların yanında yer alan 24 dönüm alan ise çekiç

atma, cirit atma, gülle ve disk atma sporları için hazırlık alanı olarak kullanılmaktadır.

Güç ve Kondisyon Merkezi

Bu merkez atletlerin güç ve kondisyonlarını arttırmaları için Olimpik sitilde hazırlanmış halter platformları ve serbest ağırlık çalışma bölümlerinden oluşmaktadır. Ayrıca, sporcular bu merkezin bitişiğinde yer alan tenis kortu alanında çeviklik koşusu ve plyometric çalışma (hız, patlayıcılık ve sinir sistemi fonksiyonlarını geliştirerek atletik performans artırmak amacıyla dizayn edilmiş antrenman) gibi özel egzersizler yapabilmektedirler.

Tenis Kompleksi

İki adet sert yüzeyli tenis kortu ve izleme kulesi ile tenis kompleksi bu alandaki sporculara çapraz çalışma ve rekreasyon imkanları sunmaktadır.

Ziyaretçi Merkezi

Ziyaretçi merkezi rehberli ve rehbersiz turları ile gün içerisinde 09:00-17:00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Bu merkezde, bir adet konferans salonu BMX şöhretler alanı ve Amerikan Milli takımının hediyelik eşya dükkânı yer almaktadır (Team USA 2016).

1.5.2. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi (Kuortane Olimpic Training Center)

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi sporcularına 65 yıllık deneyimi ile branşlarında yüksek seviye de eğitim için olimpik seviyede koşullar ve uzmanlık servisi sunmaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Finlandiya'nın en iyi test ve danışmalık merkezlerinden biri, Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi'nde bulunmaktadır. Hatasız laboratuar testleri ve pratik saha testleri, sporcuların yetenekleri ve gelişimleri hakkında somut bilgiler verebilmektedir. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi olimpik seviyede dış mekan ve iç mekan eğitimler için farklı olanaklar sunmaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Voleybol

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi Finlandiya Voleybol Birliği'nin resmi eğitim merkezidir. Finlandiya'nın tüm ulusal takımları, uluslararası maçlar ve turnuvalar için hazırlık kamplarını burada düzenlemektedirler.

Ulusal takımlardaki tüm kız ve erkekler yıl boyunca merkezin birinci sınıf koşullarında konutlarda kalmakta ve eğitilmektedirler. Eğitim alanları ve voleybol alanları üst düzey voleybol karşılaşmalarının ihtiyaçlarına göre geliştirilmiş olup, voleybol eğitimleri için ayrılan alan taraflex zemine sahiptir. Ayrıca alanda tüm takımı aynı zamanda eğitebilmek ve Kuortane Alanı içinde bedensel eğitim sağlayabilmek için rahat koşullar bulunmaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Atletizm

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi atletler için olimpik seviyede koşullar, seçkin olanaklar ve birinci sınıf uzmanlık sunmaktadır. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi cirit branşının vatanı sayılmaktadır ve tesis Uluslararası Atletler Birliği Derneğinin (IAAF)'nin eğitim merkezi olarak onaylanmıştır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Buz Hokeyi ve Buz Sporları

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi Buz Hokeyi ve buz sporları için olimpik seviyede koşullar ve uzmanlık servisi sunmaktadır. Tüm yıl boyunca buz hokeyi, patenle kayma ve aynı anda kayma için mükemmel olanaklar sunmaktadır. İç mekan buz pateni alanı, ana spor alanının yakın çevresinde konumlanmıştır. Ana spor alanı buz pateni eğitimine ve bununla alakalı eğitimlere (güçlü çalışma, koşma ve zıplama) kusursuz kombinasyon olanağı sağlamaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Bowling

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi, Bowling için olimpik seviyede koşullar ve uzmanlık servisi sunmaktadır. 2005 yılında kurulan Avrupa'nın ilk bowling

eğitim merkezi Avrupa'nın her yerinden bowling oynayanlara en iyi ve en profesyonel bowling antrenörlüğünü ve eğitimini sunmaktadır.

Finlandiya Bowling Eğitim Merkezi, Finlandiya'ya ait Bowling Federasyonu'nun resmi eğitim ve öğretim merkezidir. Birçok Finlandiya ulusal takım kampları ve antrenörlük eğitimi burada düzenlenmektedir. Ayrıca merkez ETBF (Avrupalı On Kuka Bowling Federasyonu) tarafından Bowling eğitim merkezi olarak onaylanmıştır. Merkez her yıl birçok uluslararası organizasyona ev sahipliği yapmakta ve organize etmektedir.

Finlandiya Bowling Eğitim Merkezinde, profesyonel bowling antrenörleriyle birlikte başlangıç sınıflarından üst düzey bowling eğitimine kadar birçok alanda pratik yapılabilmektedir (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Güreş

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi, Güreş için olimpik seviyede koşullar ve uzmanlık servisi sunmaktadır. Finlandiya Olimpik Eğitim Merkezi, Finlandiya Güreş Federasyonunun resmi eğitim merkezidir. Birçok şampiyonada madalya kazan sporcular başarılı olmak için eğitim merkezinin olanaklarından faydalanmışlardır. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi özellikle kadın güreşlerinde uluslararası başarı elde etmiştir (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Cimnastik

Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi, Cimnastik için olimpik seviyede koşullar ve uzmanlık servisi sunmaktadır. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi, Finlandiya Cimnastik Federasyonu'nun ulusal eğitim merkezidir. Merkez, Cimnastik branşında ve sporda gelişim için Olimpik seviyede eğitim şartları sunmaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

Diğer Sporlar

Finlandiya Olimpik Eğitim Merkezi birçok farklı spor için uygun olan çok çeşitli olanaklara sahiptir. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezi alanında Halter ve Cimnastik için bütün ekipmanların olduğu temel bir oda bulunmaktadır. Alanın merkez alanı, farklı top sporları ve diğer eğitimler (basketbol, tenis, badminton,

okçuluk vb.) için 55 x 30 metre Traflex zemindir. Finlandiya Olimpik Hazırlık Merkezinin diğer iç mekan olanakları, ahşap zeminli 6 basket salonu ve yüzme havuzuyla birlikte top sporları alanı içermektedir.

Olimpik Eğitim Merkezinde alanında ayrıca kros kayak alanı, 12 adet dış mekan tenis kortu, merkezden 5 km mesafede 9 delikli golf sahası ve kır koşusu yolu bulunmaktadır (Kuortane Olimpic Training Center 2016).

1.5.3. Hollanda Olimpik Eğitim Merkezi (Olympic Training Centre Papendal)

Hollanda Olimpiyat Komitesi bünyesinde faaliyet gösteren merkezde olimpik takımların kampları yapılmaktadır. Ayrıca, voleybol ve hentbol branşlarında yıldızlar ve gençler kategorisinde ve diğer olimpik branşlarda da birçok sporcu eğitimlerine devam etmektedir. Merkez donanım olarak olimpik takımların konaklayabileceği ve antrenman yapabileceği özelliğe sahiptir. Ayrıca, bilimsel olarak sporculara destek olabilecek performans merkezine ve rehabilitasyon merkezine de sahiptir.

Papendal Spor Merkezinde eğitim tesisleri ve aynı zamanda otel, sağlık merkezi ve spor besinlerinde uzmanlaşmış bir restaurant bulunmaktadır. Papendal Spor Merkezi, Avrupa ve yurtdışındaki olimpik ve profesyonel takımlar için en iyi spor merkezi olma yolunda çalışmaktadır. Papendal Spor Merkezinin olağanüstü tesisleri takımlara ve bireylere, özel ve ayrıcalıklı bir ortamda eğitim ve çalışma olanağı sunmaktadır.

Papendal Olimpik Eğitim Merkezi'nin Açıkhava Tesisleri

Papendal Olimpik Eğitim Merkezi atletik bir yola sahiptir. 500 metre yapay çimlendirilmiş yol, ısınma ve soğuma egzersizleri için 400 metre atletik yol ile yan yana bulunmaktadır. Sürat koşusu yolu 100 metre uzunluğunda ve %3 eğim derecesine sahiptir.

Olimpik Eğitim Merkezine yakın Mavi hokey sahası 2012 Londra Olimpiyat oyunları sırasında kullanılan hokey sahasının kopyasıdır.

Papendal Olimpik Eğitim Merkezi'nin İç Mekan Tesisleri

4 ağırlık eğitim alanı bulunan merkez, boyut ve düzeni ile Avrupa'nın en iyisi konumundadır. Spor salonları, sporcuların koşma çizgisini, hızını, asitleşme derecesini ve kalp atış sıklığını kaydetmede kullanılan yerel konumlanma sistemine sahiptir.

Papendal Olimpik Eğitim Merkezindeki Tesisler/Olanaklar

Papendal olimpik eğitim merkezinde; okçuluk alanı, bisiklet yarışı yolu, paralimpik tesisler, 4 tenis kortu, BMX supercross yolu, fitness alanı, mtb kaya bahçesi, 3 geniş spor salonu, atletler için iç mekan salonu, 2 futbol sahası, iç mekan sürat koşusu yolu, olimpik hokey sahası, atletizm yolu, boks ringi, dövüş sanatları salonu, 4 ağırlık eğitim alanı, golf kursları, birinci sınıf spor restaurantı, 3 yıldızlı ve 4 yıldızlı otel, kongre tesisi bulunmaktadır (Sport Centrum Papendal 2016).

1.6. Karar Verme

1.6.1. Karar ve Karar Verme Kavramı

Bireyler, doğumları ile ölümlerine kadar geçen süre içerisinde, sürekli olarak karar vermesini gerektiren gelişmelerle karşılaşırlar. Karar, bir amaca ulaşabilmek için mevcut imkân ve koşullar dahilinde, mümkün olabilecek farklı olası eylem biçimlerinden en uygun olanı seçmektir. Karar verme, farklı durumlar arasından seçim ve tercih yapmakla ilgili bilişsel ve davranışsal çabalar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Avşaroğlu 2007).

İlgili alan yazı incelendiğinde, karar ile karar verme arasında fark olduğu oldukça açık bir şekilde görülmektedir. Bu farkın, karar verme davranışının bir sürece sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Karar verme genel olarak, bireyin birkaç seçenek arasından bireyin kendisine en uygun olanı seçmesidir. Böylece bireyin hayatını olumlu bir şekilde devam ettirmesi sağlanacaktır. Karar sözlük anlamıyla, sonucunda şüphelerin, tartışmaların son bulduğu, seçilen yolun uygulanmaya başlandığı mantıksal sürecin nihai ürünü olarak tanımlanmaktadır. Karar vermek, seçenekler arasından en büyük faydayı sağlayacak olanı tercih etmektedir (Taşgit 2012).

Karar dilimize göre, düşünme ve muhakeme etmenin sonunda hüküm, süreklilik, devamlılık, sabır, düzen, uygun tahmin ve benzeri anlamları ifade eder. Kararsızlık ise sabırsız, sebatsız, huzursuz, değişken anlamına gelmektedir. Başka bir ifade ile karar kavramı eylemden ayrılmakla birlikte, hareketsizlik ve kararsızlık halinden eylem ve harekete geçişi ifade etmektedir (Çetin 2009).

Karar verme kavramı, bireyin birçok eylem seçeneğini belirleyerek değerlendirdiği ve bu seçeneklerden birisini uygulamak için seçtiği karmaşık bir aşamalar bütünü olarak tanımlanabildiği gibi (Deniz 2011), bir ihtiyacı gidereceği düşünülen nesne, kişi ya da duruma götürecek en azından iki ya da daha fazla seçenek olduğunda atılan bir adım, bir davranış olarak da tanımlanabilir (Akpınar ve ark 2015).

En basit anlamı ile karar verme, sunulan seçenekler arasından en uygun olanın tercih edilmesi olarak tanımlanmıştır (Eraslan 2015). Diğer bir tanıma göre ise; karar verme, birden fazla boyutlu olan olay veya olayların var olduğu durumlarda tercih yapmaktır. Olay veya olayların boyutlarının artması durumunda karar verme güç, zaman alıcı ve pahalı bir işlem olabilmektedir (Uzunoğlu 2008).

Demir'e göre karar verme kavramı, birçok farklı açılardan ele alınarak tanımlanmış ancak kavram ile ilgili genel bir düşünce birliğine varılarak tanımı yapılamamıştır. Karar verme kavramı ile ilgili tanımlamaların bazı ortak özellikleri şunlardır (Çetin 2009):

- Etken olan eylemin seçimidir,
- Eylemi etkileyen her türlü yargıdır,
- Yapılan değerlendirmeler sonucunda hüküm verme sürecidir,
- Amaca ulaşmada, değişik davranışlar içeren alternatifler arasından etken olanın seçilmesi işlemidir,
- Problem çözme işlemidir,
- Olay ya da sorunlarla ilgili bilgileri yorumlayarak ve kıyaslama yaparak bir yargıya varmaktır,

- Bir süreçtir.

Kuzgun, karar verme davranışının ortaya çıkabilmesinde üç koşulun bulunması gerektiğini belirtmiştir (Avşaroğlu 2007):

1. Karar verme ihtiyacını ortaya çıkaracak bir güçlülüğün varlığı ve bu güçlülüğün birey tarafından hissedilmesi,

2. Güçlülüğü giderecek birden fazla seçeneğin bulunması,

3. Bireyin seçeneklerden birine yönelme özgürlüğüne sahip olması.

Karar verme, en önemli yaşam becerilerinden biri olmakla birlikte yerinde, zamanında, doğru ve uygun alınmış kararlar bireyin yaşamında olumlu değişimlere neden olabilmektedir. Hatalı verilmiş kararlar ise bireylerin yaşamını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Güçray 1998). Genel anlamı ile karar verme; bilişsel bir süreçtir ve bir ihtiyaç anında bu ihtiyacı karşılamak amacıyla var olan seçeneklerden duruma en uygun olanın seçilmesidir. (Güçray 2001).

1.6.2. Karar Verme Kavramının Önemi

Bireyler hayatları boyunca birçok belirsizlik durumuyla karşı karşıya kalarak bu durumu giderecek bir seçim yapmaktadırlar. Bu seçim, sorunun varlığına çözüm bulma olduğu gibi, iki ya da ikiden fazla alternatif arasında bir seçim yapmak ya da geleceğe yönelik tahminlerde bulunmak için gerçekleşebilir. Süreç sonunda bireyler kendilerince en doğru ve zararsız tercihi seçmek durumundadırlar. Bu seçim yapma işlemi "karar verme" olarak adlandırılır (Ulaş ve ark 2015).

Her birey kendisi ile dünya arasındaki ilişkisinde, onu algılamada, hedeflerine ulaşmada ve sorunlarını çözmede belirli yöntemler ve yaklaşımlar geliştirir. Bu süreçte birey, gerçeğin değişik yönlerine dikkat çeker, değişik türde verileri toplar. Değişik şekilde verileri düzenleyerek ve değişik yargısal sonuçlar çıkarır. Değişik kararlara ulaşır ve bu kararları da değişik biçimlerde uygular. Karar verme işlemi, karar vericinin var olan seçeneklerle karşı karşıya kaldığı durumda, kendisince belirlenmiş belli ölçütlere göre, kendi amaç veya amaçlarına uygun olarak bu seçenekler arasından bir veya birkaçını seçme sürecidir (Bayrak 2015).

İnsan akıl, düşünce ve irade ile donatılmış bir varlık olup, önceden belirlenmiş amaçlara ulaşmak üzere bu donanımını kullanmaktadır. Karşılaştığı durumlar, bilinçli ya da bilinçsiz olarak bir karar verme işlemi gerektirmektedir (Yıldız 2015).

Karar verme durumunda birey bir zorlukla karşı karşıya kalmıştır. Karar vermeyi gerektiren sorun önemsiz olduğunda ve karardan vazgeçme olasılığı fazla olduğunda yaşanan kaygı da az olacağından böyle durumlarda çoğu zaman birey karar vermiş olduğunun farkında olmayabilir (Akpınar ve ark 2015).

Kişinin yerinde ve doğru kararlar verebilmesi, önce seçenekleri doğru algılayabilmesini ve daha sonra da kendi gereksinimleri ile seçenekler arasındaki ilişkiyi kurabilmesini gerektirir (Uzunoğlu 2008).

Karar verme durumu ile karşı karşıya kalınması halinde bütün seçeneklerin, bütün seçeneklerinin, alt seçeneklerinin ve meydana gelebilecek sonuçlarının eş zamanlı olarak değerlendirilmesi çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bu nedenle işlemlerde belli bir sıralama yapılmaktadır. Sıralanan işlemler, alınan kararlarda doğrudan ve derin etkiler yaratabilmektedir (Akcan 2016).

Karar öncesi ve sonrasında yaşanılan duygular her zaman olumlu olmamaktadır. Karar verme durumu, bir güçlüğün ortadan kaldırılmasını sağlarken, başka güçlüklerin ortaya çıkmasına da neden olabilmektedir. Olumlu karar stratejilerini kullanarak başarılı karar veren bireyler tüm bilgileri ve gerçekleri toplamaktadırlar. Olumsuz karar stratejilerini kullanarak karar verme güçlüğü çeken bireyler ise karar verme anında sürekli bir güçlükten diğerine geçmektedirler (Erözkan 2011).

Karar vermenin yaş, din, dil, ırk ayırt etmeksizin bireylerin günlük faaliyetleri arasındaki önemi bilinmektedir. Ayrıca isabetli bir kararlar bireyin hayatında olumlu değişiklikler meydana getirdiği gibi, yanlış verilen bir kararlar ise bireyin hayatında derin izler bırakacak ciddi zararlara yol açabilecektir (Gülbahçe ve Kartol 2014).

Karar verme; politika, sosyal yaşam, okul ve benzeri hayatın içinde ve birçok alanda olduğu gibi sporda da önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde oynanan müsabakalar daha hızlı, daha teknik ve taktiğe dayalı bir hal almıştır. Yarışma

sırasında oyun dinamikliklerinin değişmesi, özellikle toplu sporlarda ve oyun sisteminde beklenmedik değişimler olması sebebi ile sporcuların oyun içinde düşünmesi ve kararlar vermesi gerekmektedir (Akcan 2016)

İnsanlar için karar verme önemli bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı ilerlemesi bireylerin kendilerini daha güvende hissetmelerine, sağlıklı ilişkiler geliştirmelerine, sorumlulukları paylaşmalarına, gelecek planlamalarına yardımcı olacaktır. Dolayısıyla bireyler da verimli ve başarılı olabilecektir (Dereli ve Acat 2011).

Etkili karar verme yeteneğine sahip olan bireylerin sorumluluk aldıkları, mantıklı karar verme stilini uyguladıkları, özgüvenlerinin yüksek olduğu ve yaşamda daha başarılı ve mutlu oldukları belirtilmektedir. Buna karşın etkili karar verme yeteneğine sahip olmayan bireylerin daha pasif oldukları ve özgüvenlerinin düşük olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle karar verme yeteneğinin eğitim ortamlarında bireylere bir yaşam becerisi olarak öğretilmesi gerekmektedir (Dinçer 2013).

1.6.3. Karar Verme Süreci

Karar, bir sonucu ifade eder. Karar konusunun incelenebilmesi için sadece sonucu ifade eden seçim veya tercihin incelenmesi yeterli olmayacaktır. Resmin bütününü görebilmek için, seçim yapmaya gelinceye kadar hangi aşamalardan geçildiğine bakmak gerekmektedir. Karar verme, belirli bir başlangıç noktası olan, aşamaların birbirini izlediği ve sonunda bir tercihin yapılması ile sonuçlanan bir faaliyetler topluluğu, bir süreçtir (Taşgit 2012).

Bireyler değişik durumlarda, her zaman zarfında karar verirler. Bu nedenledir ki karar verme, ilk olarak karmaşık bir yapı olarak görülemeyebilir. Halbuki karar verme, bireyin güçlü ve zayıf yönün iç içe geçtiği ve ortaya çıktığı bir süreci ilgilendirir. Süreci anlama, sürecin öğelerini açıklama bu süreç nedenle önemlidir (Gacar 2011).

Karar verme süreci insan düşüncesinin en karmaşık mekanizmalarından biridir, çünkü içinde farklı sonuçlar değişik faktörler ve yönler barındırır. Orasanu ve Connoly bunu, belirli bir zaman ve mekândan farklı etmenler içeren, bilinçli olarak yapılan kavramsal bir hareket olarak tanımlar. Narayan ve Corcoran-Perry ise bunu

çözülmesi gereken bir problem ve sorunu belirli bir çevrede çözmek isteyen insan arasındaki etkileşim olarak ele alır (Ölçüm 2015).

Karar verme süreci karar vericiler açısından oldukça önemli olan ve üzerinde durulması gereken bir olgudur. İnsanların karar verme süreçleri, karar verme eylemi öncesinde gerçekleştirilen adımların araştırması uzun yıllardır merak konusu olmuştur. Bilimsel olarak yapılan araştırmalarda karar verme sürecinin çeşitli bölümlerden oluştuğu belirtilmiştir. Bilimsel yöntemlerin karar verme süreçlerinde kullanılabileceğine dair ilk çalışmaları John Dewey ileri sürmüştür. Söz konusu çalışmalarda karar verme sürecinin problemin anlaşılması, problem hakkındaki bilgilerin toplanması, bilgilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, seçenek ve alternatiflerin değerlendirilmesi, en iyi seçeneğin belirlenmesi, karar verme stilinin uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarından oluştuğu belirtilmiştir (Kırgil 2015).

Karar verme çeşitli süreçlerden oluşmaktadır. Karar verme süreci öncesinde birey, vereceği karar sonrasında ortaya çıkabilecek sonuçları değerlendirmektedir. Kararı verme aşamasında birey mevcut seçenekleri değerlendirmekte ve uygun olan seçeneklerin dışında kalan diğer seçenekleri elemeye başlamaktadır. Karar verme sürecinin sonrasında ise birey, ortaya çıkan sonuçların genel bir değerlendirmesini ve yorumunu yapmaktadır (Eraslan 2015).

Karar verme konusundaki çalışmalarda öncelik, kişilerin karar alırken neyi temel alarak, nasıl karar verildiklerinin araştırılması olmuştur. Buna göre karar verme sürecinin problemi tanımlamak ya da anlamak amacıyla bilgi toplama süreci ile başlaması ideal olandır (Kaşık 2009).

Karar verme dinamik bir süreç olup, kişi bu süreç içerisinde belirleyici rol oynamaktadır. Kişi karar vermede sürecinde karmaşık bir bilgi toplama araştırması yapmakta, gitgide artan bir şekilde çevresinden geri bildirim almakta, bazı bilgileri ayrıntılı olarak incelerken, bazı bilgileri eleyerek geleceğe dair planlamalar yapmaktadır (Vural 2013).

Bireyin birçok seçenek arasından birine yönelmesi bilişsel (cognitive) bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreç, seçenekler hakkında ayrıntılı bilgi

edinilmesi, edinilen bilgileri sınıflama, önem sırasına koyma, her birinin istekleri karşılama olasılığı yönünden irdelenmesi gibi işlemleri gerektirmektedir (Tatlılıoğlu 2010).

İnsanın karar vermesiyle ilgili kuramsal görüşlerin oluşturulmasında temel olarak iki yaklaşım benimsenmektedir. Bunlar, sonuç üzerine yoğunlaşan yaklaşım ve süreç üzerine yoğunlaşan yaklaşımlardır. Sonuç üzerine yoğunlaşan yaklaşımda, karar verme sürecinin sonucu olarak verilen kararın ortaya çıkartacağı sonuçların yordanmasının, karar verme sürecinin anlaşılabilmesini sağlayacağı görüşü yer almaktadır. Verilecek olan kararın sonuçları ve bu sonuçların doğru bir şekilde tahmin edilmesi bu yaklaşımın temelini oluşturmaktadır. Karar verme süreci üzerinde yoğunlaşan yaklaşımda ise karar verme sürecinin anlaşılmasının, ortaya çıkacak sonuçların doğru bir şekilde yordanabileceğine neden olacağı görüşü hâkimdir. Temel olarak karar verme sürecini betimleyen bu yaklaşımda, kararların nasıl verildiği hakkında detaylı bilgi edinmenin, kararların en uygun şekilde nasıl verilmesi gerektiğini ortaya koyabileceği görüşü vardır (Can 2009).

Marzano, karar verme sürecindeki aşamaları; birden çok alternatif düşünme, alternatiflerin iyi ve kötü noktalarını değerlendirme, seçilen en iyi alternatifin getireceği başarı olasılığını düşünme ve bu olasılığa dayanarak en iyi alternatifi seçmek olarak betimlemiştir (Pekdoğan 2015).

Zeleny, karar kuramıyla ilgili araştırmaların, karar verme süreci üzerinde yoğunlaşması gerektiğini belirtmekte ve karar verme sürecinin dönemlerini üçe ayırmaktadır. Bunlar dönemleri Zeleny şöyle tanımlamıştır (Deniz 2002);

Karar öncesi dönem, bir çatışmayla başlamakta ve bu çatışma bireyde karar vermesini gerektiren bir gerginliğin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Birey uygun olduğunu düşündüğü seçenekler aramaya başlar, seçenekleri ve ortaya çıkartacağı sonuçları kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Karar verici durumundaki birey, elde ettiği bilgileri kendisine göre değerlendirerek bir sıralamaya koymaktadır.

Karar döneminde, karar durumuna uyum sağlayan karar verici, elinde bulunan tüm seçenekleri uygun olanla karşılaştırmakta ve elemeye başlamaktadır.

Birey ideale en yakın olduğunu düşündüğü seçeneğe yönelmekte ve bir karar verici olarak uygulamaya koyacağı kararı belirlemektedir.

Karar sonrası dönemde ise karar verici verdiği kararın uygulanması sonucunda ortaya çıkabilecek durumlar hakkında bir değerlendirme yapmaktadır.

Birçok araştırmacı karar verme süreci ile ilgili olarak özde benzerlik detayda farklılık gösteren çok sayıda süreç tanımlamışlar ve yine birbirlerine özde benzerlik gösteren birçok yorumda bulunmuşlardır. Karar verme süreci ile ilgili olarak Mintzberg ve Westley'in yorumları ise şu şekildedir: Karar verme süreci açık bir şekilde şöyle tanımlanabilir (Yıldız 2015);

1. Tanımlama

2. Teşhisi koyma

3. Dizayn etme

4. Karar verme

Krumboltz ve arkadaşlarının karar verme davranışı için geliştirdikleri modelde, karar vermenin çeşitli basamakları içeren bir süreç olduğu ortaya konmuştur. Karar verme süreci (Yılmaz 2011);

1. Problemi tanımlamak,

2. Bir eylem planı belirlemek,

3. Değerleri açıklamak,

4. Seçenekleri tanımak,

5. Uygun sonuçları keşfetmek,

6. Seçenekleri elemek,

7. Eyleme başlamak basamaklarından oluşmaktadır.

Adair, karar verme sürecinde yararlanılabilecek beş adımlı bir yaklaşım önermektedir. Karar verme sürecinde öncelikle problemin (amacın) ortaya konulması

gerektiğini vurgulamaktadır. Yapılması gereken bir sonraki adım, gerekli bilgilerin toplanmasıdır. Ulaşamadığımız kritik bilgilerin eksikliğinde karar vermenin ertelenmesi doğru bir yaklaşımdır. Daha sonra sonuca ulaşabilmek için uygun seçenekler yaratılmalıdır. Etkin karar verebilmek için en az üç ya da daha fazla olasılık yaratılmalıdır. Bütün olasılıklar çeşitli boyutları ile düşünülebilmesi için olaylara geniş bir açıdan bakılmalıdır. Karar vermede öncelikli etkinlik, seçim ölçütlerinin belirlenmesidir. Eğer bir seçenek, mutlaka olmalı (must) ölçütünü karşılamıyorsa bu seçenek elenmelidir. Tam tersi olarak eğer bir seçim sırasında temel ölçütlere (mutlaka) ulaşılıyorsa bunlar gerekli olan çok fazla istenenlerdir. Üçüncü ölçüt ise olsa iyi olurdu (olabilir) ölçütleridir. Karar verme sürecindeki son adım ise verilen kararların uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesidir (Deryahanoğlu 2014).

Bergland, karar verme sürecinde bazı aşamaların olduğunu belirtmektedir;

- Problemin hissedilmesi; yeni bir davranış tarzının aranması ve benimsenmesi,
- Problemin tanıtımı; sıkıntının hissedilerek çözülmesi gereken bir problem olarak ifade edilmesi ve adlandırılması,
- Seçeneklerin oluşturulması; gerçekleşme olasılığı en büyük olan seçeneğe yönelme,
- Seçenekler hakkında bilgi toplanması, her seçeneğin pozitif ve negatif yönlerinin ortaya konması,
- Toplanan bilgilerin istekleri karşılama açısından değerlendirilmesi,
- Uygun seçeneğin belirlenerek, planın uygulanmaya konması,
- Sonucun değerlendirilmesi (Avşaroğlu 2007).

Janis ve Mann'a göre yüksek kaliteli bir karar verme süreci, aynı zamanda dikkatli problem çözme özellikleri gösterir. Karar süreci aşağıdaki ifadelerle tanımlanabilir (Ölçüm 2015):

- Karar eylemi etkileyen her türlü yargıdır.
- Karar verme insanın istediği sonuca ulaşmak için alternatifler arasından seçim yapmasıdır.
- Karar verme bir sorunu çözmek için uygulanacak yaptırımı saptama sürecidir.
- Yapılan değerlendirmeler sonucunda hüküm verme sürecidir.
- Olay veya sorun ile ilgili bilgileri yorumlayarak ve kıyaslama yaparak bir yargıya varma sürecidir.

Carney ve Wells karar verme sürecinin kendi içinde aşamaları olduğunu belirtmişlerdir. Bu aşamalar şunlardır (Tatlılıoğlu 2010):

1. Farkında Olma: Artan rahatsızlık duygusu ve hissi değişiklikler sonucu karar vermeye hazır olma durumudur.

2. Kendini Değerlendirme: Kariyerle ilişkili konularda dikkat etmek zorunda olmamız ve kendimizi tanımanın önemli bir ölçüt olmasıdır.

3. Araştırma: Farkında olarak karar verme süreci, mutlaka doğru ve geniş olarak konuyla ilgili bilgiyi içerir.

4. Bütünleştirme: Mesleki ölçüt ve kişisel ölçüt arasında uygunluğun değerlendirilmesi, ihtiyaç ve arzularımızı karşılayacak olan durumlarda ve mesleklerde çalışma fırsatını artırmak için yardımcı olunması durumudur.

5. Sorumluluk: Karar ihtiyacımız ve hareket ihtiyacımızın olduğu noktalarda, sorumluluk zamanı geldiğinde bilinçli bir seçim yapmak için yeterli bilgilere sahip olma durumudur.

6. Uygulama: Bir plana dayanmaksızın sorumluluk almak ve karar vermek başarıya götürmez. Kararı verme noktasında plan ne, niçin, ne zaman ve nasıl sorularının cevaplarını içermelidir.

Kneeland yararlı ya da etkin bir karar verebilmek için zamanlama ve sürecin doğru uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Adair (2000)'de karar verme sürecinde öncelikle amacın ortaya konulması gerektiğini vurgulamaktadır. Kişinin birçok seçenek arasından birine yönelmesi bilişsel ve kompleks bir süreçtir. Etkili ve sağlıklı karar vermek için bu bilişsel süreçlerin işlemesi gerekmektedir. Karar vermeden önce seçenekler çok iyi değerlendirilmelidir (Deniz 2011).

Gordon, karar sürecinin belli adımlardan oluştuğunu belirtmiştir (Can 2009);

1. Amacın belirlenmesi

2. Kontrol edilebilen değişkenlerin belirlenmesi

3. Kontrol edilemeyen değişkenlerin belirlenmesi

4. Kontrol edilebilen değişkenlerin, kontrol edilemeyen değişkenlerle olan ilişkisinin belirlenmesi

5. Amaca bağlı olarak her bir olası kararın etkisini belirleme yani bir anlamda en iyi kararın bulunması

6. Kararın verilmesi

7. Sonuçların yorumlanması

8. Sonraki zaman için karar sürecinin yenilenmesidir.

Blankenship ve Miles karar verme sürecini, bir kişinin veya birden fazla kişilerden oluşan bir grubun aşağıda belirtilen birbiriyle ilişkili aşamaları gerçekleştirmelerinden oluşan karmaşık bir süreç olarak tanımlamıştır (Kurban 2015);

- Çözümlenmesi gereken bir problemin tespit edilmesi,

- Probleme ve çerçevesine ilişkin bilgi toplanması ve alternatif çözüm yolları oluşturmak için araştırma yapılması,

- Elde edilmiş olan bilgi ve çözümlerin analiz edilmesi sonucu eylemin yönünün seçilmesi.

Köksal, karar verme sürecini 4 aşamaya ayırmıştır. Karar verme sürecinin olumlu devam edebilmesini 1. Aşamadan 3. Aşamaya kadar her şeyin yolunda gitmesine bağlamıştır (Temel 2015).

1. Amacın belirlenmesi,

2. Belirlenen amaca ulaşılacak seçeneklerin bir araya getirilmesi,

3. Seçeneklerin derecelerine göre sıralanması,

4. En üst derecedeki seçeneğin seçilmesi.

Gelatt, karar verme sürecinde "olumlu belirsizlik" kavramından bahsetmiştir. Karar verme; bilgi, işlem ve seçim olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Bireylerin karar verebilmeleri için sürekli bilgilerini geliştirmeleri ve yeniden gözden geçirmeleri gerekmektedir. Birey mantıklı bir karar stratejisi kullanarak karar verse bile toplumdaki değişim nedeniyle vermiş olduğu karar gelecekte geçerliğini yitirebilmektedir. Bu nedenle bireyin karşılaştığı belirsizlik durumuna uyum sağlayarak karar vermesi gerekmektedir. Olumlu belirsizlik kavramının kullanımında karar veren birey, gelecekten net emin olmamalı, belirsizliği olumsuz bir süreç olarak tanımlamamak, var olan bir gerçek ve süreç olarak kabul edip inanmalıdır (Çorapçı 2015).

Karar vermede öncelikli etkinlik, seçim ölçütlerinin belirlenmesidir. Eğer bir seçenek, mutlaka olmalı, ölçütünü karşılamıyorsa bu seçenek elenmelidir. Tam tersi olarak eğer bir seçim sırasında temel ölçütlere ulaşıyorsa bunlardan gerekli olan çok fazla istenenlerdir. Üçüncü ölçüt ise "olsa iyi olurdu" ölçütleridir. Karar verme sürecindeki son adım ise verilen kararların uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesidir (Gacar 2011).

İyi karar verebilmek için, karar verme sürecinin nasıl oluştuğunu, hangi evrelerden geçerek karara ulaşıldığını bilmek gerekir. Karar süreci aslında bir fikir meydana getirme, yani idrak ve yargılama sürecidir ve bu niteliğiyle de psikolojik yöne sahiptir (Kurban 2015).

Karar verme süreci bir anlamda bireyin iç dünyasında denge sağlama süreci olarak düşünülebilir. Karar verme durumunda olan birey, hem iç dünyasına yönelik ihtiyaçlarını, hem de çevresel beklentileri karşılamaya ve doyurmaya gayret eder. Bunu yapabilmek için de bireyin kişisel ve çevresel kaynaklarını verimli bir şekilde kullanması gerekmektedir (Deryahanoğlu 2014).

1.6.4. Karar Verme Stilleri

Her gün değişik önemlerde kararlar verilmektedir. Dolayısıyla karar verme fikri ilk bakışta oldukça karmaşık bir görev olarak görülmeyebilir. Bunun yanında, çalışmalar çoğu insanın karar vermede düşündüklerinden daha güçsüz olduklarını göstermiştir. Süreçteki bireysel farklılıkların önemli nedenlerinden biri de karar verme stilleridir. Driver'e göre karar verme stili öğrenilmiş bir alışkanlıktır ve bunda karara ulaşılırken seçeneklerin tanımlanması ve karar sırasında bilgiyi işleme stilleri arasındaki farklılıklar anahtar olmaktadır. Brousseau ve Hunsaker'e göre, karar verme stili karar verirken toplanan bilgiler ve düşünülen çeşitli alternatiflerdir (Bayrak 2015).

İnsanlar çeşitli karar verme durumlarında farklı farklı tepkiler gösteririler. Karar verme stili, bir bireyin bir karar verme durumu ile karşılaştığı zaman sergilediği, öğrenilmiş ve alışkanlık haline gelmiş tepki kalıbıdır. Bir karar vermek üzere olan bireyin yaklaşımını, tepkisini ve eylemini kapsayan bir durumdur (Özbatak 2013).

Karar verme durumunda kullanılan, karar verme stratejilerini ve karar verme stillerini açıklamak için farklı kuramsal görüşler ortaya çıkmıştır. Bu kuramsal görüşlerde karar verme davranışında strateji kavramı, belli bir karar verme durumunda bireyin uygulayacağı davranışları seçmesi, stil kavramı ise, bir karar verme durumunda bireyin soruna genel olarak yaklaşımını belirleyen kişisel bir taraf olarak değerlendirilmektedir. Bununla beraber yapılan çalışmalarda karar verme

stratejisi ve karar verme stili kavramları, genellikle eş anlamlı olarak değerlendirilmekte ve biri diğerini içerecek şekilde kullanılmaktadır. Karar verme sürecinde, bireylere göre değişebilen bazı stiller mevcuttur. Bahsedilen stiller, hem bilişsel hem de davranışsal olarak gözlenebilmektedir (Pekdoğan 2015).

Her ne kadar tümü aynı verimlilikte olmasa da karar vermek için birbirinden farklı birçok stil bulunmaktadır (Yıldız 2015). Karar verme stilleri ile ilgili olarak yapılan literatür taramasında içerik olarak birbirine benzeyen ancak detayda farklılaşan birbirinden farklı karar verme stili tanımına ulaşılmıştır. Bu tanımlara göre karar verme stili, bireyin daha önceden öğrenip alışkanlık haline getirdiği ve karar verme durumu ile karşı karşıya kaldığında vermiş olduğu bir yanıttır. Başka bir görüşe göre karar verme stili, bireyin karar verme sürecinde sergilediği karakteristik bir davranışıdır (Altay 2011).

Bireyin karar verme stilleri, bireysel özellikleriyle yakından ilişkilidir. Bu stilleri kullanırlarken, karar vermek için bilgi toplama aşamasında bu bilgileri özümsemek için hem kavramların hem de bilgilerin ayrıştırılması için daha önceden bilişsel stillerini temel alırlar (Dilmaç ve Bozgeyikli 2009).

Karar verme stili, bireyin karar verme durumu ile karşı karşıya kaldığında sergilemiş olduğu, öğrenilmiş, alışkanlık haline gelmiş bir yanıttır. Karar verme stili, karar verme sürecinde etkilenen bireyin karakteristik bir davranışıdır. Kişilerin karar verme davranışına farklı yollardan yaklaştıkları bilinmektedir. Bazıları konu ile ilgili daha fazla bilgi edinerek açık analizler yaparken bazıları daha çok sezgiselliklerine güvenirler. Bazıları kararlarında başkalarının yönlendirmelerini beklerken, bazıları bağımsız olmayı bilhassa tercih ederler. Bazıları karar verme sürecine anında başlamayı tercih ederken, bazıları karar verme sürecinden kaçınmayı tercih ederler. Bu kişisel farkların algısal yeteneklerden ve zekâdan bağımsız olduğu ancak daha çok motivasyon ve kişisel farklarla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Scott ve Bruce (1995), kendilerinden önce, karar verme stilleri üzerine yapılan ve karar vermeyi, ‘kişinin karar verme durumuyla karşı karşıya kaldığında sergilediği öğrenilmiş ve alışılmış yanıt’ olarak tanımlayan bütün çalışmaları birleştirmeye çalışmışlardır. Ayrıca karar verme stilleri ile ilgili olarak o güne dek oluşturulan kavramsal iskeletin açık ve net olmadığını, karar verme stilleri alanıyla ilgili bütün çalışmaların

neticesinde de konuyla ilgili faydalı enstrümanların ve sentezlenmiş verilerin yeterince oluşmamış olduğunu işaret etmişlerdir (Yıldız 2015).

Karar verme çalışmalarında, bireyin karar verme stilleri ve karar verme stratejileri genellikle temel alınmaktadır (Özbatak 2013). Birey doğumu ile ölümü arasında geçen süre içinde sürekli olarak karar vermesini gerektiren durumlarıyla karşılaşmaktadır. Alınan kararların niteliği ve niceliği, kişinin mevcut bulunduğu gelişim dönemine, kişilik özelliklerine, sosyo-kültürel faktörlere ve karar verilmesi gereken durumun özelliklerine göre de değişmektedir. Bireyler karar verme esnasında, daha önceden geliştirdikleri birçok iç-dış faktörden etkilenebilen alışkanlıklar edinmekte ve bu alışkanlıklarda bireyin karar verme stilini oluşturmaktadır (Çolakkadıoğlu ve Güçray 2007).

İnsanların sahip oldukları kişisel özelliklerinin de karar verme stillerini etkilediği bilinmektedir. Karar verme stillerini etkileyen birçok unsur olması, insanların sahip oldukları karar verme stillerinin birçok açıdan incelenmesine zemin hazırlamaktadır (Erözkan 2011).

Karar verme stillerinin oluşmasında kişisel özellikler ile birlikte sosyokültürel faktörler de etkilidir. Bireylerin aile üyelerine, arkadaşlarına, yakın çevrelerine karşı kendilerini sorumlu hissettikleri ve bu sorumluluk duygusunun nasıl karar verileceğini etkilediği düşünülmektedir. Aynı zamanda kararların kontrolünün, içtepisel denetim ve kendine saygı ile ilişkili olduğu söylenebilir (Avşaroğlu ve Üre 2007).

Bireyler herhangi bir durum için karar verirken bir takım stratejiler kullanmakta ve bu stratejiler bireylerin cinsiyetlerine ve yaşlarına göre değişmektedir. Zira yaş ilerledikçe bireylerin bilgi ve deneyimleri artmakta ve giderek daha mantıklı, planlı ve sorumluluk alarak karar durumuna yaklaşmaktadırlar. Bununla birlikte cinsiyet açısından karar verme stratejilerinde farklılaşmalar görülmektedir (Uzunoğlu 2008).

Karar verme stilinin öğrenilebilen bir alışkanlık olduğu birçok araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir. Sproles ve Sporoles, kişinin öğrenme stilleri ile karar verme stillerinin ilişkili olduğunu da ortaya koymuştur. Karar verme stillerinin birer

alışkanlık olmadığını ifade eden Thunholm ise, bu stillerin sadece öğretilebileceği veya edinilebileceği sonucuna varmış, karar verme destek sistemlerinin bunlara göre şekillendirilmesi gerekliliğini de önermiştir. Janis ve Mann'a, göre karar vermek, stresli birtakım işlemleri içermektedir. Karar verme stilleri, kişilerin nasıl karar verdiğinin daha iyi anlaşılmasına olanak sağlaması, seçimlerin nasıl yapılacağını açıklaması, amaçların ya da sorunun çözüme kavuşmasına yardımcı ya da engel olan stilleri ortaya koyması açısından önemlidir (Üngüren 2011).

Bazı karar kuramcıları, karar verme stilleri konusunda kararsızlık olgusunu ayrı bir alan olarak ele alarak, kararsızlığın kaçınılması gereken bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Kararsızlık stilini benimseyen bireyler, karar veren ancak verdikleri karardan hoşnut olmayan, yani kararından rahatsızlık duyan bireyler olarak tanımlanmıştır. Karar verme stillerine ilişkin araştırmalar incelendiğinde etkili karar vermede en uygun stilin mantıklı karar verme stili olduğu görülmektedir (Bacanlı 2000).

1.6.5. Karar Verme Stilleri Konusundaki Yaklaşımlar

Karar verme stili, karar alma durumunda bir kişinin yaklaşım, tepki ve eylemlerde bulunduğu durum olarak tanımlanabilir. Yani bireyin, karar vermesi gereken bir durumla karşılaştığında, nasıl davrandığı ve nasıl bir duruş sergilediği ile alakalı bir durumdur. Bu durumda bireylerin karar verme sürecindeki tutumu ve olaylara karşı tavrı önemli olmaktadır. Bireyin karar verme sorununa yaklaşımını ve karar verirken izlenen yöntemleri içeren karar verme stratejisi, kararın niteliğini etkileyebilecektir (Kuzgun 2000). Bireylerin sürekli beklenti ve yeni arayışlar içerisinde bulunmaları, onları karar vermede izledikleri stratejileri kullanma noktasında zor durumda bırakmaktadır. Bu nedenle, bireylerin karar verme yaklaşımı ve karar verme davranışlarında bulunurken kullanmakta oldukları stratejiler ve stiller önem kazanmaktadır (Avşaroğlu ve Üre 2007).

Karar verme stilleri konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların birçok farklı saha ve alanda gerçekleştirildiği görülmektedir. Yapılan çalışmalarda her saha ve alanın kendi yaklaşımını da ortaya koyduğu, farklı yaklaşımların çeşitli benzerlikler gösterdiği de görülmüştür (Nas 2010).

Karar Verme Stillerine Disiplinler Arası Yaklaşım

Disiplinler arası yaklaşımda araştırmacılar, karar vericinin kişilik özellikleri üzerinde odaklanmak yerine karar vericinin davranışsal olarak geliştirmiş olduğu stiller üzerinde odaklanmışlarıdır. Bu yaklaşımın araştırmacılarına örnek olarak; Schermerhorn (1993), Deci ve Ryan (1985), Arroba (1978), Muna (1980), Janis ve Mann (1977), Dinklage (1967), Kuzgun (1992) verilebilir (Nas 2010).

Schermerhorn Yaklaşımı

Schermerhorn tarafından geliştirilen modelde, karar verme stilleri üç farklı şekilde ifade edilerek, karar verme stiline yaklaşım tamamen problem çözme ile ilişkilendirilmiştir (Nas 2010).

Problem Arayan (Problem Seeker) **:** Bu tarz bir yönetici aktif olarak problem aramakta veya fırsatları keşfetmektedir.

Problem Çözen (Problem Solver) **:** Bu tarz bir yönetici problemi gördüğü anda harekete geçmekte ve problemi tanımlama noktasında harekete geçmekte iyidirler.

Problem Önleyici (Problem Avoider) **:** Bu tarzda bilgilere aldırmamakta veya görmemezlikten gelinmekte ve problemin varlığı konusundaki sinyaller görmemezlikten gelinmektedir.

Deci ve Ryan Yaklaşımı

Deci ve Ryan'nın yaklaşımı kişilik ve güdülenme gelişimini açıklayan yaklaşımdır. Güdülenme ve kişilik kavramları açıklanırken bireyin içsel kaynaklarının önemine dikkat çekmiştir. Bunun sonucunda üç farklı karar verme stili tanımlamıştır (Kavalcı 2015).

Bağlı Karar Vericiler (Autonomous)**:** Karar verme aşamalarından biri olan bilgi edinme aşamasındaki bakış açılarını dikkate alır ve kararda etkisi olan diğer kişilerin yardımları ile karar verilir.

Egemen Karar Vericiler (Controlling)**:** Birey kişisel otoritesini keyfi olarak kullanmaktadır.

Kişisel Olmayan Karar Verici (Impersonel)**:** Geçmiş deneyimlerden ders alındığı ve otoriteye boyun eğildiği durumu ifade eder. Seçim yapma aşamasında kararsız kalınan durumdur.

Arroba Yaklaşımı

Arroba rehberlik ve danışma perspektifine dayanak karar verme yeteneklerinin öğretimi ile ilgilenmiştir. Arroba karar verme davranışını sürekli bir dizi olarak aktif ve pasif olarak sınıflandırmıştır. Aynı zamanda durumsal değişkenlerin kullanılan stil üzerindeki etkilerini de test etmiştir. Durumsal boyutları; kararının sübjektif önemi, seçim özgürlüğü ve karar verme deneyimi şeklinde ele almıştır. Arroba'nın karar verme davranışının sınıflandırılması ise şu şekildedir;

Mantıklı Karar Verme Stili (Logical): Bu stil nesnel ve mantıklı olmaya dayanır. Kişi içinde bulunulan duruma göre alternatifleri belirler, en uygun yöntemler alternatifleri değerlendirir ve duruma en uygun alternatifi seçer. Karar içinde bulunulan duruma veya daha önceden belirlenen amaçlara dayalı verilir.

Düşünmeden Karar Verme Stili (No thought): Bu stilde karar verilirken herhangi bir objektif kritere dayanılmaz. Kararlar hiç düşünmeden verilir. Bu tarzda verilen kararlar rutin veya çok önemli olmayan kararlar olabilir.

Tereddütlü Karar Verme Stili (Hesitant)**:** Adından da anlaşılacağı üzere bu tarzda karar verme, tereddüt ve erteleme davranışı ile karakterizedir. Karar verici nihai bir çözüm için bir karar veremez veya erteleyebildiği kadar erteler.

Duygusal Karar Verme Stili (Emotional)***:*** Karar verici kararlarını duygularına göre alır. Bir başka ifadeyle kararlar karar vericinin hoşlandığı veya hoşlanmadığı durumlara göre değişir. Kararlar kişinin beğeni durumuna bağlıdır. Nihai seçim duygular üzerine dayanmaktadır.

İtaatkar Karar Verme Stili (Compliant)**:** İtaatkar karar verme stili pasif bir karar vermedir. Kararlar başkalarının kararlarıyla uyuşacak şekilde alınır. Kişi karar verirken diğerlerinin istekleri ve beklentilerine göre karalarını verir.

Sezgisel Karar Verme Stili (Intuitive)**:** Sezgisel karar verme stili karar vericinin iç yönelimlerine bağlıdır. Bu tür kararlar hakkaniyet hissine bağlıdır. Karar

verici yaşamış olduğu ve kendince doğru olan hisse göre karar verir. Sezgisel kararlar düşünülmeden alınan kararlardan farklılaşmaktadır. Sezgisel kararlarda karar verici kararları içsel hakkaniyet hissine dayanarak verir (Üngüren 2011).

Janis ve Mann Yaklaşımı

Janis ve Mann karar verme stilleri çalışmalarında, bireyin stres ortamlarındaki karar verme stillerinin nasıl geliştirdiğini inceleyerek beş stil tanımlamışlardır. Ayrıca Mann ve arkadaşları da çalışmalarında karar verme stili ile kültürel farklılıklar arasında ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu amaçla geliştirilen Melbourne Karar Verme Anketi "Melbourne Decision Making Questionnaire" kapsamında ilk aşamada 31 değişkenden oluşan DMQ1 anketi geliştirilmiştir. Daha sonra değişkenler DMQ2 ile 22'ye indirilmiştir (Nas 2010).

Mann ve arkadaşları bireylerin karar verme sürecinde; dikkatli, kaçıngan, erteleyici ve panik karar verme stillerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Dikkatli stili kullanan kişiler, karar öncesinde itina ile gerekli bilgiyi aramakta ve seçenekleri dikkatli bir şekilde değerlendirerek tercih yapmaktadırlar. Kaçıngan karar stili kullanan kişiler, karar vermekten kaçınarak kararları başkalarına devretme eğilimi göstermekte ve sorumluluğu bir başkasına devrederek karar vermekten kurtulmaya çalışmaktadırlar. Erteleyici stili kullanan kişiler, kararlarını geçerli bir sebep olmaksızın sürekli erteleme, geciktirme ve sürüncemede bırakmaya çalışırlar. Panik stili kullanan kişiler, bir karar durumuyla karşı karşıya kaldıklarında kendilerini zaman baskısı altında hissederek, düşüncesiz davranışlar ile acele çözümlere ulaşma eğilimi göstermektedirler (Özbatak 2013).

Dinklage Yaklaşımı

Dinklage, gençlerle yapmış olduğu çalışmalar ve gözlemler sonrasında sekiz farklı karar verme stilinden bahsetmiştir (Avşaroğlu 2007):

İçtepisel Davrananlar: Bu stili kullanan kişiler, karşılaştıkları ilk seçeneğe yönelmektedirler. Alınan kararları ani olup, salt duygulara ve isteklere dayanmaktadır.

Kaderciler: Bu stili kullanan kişiler, sorunun çözümünü ve kararı çevresel etkenlere veya kadere bırakmaktadırlar.

Boyun eğenler: Bu stili kullanan kişiler, karar verirken başka birinin planına ya da görüşlerine boyun eğmekte, kendi görüş ve iradelerini ortaya koymamaktadırlar.

Erteleyenler: Bu stili kullanan kişiler, sorunu askıya almakta, sorun hakkında düşünmeyi ve eyleme geçmeyi sonraki bir tarihe bırakarak ertelemeyi tercih etmektedirler.

Kendine eziyet edenler*:* Bu stili kullanan kişiler, seçenekler ile ilgili bilgi edinmeye ve bu bilgiler üzerinde düşünmeye oldukça çok zaman harcamakta ve edindikleri bilgilerin içinden çıkamayarak dağınıklık göstermektedirler.

Plan yapanlar: Bu stili kullanan kişiler, belirlenen amaca götürebilecek seçenekleri sistemli bir şekilde incelemekte, istekler ile mevcut fırsat ve seçenekler arasındaki dengeyi sağlayacak en uygun seçeneği bulmaya çalışmaktadırlar.

Sezgisel davrananlar: Bu stili kullanan kişiler, karar sürecinde biraz gizemli, biraz bilinçaltı güdülere ağırlık veren bir davranış sergilemektedirler. Kişi belli bir kararın doğru olduğuna emin olduğunu düşünmektedir.

Donup kalanlar: Bu stili kullanan kişiler, karar verme sorumluluğunu hissetmekte ancak karara yaklaşma gücünü kendilerinde görememektedirler. Karar vermek için bir plan yapamadıkları gibi bu kararı ertelemezlerde. Karar vermeleri gerektiğinin bilincinde olup, bilgi edinmekten ve alternatifler üzerinde düşünmekten kaçınmaktadırlar.

Muna Yaklaşımı

Muna aşağıda verilen karar verme stilleri geliştirilmiştir (Nas 2010);

Otokratik Stil (Autocratic Style)**:** Birey problemin çözümü için kullanacağı bilgiye sahiptir veya sahip olduğunu düşünmektedir ve başka birinin yardımına ihtiyaç duymaz.

Sahte Danışmanlık Stili (Pseudo-consultative Style)**:** Birey vermiş olduğu kararda sürekli olarak ekibine danıştığını söylemesine rağmen kendi kararlarını dikte ettirmeye çalışır.

Danışmanlık Stili (Consultative Style)**:** Birey sürekli olarak ekibinden danışmanlık alır.

Katılımcı Stil (Participative Style)**:** Birey, kararını ekibiyle paylaşarak analizler yapar ve grup olarak karar verilir.

Delegeci Stil (Delegatory Style)**:** Birey, kendi yerine ekibinin karar vermesini ister.

Kuzgun Yaklaşımı

Kuzgun, karar verme stillerinde üç temel boyut ele almıştır;

1. Alternatifleri incelerken sistemli ve ayrıntı şekilde inceleme yapma veya aniden karar verme,

2. Karar alırken isteklere öncelik verme ya da başka birilerinin önerisine öncelik tanıma,

3. Karar vermenin ardından kararı sık sık değiştirme veya değiştirmeme.

Bu üç boyuta göre tanımlamış olduğu bazı karar stratejileri tanımlamıştır. İçtepisel karar vermede birey alternatifler üzerinde yeterli miktarda düşünmeden, içten geldiği şekilde karar vermektedir. Mantıklı karar vermede birey, karar verirken alternatifleri dikkatli bir şekilde incelemekte ve her alternatifin olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendirmektedir. Bağımsız karar vermede birey, tek başına karar verebilmektedir. Kararsız karar vermede birey, verdiği kararı hemen değiştirmek istemekte, hiçbir kararından memnun olmamaktadır (Can 2009).

Karar Verme Stillerine Jung Temelli Yaklaşım

Carl Jung, insanların kişilik tipleri ve teorileri hakkında geliştirdiği "Jung temelli yaklaşım" olarak anılan çalışmalarında, kişilerin kalıtım ve genler yoluyla nesiller boyu devam eden ortak özelliklerinden bahsetmiştir. Buna göre, kişinin

davranışları geçmişten etkilenir, fakat geleceğe yönelik bir biçimde düzenlenir. Jung'a göre bireyler iki farklı algıya sahiptir. İlki, duyu organlarıyla algılanan duyum, ikincisi ise bilinçaltının dış ortamdan algılamış olduklarına yüklemiş olduğu mana olan sezgidir. Buna bağlı olarak da karar vermeye yarayan yargılama, birbirine zıt iki yolla yapılmakta olup; birinci olarak bireysel özelliği olmayan bir sonuca ulaşmayı hedefleyen düşünme yani mantık aracılığı ile yapılan yargılama, ikinci olarak ise bilginin bireysel ölçütlerle değerlendiren duygu aracılığı ile yapılan yargılamadır (Altay 2011).

Mitroff ve Kilman (1975), Keegan (1980), Rowe ve Boulgarides (1994), Jung kişilik tiplemeleri ile ilgili teorileri referans alarak geliştirerek karar verme stili yaklaşımlarında bulunmuşlardır (Nas 2010).

Mitroff ve Kilman Yaklaşımı

Jung kişilik yapısına dayanarak yöneticilerin sınıflandırılması için bir yapı oluşturan Mitroff ve Kilman, iki boyut içersinde yer alan dört karar verme stili tanımlamışlardır. Bu ana boyutlar veri girişi ve karar verme boyutlarıdır.

Veri girişi boyutunda veri alma, ya duyum ya da sezgi yoluyla elde edilmektedir. Karar verme boyutu ise karar verme, ya düşünme ya da duygu yoluyla gerçekleştirir. Bu dört stilleri iki boyutun kombinasyonlarının bir sonucudur.

Algılama-Düşünme: Algılama-düşünce yönelimli yöneticiler gerçeklere odaklanır. Aynı zamanda fiziksel çevreye duyarlılık gösterirler. Bu tür yöneticiler kesinliğe odaklı olup, belirsizliğe karşı tahammülsüzdürler. Yetkisi net çizgilerle belirlenmiş organizasyonları tercih ederler. Gerçekçi ve ulaşılabilir hedefleri olan organizasyonları tercih ederler.

Sezgi-Düşünme: Sezgi-düşünce yönelimli yöneticiler detaylarda odaklanmazlar fakat geniş kavramsal konulara odaklanır. Bu yöneticiler ülkü olarak örgütün yaşamını ve amaçlarını görürüler. Detaylar hakkında kaygılanmazlar ama konuların teorik yönü üzerinde dururlar. Sezgi-düşünce yönelimli yöneticiler, çözmesi için yeni problemler ve fethetmesi için yeni ufuklar ararlar.

Sezgi-Duygu: Sezgi ve duygu yönlü yöneticiler, geniş konuları vurgulamayı tercih ederler. Bu tarz yöneticiler detaylar veya teorik konulardan hoşlanmaz fakat organizasyonel yaşamın kişisel ve insanı tarafını vurgularlar. Bu tarz yöneticiler örgüt içinde ve dışında insan hizmet ile ilgilenirler. Sezgi ve duygu yönlü yöneticiler, makama bağlılığı en düşük merkezi olmayan (adem-i merkezi) organizasyonları tercih ederler.

Algılama-Duygu: Algılama-duygu yönlü yöneticiler, kendine özgü geniş düşüncelerin üzerinde detaylarla ilgilenmeyi tercih eder ve insan ilişkilerinde gerçekçi bir yaklaşımı ele alır. Bu tür yöneticiler örgütsel yaşamın kişilerarası yönleri ile ilgilenerek bir aile ortamı oluşturmaya çalışırlar. Sıcak ve dostça bir çalışma ortamının teşvikine dikkat ederler (Üngüren 2011).

Keegan Yaklaşımı

Mitroff ve Kilman yaklaşımında olduğu gibi Keegan da Jung tiplemesine dayalı olarak ortaya çıkardığı karar verme stillerini, duyum ve sezgi algılamanın veya veri toplamanın yolları olarak, düşünme ve duygu yargılamanın veya analiz sürecinin yolları olarak ifade etmektedir.

- Düşünmeli Duyum
- Duygulu Duyum
- Düşünmeli Sezgi
- Duygulu Sezgi
- Duyumlu Düşünme
- Sezgili Düşünme
- Duyumlu Duygu
- Sezgili Duygu

Andersen, Keegan'ın ölçeğini kullanarak İsveç'te bulunan sekiz sanayi kurulusunda çalışan 222 yönetici üzerinde çalışma yapmış ve yöneticilerin karar

verme stillerini incelemiştir. Çalışmasının sonucunda, %32 ile yöneticilerin büyük bir çoğunluğunun sezgileri ile karar verdiklerini ve bunu düşünmenin takip ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca Andersen bu iki stili birleştirmiş ve bu stili yaratıcı-yenilikçi stil olarak isimlendirmiştir (Nas 2010).

Rowe Yaklaşımı

Rowe karar verme stilleri ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarda Jung'ın teorisini temel alarak dört farklı karar verme stili oluşturmuştur. Bunlar;

Direktif Stil (Directive)**:** Bu stile sahip bireyler belirsizlik söz konusu olduğunda tahammülsüzdürler. Otokratik yapı özelliği gösterirler ve güce ihtiyaçları vardır. Hızlı ve tatminkâr karar verirler. Saldırgan olma eğilimleri vardır.

Analitik Stil (Analytic)**:** Belirsizliğe karşı direktif stile sahip bireylere oranla daha ılımandırlar. Bilişsel açıdan karmaşık yapıya sahiptirler. Teknik değerlere kolay uyum gösterirler ve bu sayede yeni durumlara kolay cevap verebilirler. Bu stile sahip bireyler problem çözmek dahil her durumda yüksek başarı elde etmek için çabalarlar. Bu özelliği sayesinde birçoğu bulunduğu ortamda yüksek mevkilere sahiptirler.

Kavramsal Stil (Conceptual)**:** Bu stile sahip bireyler bilişsel karmaşaya ve insanlara odaklıdırlar. Birçok alternatifi dikkate alıp değerlendirirler. Davranışlarında ve ilişkilerinde dürüstlük ve açıklığa önem verirler. Başarı yönlüdürler. Övgü ve bağımsızlık onlar için önemlidir.

Davranışsal Stil (Behavioral)**:** Davranışsal stile sahip yöneticiler diğer bireyleri destekleme eğilimi gösterirler. Kendilerine danışılmasından keyif alırlar. İlişkilerinde insan yönlüdürler, empati kurarlar, ikna yetenekleri vardır, samimiyet göstermeyi severler, çatışmaları engelleyebilirler, uzlaşmadan yanadırlar fakat bazı durumlarda kendilerini güvensiz hissedebilirler (Kavalcı 2015).

Karar Verme Stillerine Bilgi Yönlü Yaklaşım

Karar verme stili alan yazısı incelendiğinde, karar verme davranışı süreçlerinin en önemli bölümünün bilgi toplama süreci olduğu ve sadece bilgi toplama süreci itibariyle bireylerin karar verme stillerinin farklılık gösterdiklerinin ortaya konmaya çalışıldığı görülmektedir. Johnson (1978), Harren (1979), Driver

(1970), Driver ve arkadaşları (1990), Scott ve Bruce (1995) bu alandaki başlıca yaklaşımlardır (Nas 2010).

Johnson Yaklaşımı

Johnson 1978'de bilginin toplanmasını dikkate alarak iki stil ve bilginin analiz edilmesini dikkate alarak iki stil olmak üzere toplamda dört karar verme stili geliştirmiştir. Bilginin toplanması sürecinde anlık ve sistematik stiller, bilginin analiz edilmesinde ise dışsal ve içsel stiller söz konusudur (Johnson 1978). Bunlar;

Anlık Karar Verme (Spontaneous): Bireyler arasında farklılık gösteren bir stildir. İlk özelliği; geçmiş deneyimlerini alt bölümlere ayırır ve parçalar arasında birbiri ile etkileşim kurarak karar verirler. İkinci özelliği, psikolojik sadakattir. Üçüncü özellik ise amaçlara uyum sağlama konusunda esnek davranırlar.

Sistematik Karar Verme (Systematic): Bilginin toplanması aşamasında bu stile sahip bireylerin karar vermede üç farklı özelliği bulunmaktadır. İlk özelliği gelişmelere ortak şekilde tepki vermeleri, ikinci özellikleri; tedbirli şekilde psikolojik bir uyum içerisinde olmaları, üçüncü özellikleri ise sistemli amaç yönlendirmesidir.

Dışsal Karar Verme (External): Bilgi analiz edilirken değerlendirmelerin sesli düşünme şeklinde gerçekleştirildiği karar verme tarzıdır.

İçsel Karar Verme (Internal): Bilginin analiz edilmesi aşamasında bireyin kendi içinde sessiz olarak düşünerek karar verme tarzıdır.

Harren Yaklaşımı

Harren tarafından ölçüm aracı olarak geliştirilen Assessment of Career Decision Making (ACDM), üç ölçekli olup, her bir ölçeği 10 değişkenden oluşmaktadır. Bu yaklaşımda üç adet karar verme stili ifade edilmiştir.

Rasyonel Stil (Rational) **:** Rasyonel stil, önceden verilen kararların sonraki kararlar üzerindeki etkilerini algılayabilme ve anlayabilme yeteneğidir. Rasyonel stil, ardışık kararların nasıl başlayıp nasıl sonlandı hakkında bilgi sahibi olabilmek için geniş bir zaman perspektifine ihtiyaç duymaktadır (Nas 2010). Rasyonel karar verme stilini kullanan bireyler gerçekçi seçenekler oluşturup, seçenekleri sistematik bir

şekilde düzenlemekte, bunlar hakkında araştırma yapmakta, kararların sorumluluğunu almakta ve problem durumlarından kaçmamaktadırlar (Dinçer 2013).

Sezgisel Stil (Intuitive) **:** Sezgisel stilde gelecek olaylar ile ilgili kestirmeler yapmada ve bilgi toplamada eksiklikler vardır. Karar ile ilgili mantıksal değerlendirmeler ya çok az ya da hiç yapılmaz ve o andaki duygusal faktörler, içtepisellik ve fanteziler bu stile hizmet eder. Yapılması gereken işler içsel olarak hissedilen doğrular çerçevesinde çabukça yerine getirilir, verilen kararın sorumluğu üstlenilir (Nas 2010).

Bağımlı Stil (Dependent) **:** Bağımlı stili kullanan karar vericiler, çoğunlukla başkalarının beklentileri ve isteklerinin etkisinde kalarak pasif bir şekilde uyumlu karar verirler. Karar verici, yüksek seviyede kendisinin sosyal olarak onaylanmasına ihtiyaç duyar, çevreyi ise kendine önerilen kısıtlı seçenekler ile algılar. Verdikleri kararın sorumluluğundan; yalanlama veya yapılan hata payının kendisine ait olmadığından bahsetme yolu ile kaçınmaktadır. Bu stilde genellikle iş başarma eksikliği, tatminsizlik gibi hisler sık yaşanmaktadır (Nas 2010).

Driver Yaklaşımı

Driver ve arkadaşları karar verme stilini, bireyin karar verme durumunda sergilediği öğrenilmiş ve alışkanlık niteliğindeki tepkisi olarak tanımlanmış ve stiller arasındaki temel farklılığın, karar verme sürecinde yararlanılan bilgi miktarı ve odak boyutundan kaynaklandığını belirtmiştir. Odak boyutu, alternatiflerin tanımlanmasıdır. Süreçte kullanılan bilgi miktarının da bireyden bireye değişkenlik gösterdiği belirtilmiştir. Karar verici süreç içerisinde, karar vermede ihtiyaç duyduğu bilgi seviyesini, bu bilgiye nasıl ulaşacağını, nasıl kullanacağını, seçenekleri nasıl seçeceğini, nasıl değerlendireceğini ve buna benzer konuları deneyerek öğrenir ve zaman içinde alışkanlık haline getirir. Bilgi miktarı ve odak boyutu ilişkilendirilerek dört farklı karar verme stili tanımlanmıştır (Driver ve ark 1990);

Kararlı Stil (The Decisive Style) **:** Kararın kısa süre içinde verilmesinin beklendiği durumdur. Çünkü karar vericinin tutarlığı hız ve verimle ilişkilendirilmiştir. Karar verici karar verme sürecinde seçim aşamasını

tamamlamasının ardından diğer seçenekleri analiz etmek yerine, gerektiğinde diğer durumların hareketlerini değerlendirebilir.

Esnek Stil (The Flexible Style)**:** Bu stilde karar vericinin en önemli özelliği uyum kabiliyetidir. Seçeneğin belirlenmesinin ardından diğer seçenekler analiz edilmeye devam edilebilmektedir. Böylece karşılaşılan aksaklıkta hemen diğer seçeneklere doğru yön değiştirilir. Bu stili benimseyen bireylerin en önemli özelliği, yardımcı ve çatışmayı her zaman önleyici olmalarıdır.

Hiyerarşik Stil (The Hierarchic Style)**:** Hiyerarşik stilde, birden fazla veri ile sorunlar değerlendirilir. Sorunu anlayabilmek adına oldukça ayrıntılı ve özel planlar yapılır. Analize ve sonucun kalitesine çok önem veren karar verici, en iyi seçim ile çözüme ulaşıldığı kabul eder. İnsan ilişkilerinde, karşılıklı saygı ve uzun süreli dostluklar söz konusudur.

Bütünleştirici Stil (The Integrative Style)**:** Bütünleştirici stilde, sonuca ulaşabilmek adına çok fazla bilgiye ihtiyaç duyulur. Karar verici, birkaç hareket tarzını aynı anda yürüterek ve kontrol ederek çözüme ulaşır. Ancak çözüm için bir tek yol yerine, birden fazla yolun dikkate alarak değerlendirme yapar. Birden fazla durumun aynı anda idare edilebilmesi, planların ve çözüm yöntemlerinin her an değişebileceği manasına geldiği için planlar sonuna kadar yapılmaz. Bu tarz kararlardan bahsedilirken en çok kullanılan kelime grubu "diğer taraftan" dır. Değer verimliliği, kalite, uyum kabiliyeti bu stilin özellikleridir. Grup çalışmasına çok müsaittir.

Scott ve Bruce Yaklaşımı

Karar verme stillerini öğrenilmiş alışkanlık şeklinde tanımlayan Scott ve Bruce, stiller arasındaki farklılaşmanın karara ulaşılırken alternatiflerin belirlenme ve karar verilirken bilgiyi değerlendirme miktarı olduğunu düşünmüşlerdir (Kurt 2016).

Scott ve Bruce tarafından geliştirilen General Decision-Making Style (GDMS) 25 değişkenden oluşmaktadır. İlk olarak 1441 erkek subay üzerinde denenen anket sonucunda, değişkenler beş faktör grubu altında toplanmış ve karar verme stili ile bireysel bilisel stilin arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Thunholm, GDMS değişkenlerini basit özsaygı, kazanılan özsaygı, hareket kontrol, eğitilebilme, sosyal arzu değişkenleri ile karsılaştırılmıştır. Loo ise, GDMS değişkenleri ile sosyal beğenilirlik, çatışma-yönetimi ve insani değerler değişkenlerini karsılaştırmıştır. Russ ve arkadaşları, GDMS ölçeğini yöneticilerin karar verme stilleri ve performansları arasındaki ilişkileri araştırırken kullanmıştır. Scott ve Bruce tarafından geliştirilen genel karar verme stilleri şunlardır (Nas 2010);

Rasyonel Stil (Rational)**:** Bilgi girişinin en üst düzeyde olduğu, seçeneklerin mantıksal olarak değerlendirildiği stildir.

Sezgisel Stil (Intuitive)**:** Bilgiden çok sezmeye ve hissetmeye bağlı olarak değerlendirme yapılan stildir.

Bağımlı Stil (Dependent)**:** Başkalarının yönlendirmesinin ve öğütlerinin ön plana çıktığı stildir.

Kaçınma Stili (Avoidant)**:** Karar vermekten kaçınılmaya çalışılan stildir.

Anlık Stil (Spontaneous)**:** Anında karar vermeyi gerektiren durumlarda kullanılan stildir.

Karar Verme Stillerine Liderlik Yönlü Yaklaşım

Haller Yaklaşımı

Haller liderlerin güç paylaşımı konusunda yönetsel karar verme modelinde yapmış olduğu çalışmasında, liderlerin karar verme stilleri için beş stil tanımlamıştır (Nas 2010).

- Liderler kendi kararını yalnız verirler.
- Liderler kararını yalnız verirler ancak sonuca ulaşırken örgütteki biçimsel yol izlenir.
- Liderler karardan önce danışırlar ancak sonrasında kararı ile baş başadır.
- Liderler çalışanlarla beraber karar verirler.
- Liderler karar verme davranışını diğer çalışanlara iletir.

Vroom ve Yetton Yaklaşımı

1973 yılında, çalışmalarında liderlerin karar verme stilleri inceleyen Vroom ve Yetton, karar vermenin her sürecini bir sembol ile temsil etmişlerdir (A, C, G, D). Harflerin her biri sürecin temel özelliklerini temsil eden kodlardır. A, otokratik karar stilini; C, danışmanlıkla alakalı karar stili; G, grupla verilen karar stili, D, delegelik ile verilen karar stilini temsil eder. Koddaki roma rakamları ise karar sürecinin alternatiflerini temsil eder.

- ***AI:*** Elde olan bilgiler ile sorunu siz çözdünüz veya karar verdiniz.
- ***AII:*** Problemin çözüm kararını siz veriyorsunuz fakat çalışandan gelen bilgileri kullanıp-kullanmamayı veya ne kadar kullanacağınızı yine siz belirliyorsunuz.
- ***CI:*** Çalışanlar ile bireysel görüşerek düşünce ve önerilerini doğrultusunda karar alıyorsunuz. Sonrasında karar gerçekleşebilir veya gerçekleşmez bunu astlara yansıtmak yine size kalmış.
- ***CII:*** Çalışanlarla grup halinde görüşülerek düşünce ve öneriler alıp karar veriyorsunuz. Burada da astların etkisini yansıtıp yansıtmamak yine size kalmış.
- ***G:*** Çalışanlar ile grupça alternatifleri değerlendirip, fikir üretip karar veriyorsunuz. Liderin görevi sadece başkanlıktır. Oluşan kararı uygulamada isteklisinizdir.
- ***D:*** Astlardan birini sorunun çözümü için temsilci yaparsın. Sorunu çözmede sorumluluk verirsin (Kavalcı 2015).

Karar Verme Stillerine Tüketici Yönlü Yaklaşım

Müşteri ve tüketicilerin karar verme stilleri incelenmekte ve tüketici davranışları konusuna giren karar verme stili hakkında çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlar; Sproles ve Kendall (1986) ile Canabal (2002) yaklaşımlarıdır (Nas 2010).

Sproles ve Kendall ile Canabal ve diğerleri tarafından tüketicilerin karar verme stillerinin incelendiği grup, tüketici yönlü yaklaşım olarak ifade edilmiştir. Özellikle pazarlama alanında, müşteri, tüketici ve hizmetlerden faydalananların karar verme stillerinin incelendiği yaklaşımdır. Sproles ve Kendall'ın geliştirdiği, Canabal'ın da temel olarak aldığı bu yaklaşıma göre, bazı müşteriler, alışverişlerini yaparken çok dikkatli davranır ve "yeterince iyi" değil, en iyi kalitedeki ürünleri tercih eder. Bazıları "pahalı ürün kaliteli üründür" anlayışı ile en fazla reklamı yapılan, pahalı ve iyi bilinen markaları seçerken, diğer bir grup bunu tam tersi olarak tüm markaları aynı kalitede görür ve iç tepkisel olarak, en ucuz olanı satın alma eğilimindedir. Bazıları, modayı takip eder ve yeni olan şeylere karşı meyillidir, devamlı olarak kendilerini yenileme ihtiyacı duyar. Bazıları, alışveriş yapmaktan zevk alır ve eğlenmeyi sever, bu amaçla alışverişi eğlenceye döndürme eğilimindedir. Bazıları alışveriş yerlerindeki fiyatları devamlı olarak karşılaştırarak mevcut para ile en iyiyi satın almaya çalışır. Bazıları, alışverişle ilgili herhangi bir plana sadık kalmadan davranırken, bazıları çok fazla seçenek karşısında seçimin yapamaz (Altay 2011).

1.6.6. Sporda Karar Verme

Karar verme kavramı matematik, sosyoloji, tıp, siyasi bilimler, coğrafya, mühendislik, yönetim bilimleri ve psikoloji gibi pek çok farklı bilim dalı tarafından araştırılmaktadır. Spor ortamının karar verme araştırmaları için en uygun alan olduğunu düşünen Glovich, bu ortamda insanın karar ve karar verme durumuyla ilgili olan bilişsel yapılarının incelenebileceğini belirtmiştir (Vural 2013).

Bireyin günlük yaşamında olduğu kadar spor yaşamında da karar verme ve karar verme stili oldukça etkilidir. Yerinde ve uygun verilen kararlar sporu olumlu etkilediği gibi; verilen yanlış karalar oyunun esnasında sporcuyu olumsuz etkileyebildiği gibi müsabaka sonucunu da etkileyecektir. Bu nedenle elit seviyedeki sporcuların birçok bilgi kaynağını değerlendirerek, hızlı karar almaları gerekir (Leveaux 2010).

Sporda karar verme kavramı, genel olarak bazı karakteristik özellikleri olduğu gibi temel özelliği doğal olmasıdır. Sporcunun oyun içerisinde net olarak birçok görevi olmakla birlikte, oyuncunun potansiyel tercih sayısı geniştir. Örnek

olarak; sahaya çıktığında kararlarını, sorumluluğunu ve yaratıcılığını özgürce kullanmak isteyen bir futbolcu, bunları önceden öğrenilmiş olan kalıplara göre yapmamaktadır. Oyun esnasında ortaya çıkan beklenmedik ve önceden hazırlığı yapılmamış durumlar karşısında karar vermek durumunda kalmaktadır. İkinci olarak spor ortamları zaman içinde değişen dış dinamiklere sahiptir ve be nedenle spor ortamında verilen kararların çoğu dinamik yapıdadır. Bu dinamik yapıdan dolayı sporcu bilgi oluşturma yeteneğine ihtiyaç duyar. Sporcunun müsabaka içerisinde karşı karşıya kaldığı dinamik durum (ya da durumlar) karmaşı yapıda olup ve sporcu bazen ilgisiz bilgilere gerek duyabilir veya sporcunun kullanması gereken bazı bilgiler müsabaka içerisinde çeşitli engellemelerden dolayı kullanılamayarak onu farklı bilgilere yöneltebilir. Üçüncü olarak sportif etkinliklerde verilen kararlar güçlü zaman baskısı altında verilmekte ve sporcular tarafından yapılan çoğu davranış, müsabaka halinde açık bir şekilde ortaya konulmaktadır (Johnson 2006).

Karar verme sürecinin gerçekleşmesi için eyleme katılmakta olan pek çok temel bilimsel mekanizma bulunmaktadır. Özel olarak bir problem sunulduğu zamanlarda en önemli özellikler belirlenir, önceki bilgiler bellekten geri çağırılarak bu bilginin anlamlı bir organizasyonu gerçekleştirilmektedir. Diğer bilgi kaynakları değerlendirilerek, bütünleştirilerek ve düşünülerek karar verilmektedir. Böylelikle bir sporcunun karar verme performansı ile ilişkili bilişsel süreçlerin araştırılması duygu, algı, hafıza, konsantrasyon, genel yetenek ve problem çözme gibi faktörlere değinilmesi gerekmektedir. Biliş ile ilgili bu bilgi iki temel varsayım ile ilişkilendirilmiştir;

1. Her atletik eylem, sporcunun verdiği kararların niteliğini etkileyen bilimsel süreçler gerektirmektedir.

2. Bu süreçleri tespit edebilmek, değerlendirmek ve belirli bir dereceye kadar etkilemek mümkün olmaktadır.

Atletik görevler dinamik, karmaşık ve belirli bir noktaya kadar risk gerektiren durumlar olarak tanımlanmaktadır. Atletik görevler sporcunun stres altında problem çözmesinin beklendiği durumlarda yerine getirilmektedir. Bu durumda 5 nokta tespit edilmektedir. Bunlar; bellek (kısa ve uzun süreli), bilişsel üsluplar, düşünme yeteneği, dikkat ve konsantrasyon ile deneyimdir. Bu görevlerde kararlar ardışık

olarak verilmektedir. Görev özellikleri zaman içerisinde bağımsız veya önceki kararlara bağlı olarak değişiklik göstermektedir; uygun bilgi daha önceki kararların sonuçlarına bağlı olabilmektedir ve tüm kararlar amaçlanan anlamına gelecekte erişilmektedir. Bu tanıma göre atletik görevler karar vermeyi gerektiren dinamik bir yapıdadır. Mesela; iyi bir antrenörün sporcularını iyi performansa ulaşabilmesi için sporcusunun destek için sporcunun yarışma esnasındaki motor durumlarını sıkça değerlendirmektedir. Sportif yetenek fazla bilgilerin kısa sürede işlenmesini gerektirmektedir. Dolayısı ile sporcu, karar verme durumuyla sık sık karşı karşıya kalır (Gacar 2011).

Tenenbaum ve Bar-Eli'nin iler sürdüğü, karar verme sürecinde bilgi işleme teorisine göre, her unsurdan edinilen bilgilerin çalışan hafızada bir araya getirilmesi, alternatiflerin değerlendirilmesi ve kararın verilmesi esasına dayanır. Spor ortamında kararlar genellikle karmaşık ve stres altında problemi çözmeye yönelik verilmektedir. Bu çerçevede 5 nokta tespit edilebilir. Bunlar; kısa ve uzun süreli bellek, algılama gücü, zihinsel hayaller, dikkat, konsantrasyon ve tecrübedir. Aslında belli bir spor eylemi içinde ne yapılacağının kararının verilmesi, sporu yapan kişinin bilgi tabanı ile o andaki çevresel bilginin algılanmasına dayanır. Bu nedenle algıda ve bilgi tabanındaki farklılıkların olması, sporcuların karar verme sekilerlinde farklılığa neden olabilmektedir. Spor üzerine yürütülen deneylerde ustalar ve acemiler arasında farkın ortaya çıkmadığı bir deney bulmak çok nadirdir. Bu durum ustaların sadece daha verimli motor becerilerinin geliştiğini değil aynı zamanda bilgi isleme dizinlerinin bilişsel elementinin de geliştiğini vurgular. Bununla beraber dikkat, konsantrasyon, zihinsel hayaller, yerinde kullanıldığında sportif karar vermede etkili olabilmektedir (Çetin 2009).

Rasmussen, sporda bilişsel karar verme sürecini üç tip davranış olarak açıklamıştır; yetenek temelli, kural temelli ve bilgi temelli karar.

Yetenek temelli, hissi motorik özellikleri içine alan karar stilidir. Örnek olarak; bir futbolcunun topun geliş şekline göre beden pozisyonunu ani olarak değiştirerek, uygun vuruşu yapması verilebilir. Kural temelli karar, davranışların kurallar tarafından kontrol edildiği stildir. Birey olayı gerçekleştirirken mevcut ipucu ile uygun görev arasındaki ilişkiyi açıkça belirler. Yetenek temelli ve kural temelli davranışlar arasındaki fark ise birinin otomatik olarak diğerinin ise özenle

gerçekleştirilmesidir. Bilgi temelli karar davranışı ise daha soyut ve detaylıdır. Hedef işlenen bilginin özellikli parçalarıdır. Böylece bilgi temelli davranışlarda olası durumların ve nesnelerin açıkça değerlendirmelerinin yapılması gerekmektedir (Vural 2013).

Gigerenzer ve Selten Sporda bilişsel karar verme sürecinin 3 aşamadan oluştuğunu ileri sürmektedir. Bu süreci Simon tarafından ortaya konulan "sınırlı rasyonellik" düşüncesine dayandırılır. Birinci aşama, basit arama kurallarının benimsenmesidir. Bilgi toplama, durum hakkında bilgi ve veri toplamayı ve gerçekte problemin çözümünün bir karar gerektirip gerektirmediğinin belirlenmesini içerir. Örneğin, top oyununda, topu taşıyan sporcunun en iyi pas opsiyonunu belirleyebilmesi için pozisyonla ilgili bilgi edinir ve basit kuralları göz önüne getirir. İkinci aşamada karar verilmesi gerektiğinin belirlenmesi ile tasarım aşamasına geçilir. Bu aramanın sonlandırılmasını belirler. Top taşıyıcısı durumundaki sporcu, alternatifler ve kriterleri tespit edilip değerlendirilir. Son aşamada ise, basit karar kuralları bulunmaktadır. Top taşıyan sporcu, basit bir karar kuralını oyundan önce tamamlanan bir taktik planına dayandırarak karar verme işlemini gerçekleştirir (Deryahanoğlu 2014).

Araştırmacılar, karar vermenin sportif performans üzerinde ne derece etkili olduğunu belirlemeye çalışmak amacı ile uzun zamandır sportif başarı ve sporcunun karar verme yeteneği arasında ilişkiyi irdelemektedir. Sportif başarının ortaya çıkışında yalnızca salt fizyolojik, psikolojik ve teknik-taktik çalışmaların yeterli olmadığı, zihinsel faktörlerin de etkili olduğu bilinmektedir. Karar verme yeteneği sportif başarının belirlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Bir sporcunun kararı, kendisinin ve takımının sportif başarısını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenle spor araştırmacıları ve spor eğitimcileri, sportif başarı için oldukça önemli olan sporcunun karar verme yeteneğini geliştirmek için bir takım çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmaların antrenmanlarda uygulanması ile sporcuların yaratıcılıklarını ve karar verme yeteneklerini geliştiği ve daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir (Egesoy ve ark 1999). Spor ortamında insanların nasıl düşündükleri, mevcut durumu nasıl değerlendirdikleri ve karar aldıkları laboratuar şartları altında değerlendirilecek önemli bir araştırma konusudur (Çetin 2009).

Karar verme yeteneği ve müsabaka durumunda bu karar verme yeteneğini hangi stilde uyguladığı da önem taşımaktadır. Karar verme stillerinden hangisini kullandığı, kararlarının sonuçları ve müsabaka sonucu sporcunun sadece fiziksel kapasitesinin onu bu branşta sadece belli bir noktaya kadar taşıyamayacağının somut göstergesidir (Akcan 2016).

Driver ve arkadaşları, bireylerin karar verme sırasında, iç ve dış faktörlerden etkilenebilen, bir takım alışkanlıklar edindiğini ve önceden geliştirilmiş olan bu alışkanlıkların, bireyin karar verme stilini oluşturduğunu söylemiştir. Karar verme stilini, karar vermenin öğrenilen alışkanlığı olarak tanımlamıştır. Buna göre karar verme stilinin öğrenilebilen, edinilebilen ve öğretilebilen bir alışkanlık olduğu söylenebilir (Scott ve Bruce 1995).

Kişisel ve durumsal özellikler değişken olması, sporcuların oyun içindeki gerek taktiksel gerekse davranışsal tepkilerini etkileyebilmektedir. Bu nedenle karar verme stili sporda önemli bir yere sahiptir (Kelecek ve ark 2014). Sportif yetenek fazla bilginin kısa zamanda işlenmesini gerektirir. Dolayısıyla sporcu, sürekli olarak karar verme durumuyla karşı karşıya gelir. Bir yarışma ortamında sporcunun anlamlı çevresel bilgi ile aldatıcı bilgiyi birbirinden ayırt etmesi gerekmektedir (Uzunoğlu 2008).

Oyun esnasında, bir futbolcunun top ayağına geldiğinde, ne yapacağına en kısa zamanda karar vermesinin yanında doğru karar vermesi de önemlidir. Sporcunun doğru veya yanlış, hızlı veya yavaş karar vermesinin başarı veya başarısızlığında ne derece etkili olduğunun bilinmesi, sporcunun performansını değerlendirilmede oldukça yararlı olacaktır. Bu nedenle, karar verme performansının elit oyuncular ile elit olmayan oyuncular arasındaki özelliklerde etkili olup olmadığı belirlemek oldukça önemlidir (Egesoy ve ark 1999).

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada, var olan durumu ortaya çıkartmayı amaçlayan betimsel taramaya (survey) yönelik bir yöntem kullanılmıştır.

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine (TOHM) devam eden sporculardan tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen sporcuları kapsayan bu araştırma tarama (survey) modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modelleri, geçmişte ya da halen mevcut bir durumu mevcut şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları dahilinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme gayreti gösterilmez (Karasar 2003).

Araştırmada TOHM sporcularının karar verme stilleri belirlenmiştir. TOHM sporcularının kişisel değişkenleri ile TOHM sporcularının TOHM hakkındaki genel değerlendirilmelerinde göre Karar Verme Ölçeği özsaygı ve Karar Verme Ölçeği alt boyutlarının çeşitli istatistiksel işlemler ile farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem

“Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine Devam Eden Sporcuların Karar Verme Stillerinin Belirlenmesi” başlıklı tez projesi Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 23.06.2016 tarih ve 19/19 sayılı kararı ile tez olarak hazırlanmasına ve Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun 21.06.2016 tarih ve x sayılı Etik Kurulu kararı ile Etik Kurul Yönergesine uygunluğuna oy birliği ile karar verilmiştir (EK-C).

Araştırmanın evrenini; Ankara, Adana, Antalya, Artvin, Bolu, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Rize, Sakarya, Samsun ve Trabzon olmak üzere 20 ilde bulunan Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine devam eden sporculardan oluşmaktadır.

TOHM’ larda ki sporcu sayıları belirli bir takvime bağlı olmaksızın, değişim gösterebilmektedir. 16 Aralık 2016 tarihinde TOHM Alan Koordinatörlüğü’nden alınan bilgiye göre, TOHM’ lara devam eden sporcu sayısı 961’ dir.

Araştırmada posta ile anket uygulama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde branş farkı gözetilmeksizin 16 yaş ve üzerindeki tüm sporculara ulaşılmaya çalışılmış fakat uygulama anında mevcut olmayan (kampta ya da yarışmada olduğu için merkezlerde bulunmayan) sporcular ile ankete katılmak istemeyen sporculara anket uygulanmamıştır. Bu süreç sonunda, 20 ilde bulunan Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde eğitim gören sporcuların (n=449) veri toplama sürecine katıldığı tespit edilmiştir. Ankete katılan TOHM sporcularının eğitim gördükleri illere göre dağılımları Çizelge 2.1. de ayrıntılı olarak verilmiştir:

Çizelge 2.1. Anketi Cevaplayan TOHM Sporcularının Yüzde ve Frekans Dağılımları.

TOHM İller	**n**	**%**
Ankara	69	15,4
Adana	17	3,8
Antalya	15	3,3
Artvin	11	2,4
Bolu	7	1,6
Bursa	44	9,8
Diyarbakır	7	1,6
Edirne	5	1,1
Erzurum	38	8,5
Gaziantep	25	5,6
İzmir	34	7,6
Kahramanmaraş	28	6,1
Kayseri	13	2,9
Kocaeli	13	2,9
Konya	20	4,5
Mersin	14	3,1
Rize	13	2,9
Sakarya	29	6,4
Samsun	25	5,6
Trabzon	22	4,9
Toplam	**449**	**100.0**

Çizelge 2.1’ de görüldüğü üzere ankete katılan TOHM sporcularının sayısı, Adana 17, Ankara 69, Antalya 15, Artvin 11, Bolu 7, Bursa 44, Diyarbakır 7, Edirne 5, Erzurum 38, Gaziantep 25, İzmir 34, Kahramanmaraş 28, Kayseri 13, Kocaeli 13,

Konya 20, Mersin 14, Rize 13, Sakarya 29, Samsun 25, Trabzon 22 olmak üzere toplam 449'dur.

2.2. Veri Toplama Araçları

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri sporcuları hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın inceleme konusu olan bağımsız değişkenleri oluşturmak amacı ile araştırmacı tarafından 21 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır (EK-A).

Hazırlanan kişisel bilgi formu Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine devam eden sporcuların kişisel özellikleri, TOHM hakkında genel değerlendirilmeleri ve kendiyle ilgili konularda karar veren bireyler hakkında genel değerlendirmelerini belirlenmek amacı ile geliştirilmiştir.

2.2.2. Melbourne Karar Verme Ölçeği

Melbourne Karar Verme Ölçeği, 1997 yılında Flinders Karar Verme Ölçeği I-II temel alınarak Mann, Burnett, Radford ve Ford tarafından hazırlanmıştır. 1998 yılında Mann ve arkadaşları, altı ülkeyi kapsayan kültürler arası araştırmalarında üniversite öğrencilerinin karar vermede öz-saygı ve karar verme stillerini karşılaştırmak amacıyla Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II (MKVÖ I-II)' yi kullanmıştır (Deniz 2011).

Melbourne Karar Verme Ölçeği, Deniz tarafından 2004 yılında Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 2002-2003 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği ve Otomotiv Öğretmenliği ikinci sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüş ve 154 öğrenciden veri toplanmıştır (Deniz 2004).

Melbourne Karar Verme Ölçeği iki kısma ayrılmaktadır. I. kısım: Karar vermede özsaygıyı (kendine güven) belirlemeyi amaçlamaktadır. Altı maddeden oluşmakta ve üç maddesi düz, üç maddesi ters yönde puanlanmaktadır. Puanlama maddelere verilen "Doğru" yanıtı 2 puan, "Bazen Doğru" yanıtı 1 puan, "Doğru Değil" yanıtı 0 puan şeklinde yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 12'dir. Yüksek puanlar karar vermede özsaygının yüksek olduğunun göstergesidir.

II. Kısım ise 22 maddeden oluşmakta ve karar verme stillerini ölçmektedir. Dört alt faktörü bulunmaktadır (Deniz 2004).

1. Dikkatli Karar Verme Stili: Bireyin karar vermeden önce özenle gerekli bilgiyi araması ve alternatifleri dikkatlice değerlendirdikten sonra seçim yapma durumudur. Bu faktör altı madde (2, 4, 6, 8, 12, 16) ile ifade edilmiştir.

2. Kaçıngan Karar Verme Stili: Bireyin karar vermekten kaçınması, kararları başkalarına bırakma eğiliminde olması ve böylece sorumluluğu bir başkasına devrederek karar vermekten kurtulmaya çalışma durumudur. Bu faktör altı madde (3, 9, 11, 14, 17, 19) ile ifade edilmiştir.

3. Erteleyici Karar Verme Stili: Bireyin kararı geçerli bir neden olmaksızın sürekli erteleme, geciktirme ve sürüncemede bırakma durumudur. Bu faktör, beş madde (5, 7, 10, 18, 21) ile ifade edilmiştir.

4. Panik Karar Verme Stili: Bireyin bir karar durumu ile karşı karşıya kaldığında, kendini zaman baskısı altında hissederek aceleci davranışlar sergileyip çabuk çözümlere ulaşma çabası durumudur. Bu faktör, beş madde (1, 13, 15, 20, 22) ile ifade edilmiştir.

Melbourne Karar Verme Ölçeğinin Güvenirliği

Melbourne Karar Verme Ölçeği' nin (MKVÖ I-II) güvenirliğini Deniz (2004), testin tekrarı ve iç tutarlık yöntemleriyle ayrı ayrı hesaplamıştır. Testin tekrarı yöntemi ile MKVÖ I-II 56 üniversite öğrencisine üç hafta ara ile iki kez uygulamış, testin tekrarı yöntemi ile alt ölçeklerden elde edilen güvenilirlik katsayıları r=0.68 ile r=0.87 arasında değiştiğini hesaplamıştır.

Ölçeğin iç tutarlılık hesaplamasında Deniz (2004), madde analizi yapmış, analiz sonucunda ölçeklerde yer alan toplam 28 maddenin, 26'sının madde toplam korelasyonları 33'ün üstünde; diğer iki maddenin, madde toplam korelasyonu ise 26 ve 27 olarak bulmuştur 154 üniversite öğrencisine uygulanan MKVÖ I-II' nin iç tutarlılık katsayıları; Karar vermede özsaygı 72, dikkatli 80, Kaçıngan 78, Erteleyici 65, Panik 71 şeklinde hesaplamıştır.

Melbourne Karar Verme Ölçeğinin Geçerliği

MKVÖ I-II geçerlik çalışmalarını Deniz (2004), kapsam geçerliği ve benzer ölçekler geçerliği yöntemi kullanarak gerçekleştirmiş, kapsam geçerliğinde, uzman görüşüne başvurmuştur. Benzer ölçekler geçerliğini Kuzgun (1992) tarafından geliştirilen Karar Stratejileri Ölçeği ile yapılmış, öğrencilere Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II ve Karar Stratejileri Ölçeği birlikte uygulamıştır. MKVÖ I-II'nin alt ölçekleri ile KSÖ' nin alt ölçekleri arasındaki korelasyon katsayılarının 15 ile 71 arasında değiştiğini hesaplamıştır.

2.3. Verilerin analizi

Verilerin analizi aşamasında, araştırmanın amaçlarına uygun olarak örneklem grubunu oluşturan TOHM sporcularının demografik özelliklerini (kişisel özellikler, TOHM hakkında genel değerlendirilmeleri ve kendiyle ilgili konularda karar veren bireyler hakkında genel değerlendirilmeleri) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Ölçeklere verilen cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanarak, TOHM sporcularında karar vermede öz saygı ve karar verme alt boyutlarına ilişkin dağılımlar belirlenmiştir. Daha sonra demografik değişkenlere yönelik grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için; ilk önce karar vermede öz saygı ölçeği ve karar verme ölçeğinin alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi ile test edilmiştir. Çizelge 2.2' deki test sonuçlarından anlaşılacağı gibi bütün değişkenlerde sonuçlar anlamlı çıkmış ve bütün değişkenlerin normal dağılım göstermedikleri görülmüştür. Bu nedenle çalışmanın amacına ilişkin bağımsız değişkenlerle karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutları parametrik olmayan testlerle sınanmıştır. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ve çoklu karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi için p=0,05 seçilmiştir. Çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis Varyans Analizinde anlamlı farkın hangi gruplar arasında kaynaklandığını belirlemek için Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Scientists for Windows Release 15.0) programında analiz edilmiştir.

Çizelge 2.2. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Alt Boyutlarına Uygulanan Kolmogorov Smirnov Testi ve Shapiro Wilk Testi Sonuçları.

	Kolmogorov-Smirnov			**Shapiro-Wilk**		
	Statistic	**df**	**p**	**Statistic**	**df**	**p**
Karar Verme Ölçeği						
Karar vermede öz saygı	0,171	449	0,000	0,924	449	0,000
Dikkatli	0,135	449	0,000	0,936	449	0,000
Kaçıngan	0,085	449	0,000	0,972	449	0,000
Erteleyici	0,110	449	0,000	0,965	449	0,000
Panik	0,108	449	0,000	0,972	449	0,000

* p< ,05

3. BULGULAR

Araştırmada ilk olarak TOHM sporcularının demografik özellikleri (kişisel özellikler, TOHM hakkında genel değerlendirilmeleri ve kendiyle ilgili konularda karar veren bireyler hakkında genel değerlendirilmeleri) verilmektedir.

3.1. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne mesleği ve baba mesleği değişkenlerine ilişkin bulgular aşağıda Çizelge 3.1' de sunulmuştur.

Çizelge 3.1. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kişisel Özellikleri.

Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Cinsiyet				
Kadın	135	30,1	30,1	69,9
Erkek	314	69,9	69,9	100,0
Yaş Aralığı				
18 yaş altı(16>yaş)	284	63,3	63,3	63,3
19 yaş ve üstü	165	36,7	36,7	100,0
Eğitim Düzeyi				
Lise	276	61,5	61,5	61,5
Ön Lisans	25	5,5	5,5	67,0
Lisans	148	33,0	33,0	100,0
Gelir Aralığı				
1000 ve altı	40	8,9	8,9	8,9
1001-2000 ye kadar	189	42,1	42,1	51,0
2001-3000 ye kadar	142	31,6	31,6	82,6
3001-4000 ye kadar	43	9,6	9,6	92,2
4001 ve üzeri	35	7,8	7,8	100,0
Anne Eğitim Düzeyi				
Okur-Yazar Değil	31	6,9	6,9	6,9
İlköğretim	253	56,4	56,4	63,3
Lise	125	27,8	27,8	91,1
Üniversite/Lisans Üstü	40	8,9	8,9	100,0
Baba Eğitim Düzeyi				
Okur-Yazar Değil	11	2,4	2,4	2,4
İlköğretim	196	43,7	43,7	46,1
Lise	162	36,1	36,1	82,2
Üniversite/Lisans Üstü	80	17,8	17,8	100,0
Anne Meslek				
Çalışmıyor	319	71,0	71,0	71,0
İşçi	36	8,0	8,0	79,1
Memur	44	9,8	9,8	88,9
Serbest Meslek	26	5,8	5,8	94,7
Emekli	24	5,4	5,4	100,0

Baba Meslek				
Çalışmıyor	31	6,9	6,9	6,9
İşçi	113	25,2	25,2	32,1
Memur	102	22,7	22,7	54,8
Serbest Meslek	115	25,6	25,6	80,4
Emekli	88	19,6	19,6	100,0
Toplam	**449**	**100,0**	**100,0**	

Cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne mesleği ve baba mesleği verilerinden oluşan Çizelge 3.1' e göre araştırmaya katılan TOHM sporcularının %30,1' i kadın ve %69,9' u erkektir. Yaş aralığı değişkeni incelendiğinde, TOHM sporcularının yaş ortalamasının %63,3 ile 18 yaş ve altı aralığında ve %36,7 ile 19 yaş ve üstü aralığında oldukları anlaşılmaktadır. TOHM sporcuların eğitim düzeyleri değişkeni incelendiğinde katılımcıların %61,5' inin lise, %33' ünün lisans ve %5,5' inin ise ön lisans mezunu oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının ailenin aylık ortalama gelir değişkeni incelendiğinde %8,9' u 1000 TL ve altı, %42,1' i 1001-2000 TL arasında, %31,6' sı 2001-3000 TL arasında, %9,6' sı 3001-4000 TL arasında ve %7,8' i ise 4001 TL ve üzeri aylık ortalama gelir elde eden ailelerdir. TOHM sporcularının anne eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde katılımcıların %56,4' ü ilköğretim, %27,8' i lise, %8,9' u üniversite/lisansüstü ve %6,9' u ise okur-yazar değildir. TOHM sporcularının baba eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde katılımcıların %43,7' si ilköğretim, %36,1' i lise, %17,8' i üniversite/lisansüstü ve %2,4' ü ise okur-yazar değildir. Araştırma kapsamına alınan TOHM sporcularının anne mesleği değişkeni incelendiğinde %71,0' inin annesinin çalışmadığı, %9,8' inin annesinin memur, %8,0' inin annesinin işçi, %5,8' inin annesinin serbest meslek ve %5,4' ünün annesinin emekli olduğu belirlenmiştir. TOHM sporcularının baba mesleği değişkeni incelendiğinde %25,6' sının babasının serbest meslek, %25,2' sinin babasının işçi, %22,7' sinin babasının memur, %19,6' sının babasının emekli ve %6,9' unun babasının çalışmadığı belirlemiştir.

3.2. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının TOHM Hakkındaki Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının, araştırma konusu TOHM' larda eğitim gördükleri spor branşı, katıldıkları iller, eğitim süreleri, eğitim gördükleri süre içerisinde ulusal ya da uluslararası alanda dereceleri ve eğitimler sonucunda

spor branşı ile ilgili bilgi/beceri düzeyleri araştırılmıştır. Bu değişkenlerle ilgili frekanslar ve bunların yüzdelik ifadeleri aşağıdaki Çizelge 3.2' de yer almaktadır.

Çizelge 3.2. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının TOHM' a Ait Özellikleri.

Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Branş				
Jimnastik	18	4,0	4,0	4,0
Atıcılık	24	5,3	5,3	9,4
Güreş	55	12,2	12,2	21,6
Judo	49	10,9	10,9	32,5
Eskrim	9	2,0	2,0	34,5
Atletizm	68	15,2	15,2	49,7
Taekwondo	62	13,9	13,9	63,5
Kano	34	7,6	7,6	71,0
Kürek	19	4,2	4,2	75,3
Okçuluk	26	5,8	5,8	81,1
Bisiklet	16	3,6	3,6	84,6
Halter	24	5,3	5,3	90,0
Kayak	22	4,9	4,9	94,9
Yüzme	9	2,0	2,0	96,9
Boks	2	,4	,4	97,3
Buz Pateni	12	2,7	2,7	100,0
TOHM İller				
Bolu	7	1,6	1,6	1,6
Diyarbakır	7	1,6	1,6	3,1
Kahramanmaraş	28	6,1	6,1	9,4
Kocaeli	13	2,9	2,9	12,2
Kayseri	13	2,9	2,9	15,1
Artvin	11	2,4	2,4	17,6
Edirne	5	1,1	1,1	18,7
Trabzon	22	4,9	4,9	23,6
Rize	13	2,9	2,9	26,5
Adana	17	3,8	3,8	30,3
Antalya	15	3,3	3,3	33,6
Gaziantep	25	5,6	5,6	39,2
Sakarya	29	6,4	6,4	45,7
Konya	20	4,5	4,5	50,1
Mersin	14	3,1	3,1	53,2
Samsun	25	5,6	5,6	58,8
Bursa	44	9,8	9,8	68,6
Ankara	69	15,4	15,4	84,0
İzmir	34	7,6	7,6	91,5
Erzurum	38	8,5	8,5	100,0
TOHM Eğitim Süresi				
12 aydan az	80	17,8	17,8	17,8
12-23 ay	127	28,3	28,3	46,1
24-35 ay	123	27,4	27,4	73,5
36 ay ve üzeri	119	26,5	26,5	100,0
TOHM Eğitim Süresinde Derece				
Ulusal	168	37,4	37,4	37,4
Uluslar arası	216	48,1	48,1	85,5
Hiç biri	65	14,5	14,5	100,0

Antrenmanlarda aldığım eğitimler sonucunda;				
Branşım ile ilgili bilgi ve beceri seviyem düşüktür	10	2,2	2,2	2,2
Branşım ile ilgili bilgi ve beceri seviyem orta seviyededir	127	28,3	28,3	30,5
Branşım ile ilgili bilgi ve beceri seviyem yüksektir	312	69,5	69,5	100,0
Toplam	**449**	**100,0**	**100,0**	

TOHM' larda eğitim gördükleri spor branşı, katılan iller, eğitim süreleri, eğitim gördükleri süre içerisinde ulusal ya da uluslararası alanda dereceleri, eğitimler sonucunda spor branşı ile ilgili bilgi/beceri düzeyleri verilerinden oluşan Çizelge 3.2' e göre araştırmaya katılan TOHM sporcularının spor branşlarının incelenmesinde %15,2' lik oran ile Atletizm, %13,9' luk oran ile Taekwondo, %12,2' lik oran ile Güreş ve %10,9' luk oran ile Judo en büyük grubu oluştururken, en küçük grubu oluşturan spor branşları %0,4' lük oran ile Boks, %2' lik oran ile Yüzme ve Eskrim ve %2,7' lik oran ile Buz Patenidir. En fazla katılan iller %15,4' lük oran ile Ankara, %9,8' lik oran ile Bursa, %8,5' lik oran ile Erzurum ve %7,6' lık oran ile İzmir TOHM iken, en az katılım %1,1' lik oran ile Edirne, %1,6' lık oran ile Bolu ve Diyarbakır TOHM' dur. Araştırma kapsamına alınan TOHM sporcularının %17,8' i 12 aydan az, %28,3' ü 12-23 ay, %27,4' ü 24-35 ay süresince TOHM' larda eğitim görürken, %26,5' i 36 ay ve daha fazla süredir eğitim görmektedir. TOHM sporcularının %48,1' inin TOHM' larda eğitim görülen süre içerisinde uluslararası alanda, %37,4' ünün ulusal alanda derece yaptığı belirlenirken, %14,5' inin ulusal ya da uluslararası alanda derecelerinin olmadığı belirlenmiştir. TOHM sporcularının %69,5' i TOHM' larda antrenmanlarda aldıkları eğitimler sonucunda spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini yüksek olarak değerlendirirken, %28,3' ünün spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini orta seviyede olduğunu değerlendirmiştir. Ayrıca TOHM sporcularının %2,2' si TOHM' lardaki antrenmanlarda aldıkları eğitimler sonucunda spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini düşük olarak değerlendirmiştir.

3.3. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kendiyle İlgili Konularda Karar Veren Bireylere Ait Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının, spora yönelten etken, ailenin her hangi bir konuda karar alırken danışması ve fikir alması, ailenin fikirlerinize önem vermesi, yakın çevrede aktif olarak spor yapılıp yapılmaması, spor yapmanız ve anne/babanız arasındaki ilişki şekli, anne ve babanın sevgi gösterip göstermediği ve aile bireyleri ile sorunların ve sıkıntıların paylaşılıp paylaşılmadığı araştırılmıştır. Bu değişkenlerle ilgili frekanslar ve bunların yüzdelik ifadeleri aşağıdaki Çizelge 3.3' de yer almaktadır.

Çizelge 3.3. Araştırmaya Katılan TOHM Sporcularının Kendiyle İlgili Konularda Karar Veren Bireylere Ait Genel Değerlendirilmelerine İlişkin Bulgular.

Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Sizi Spor Yapmaya Yönelten Etken				
Ailem	216	48,1	48,1	48,1
Akrabalarım	22	4,8	4,8	53,0
Arkadaş Çevrem	60	13,4	13,4	66,4
Beden Eğitimi Öğretmenim	109	24,3	24,3	90,6
Yaşam Alanıma Yakın Spor Tesisleri ve Spor Kulüpleri	42	9,4	9,4	100,0
Aileniz her hangi bir konuda karar alırken size danışır, fikrinizi alır mı?				
Evet	405	90,2	90,2	90,2
Hayır	44	9,8	9,8	100,0
Ailenizde sizinle ilgili kararlar alınırken sizin fikirlerinize önem verilir mi?				
Dikkate alır ve önemserler	414	92,2	92,2	92,2
Fikirlerimi sorar ancak dikkate almazlar	25	5,6	5,6	97,8
Fikirlerimi sormazlar	10	2,2	2,2	100,0
Yakın çevrenizde aktif olarak spor yapan var mı?				
Evet	235	52,3	52,3	52,3
Hayır	214	47,7	47,7	100,0
Aşağıdaki ifadelerden hangisi, spor yapmanız ve anneniz arasındaki ilişkiyi izah eder?				
Annem müsabakalarıma gelir, beni destekler	115	25,6	25,6	25,6
Annem antrenmanlarıma gelir, beni destekler	33	7,3	7,3	33,0
Annem spor yapmamı destekler	291	64,8	64,8	97,8
Annem spor yapmamı desteklemez	10	2,3	2,3	100,0
Aşağıdaki ifadelerden hangisi, spor yapmanız ve babanız arasındaki ilişkiyi izah eder?				
Babam müsabakalarıma gelir, beni destekler	156	34,7	34,7	34,7
Babam antrenmanlarıma gelir beni destekler	36	8,0	8,0	42,8
Babam spor yapmamı destekler	246	54,8	54,8	97,6
Babam spor yapmamı desteklemez	11	2,5	2,5	100,0

Anne ve babanız size karşı olan sevgilerini gösterirler mi?				
Annem sevgisini gösterir, babam göstermez	52	11,6	11,6	11,6
Babam sevgisini gösterir, annem göstermez	7	1,6	1,6	13,1
Her ikisi de sevgilerini gösterirler	383	85,3	85,3	98,4
Her ikisi de sevgilerini göstermezler	7	1,5	1,5	100,0
Aile bireyleri ile sorunlarınızı ve sıkıntılarınızı paylaşır mısınız?				
Aile bireylerinin hepsi ile sorunlarımı paylaşırım	291	64,9	64,9	64,9
Annemle sorunlarımı paylaşırım	82	18,3	18,3	83,1
Babamla sorunlarımı paylaşırım	18	4,0	4,0	87,1
Aile bireylerinin hiçbiri ile sorunlarımı paylaşmam	58	12,8	12,8	100,0
Toplam	**449**	**100,0**	**100,0**	

Spor yapmaya yönelten etken, ailenin her hangi bir konuda karar alırken danışıp/fikir alması, ailede sizinle ilgili kararlar alınırken fikrinize önem vermesi, yakın çevrenizde aktif olarak spor yapma, spor yapmanız ve anneniz/babanız arasındaki ilişki tanımlama, anne ve babanın sevgi göstermesi, aile bireyleri ile sorun ve sıkıntıları paylaşma verilerinden oluşan Çizelge 3.3' e göre araştırmaya katılan TOHM sporcularının %48,1' i ailelerinin spor yapmaya yönlendirdiğini belirtirken, sırasıyla %24,3' ü beden eğitimi öğretmenlerinin, %13,4' ü arkadaş çevresinin, %9,4' ü yaşam alanıma yakın spor tesisleri ve spor kulüplerinin olmasının ve %4,8' i akrabalarının spor yapmalarında etken olduğunu belirtmiştir. Ailelerinin her hangi bir konuda karar alırken %90,2' si kendilerine danışılıp/fikrinin alındığını belirtirken, kendiyle ilgili karar alınırken %92,2' si fikirlerinin dikkate alındığını ve önemsendiğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının %52,3' ü ailesinde (yakın çevrensinde) geçmişte ya da günümüzde aktif olarak spor yapıldığını belirtmiştir. TOHM sporcularının spor yapmaları ve anneleri/babaları arasındaki ilişki incelendiğinde, annelerin %64,8' inin spor yapmalarını desteklediği, babaların %54,8' inin spor yapmalarını desteklediği görülmektedir. Bununla beraber annelerin %2,3' ünün spor yapmalarını desteklemediği, babaların ise %2,5' inin spor yapmalarını desteklemediği görülmektedir. Annelerin %25,6' sının müsabakalara gelip/desteklediği, babaların ise %34,7' sinin müsabakalara gelip/desteklediği belirlenmiştir. Son olarak annelerin %7,3' ünün antrenmanlara gelip/desteklediği, babaların %8' inin antrenmanlara gelip/desteklediği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının anne ve babalarının sevgilerini (söyleyerek, hissettirerek ya da farklı şekilde) gösterme durumları incelendiğinde %85,3' ü her ikisinin (anne/baba) de sevgilerini gösterdiklerini belirtirken, %11,6' sı annesinin

sevgisini gösterdiğini, babasının göstermediğini belirtmiştir. Son olarak Çizelge 3.3 incelendiğinde araştırmaya katılan TOHM sporcularının çoğunluğunun (%64,9) aile bireylerinin tamamı ile sorun ve sıkıntılarını paylaştıkları görülmüştür.

3.4. Ölçme Aracından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular

İkinci olarak araştırmaya katılan TOHM sporcularının, Karar Verme Ölçeği öz saygı ve Karar Verme Ölçeği alt boyut puanlarına ait ortalama, standart sapma ve Min.-Max. değerleri verilmektedir. Ayrıca TOHM sporcularının kişisel değişkenleri (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne mesleği ve baba mesleği) ile TOHM sporcularının Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi (TOHM) hakkındaki genel değerlendirilmelerinde yer alan eğitim süreleri ve eğitim gördükleri süre içerisinde ulusal ya da uluslararası alanda yaptıkları derecelerine göre Karar Verme Ölçeği öz saygı ve Karar Verme Ölçeği alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Bu değişkenlerle ilgili farklılıklar aşağıdaki Çizelge 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14'de yer almaktadır.

3.4.1. Karar Verme Ölçeği Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Bulgular

Çizelge 3.4. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Ortalamalarına Ait N, $\overline{X}$, Sd, Minimum ve Maksimum Değerleri.

		n	$\overline{X}$	SD	Min	Max	Ölçeklerden Alınabilecek En Düşük ve Yüksek Puanlar
Karar vermede öz saygı		449	9,26	2,01	2	12	0-12
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	449	9,02	2,30	1	12	0-12
	Kaçıngan	449	4,64	2,41	0	12	0-12
	Erteleyici	449	3,79	2,23	0	10	0-10
	Panik	449	4,24	2,18	0	10	0-10

Çizelge 3.4' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı $\overline{X}$=9,26 (SD=2,01), karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme alt boyutunda $\overline{X}$=9,02 (SD=2,30), kaçıngan karar verme alt boyutunda $\overline{X}$=4,64 (SD=2,41), erteleyici karar verme alt boyutunda $\overline{X}$=3,79 (SD=2,23), panik karar verme alt boyutunda $\overline{X}$=4,24 (SD=2,18) puan ortalamasına sahip oldukları görülmüştür.

Çizelge 3.5. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

		Kadın (n=135)		Erkek (n=314)		U	P
		Sıra Ort.	Sıra Top.	Sıra Ort.	Sıra Top.		
Karar vermede öz saygı		247,12	33361,50	215,49	67663,50	18208,50	,016*
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	249,15	33635,50	214,62	67389,50	17934,50	,009*
	Kaçıngan	181,06	24443,00	243,89	76582,00	15263,00	,000*
	Erteleyici	189,52	25585,00	240,25	75440,00	16405,00	,000*
	Panik	203,18	27429,50	234,38	73595,50	18249,50	,018*

***p<0.05**

Çizelge 3.5' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının, karar vermede öz saygı (U=18208,50; P<0.05) ve karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme (U=17934,50; P<0.05) alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre kadın sporcuların lehine, kaçıngan karar verme (U=15263,00; P<0.05), erteleyici karar verme (U=16405,00; P<0.05) ve panik karar verme (U=18249,50; P<0.05) alt boyutlarının ise erkek sporcuların lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.6. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

		18 yaş ve altı (n=284)		19 yaş ve üstü (n=165)		U	P
		Sıra Ort.	Sıra Top.	Sıra Ort.	Sıra Top.		
Karar vermede öz saygı		209,93	59619,00	250,95	41406,00	19149,00	,001*
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	223,09	63358,00	228,28	37667,00	22888,00	,680
	Kaçıngan	237,90	67565,00	202,79	33460,00	19765,00	,005*
	Erteleyici	227,05	64482,50	221,47	36542,50	22847,50	,657
	Panik	231,95	65874,00	213,04	35151,00	21456,00	,133

***p<0.05**

Çizelge 3.6' de görüldüğü üzere, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme (U=22888,00; P>0.05), erteleyici karar verme (U=22847,50; P>0.05) ve panik karar verme (U=21456,00; P>0.05) alt boyutlarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. TOHM sporcularının, karar vermede öz saygı (U=19149,00; P<0.05) ve karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme (U=19765,00; P<0.05) alt boyutunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; karar vermede öz saygı ölçeğinde 19 yaş ve üstü TOHM sporcularının lehine ve karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme alt boyutunda ise 18 yaş ve altı TOHM sporcularının lehine farklılaştığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.7. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		(A) Lise (n=276)	(B) ÖnLisans (n=25)	(C) Lisans (n=148)	sd	X^2	P	Anlamlı Fark
		Sıra Ort.	Sıra Ort.	Sıra Ort.				
Karar vermede öz saygı		209,97	225,62	252,92	2	10,855	,004*	A<C
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	212,53	243,02	245,21	2	6,742	,034*	A<C
	Kaçıngan	237,16	251,20	197,90	2	10,060	,007*	A>C
	Erteleyici	228,00	273,46	211,22	2	5,399	,067	-
	Panik	231,00	249,74	209,63	2	3,648	,161	-

***p<0.05**

Çizelge 3.7' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar verme ölçeği alt boyutlarından erteleyici karar verme [$X^2_{(2)}$= 5,399; p>,05] ve panik karar verme alt boyutlarının [$X^2_{(2)}$= 3,648; p>,05] eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar vermede öz saygı [$X^2_{(2)}$= 10,855; p<,05] ve karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(2)}$= 6,742; p<,05] ve kaçıngan karar verme [$X^2_{(2)}$= 10,060; p<,05] alt boyutlarında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere eğitim düzeyi gruplarının ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. TOHM sporcularının eğitim düzeyi gruplarının Mann Whitney U-testi sonuçlarına göre; lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme sıra ortalamaları lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının kaçıngan karar verme sıra ortalamaları lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 3.8. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Aile Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		1000 ve altı (n=40)	1001-2000 (n=189)	2001-3000 (n=142)	3001-4000 (n=43)	4001 ve üstü (n=35)	sd	X^2	P
		Sıra Ort.	Sıra Ort.	Sıra Ort.	Sıra Ort.	Sıra Ort.			
Karar vermede öz saygı		197,93	213,85	240,72	243,05	230,19	4	6,281	,179
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	202,30	222,74	225,69	245,60	235,03	4	2,627	,622
	Kaçıngan	250,34	234,14	223,94	187,80	196,71	4	7,793	,099
	Erteleyici	216,00	236,11	225,27	190,42	216,67	4	4,864	,302
	Panik	219,38	232,17	227,57	197,79	215,74	4	2,831	,586

Çizelge 3.8' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(4)}$= 6,281; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(4)}$= 2,627; p>,05], kaçıngan karar verme [$X^2_{(4)}$= 7,793; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(4)}$= 4,864; p>,05] ve panik karar verme [$X^2_{(4)}$= 2,831; p>,05] alt boyutlarının aile aylık ortalama gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.9. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		Okur-Yazar Değil (n=31)	**İlköğretim (n=253)**	**Lise (n=125)**	**Üniversite/ Lisanüstü (n=40)**	**sd**	**X^2**	**P**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**			
Karar vermede öz saygı		200,26	217,62	238,26	249,43	3	4,800	,187
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	240,31	216,61	234,47	236,58	3	2,518	,472
	Kaçıngan	247,18	223,20	237,11	181,35	3	6,676	,083
	Erteleyici	239,19	220,90	236,13	205,13	3	2,526	,471
	Panik	256,79	219,95	233,37	206,13	3	3,681	,298

Çizelge 3.9' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(3)}$= 4,800; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(3)}$= 2,518; p>,05], kaçıngan karar verme [$X^2_{(3)}$= 6,676; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(3)}$= 2,526; p>,05] ve panik karar verme [$X^2_{(3)}$= 3,681; p>,05] alt boyutlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.10. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		Okur-Yazar Değil (n=11)	**İlköğretim (n=196)**	**Lise (n=162)**	**Üniversite/ Lisanüstü (n=80)**	**sd**	**X^2**	**P**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**			
Karar vermede öz saygı		216,68	211,23	241,76	225,95	3	5,100	,165
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	221,23	227,39	215,91	238,06	3	1,712	,634
	Kaçıngan	202,73	228,84	235,94	196,49	3	5,599	,133
	Erteleyici	237,68	236,18	215,96	214,18	3	2,956	,398
	Panik	235,23	224,36	234,56	205,79	3	2,760	,430

Çizelge 3.10' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(3)}$= 5,100; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme

[$X^2_{(3)}$= 1,712; p>,05], kaçıngan karar verme [$X^2_{(3)}$= 5,599; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(3)}$= 2,956; p>,05] ve panik karar verme [$X^2_{(3)}$= 2,760; p>,05] alt boyutlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.11. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Anne Mesleklerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		Çalışmıyor (n=319)	**İşçi (n=36)**	**Memur (n=44)**	**Serbest Meslek (n=26)**	**Emekli (n=24)**	**sd**	**X^2**	**P**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**			
Karar vermede öz saygı		228,95	174,46	230,31	201,17	264,40	4	9,174	,057
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	218,55	234,89	241,97	254,35	232,94	4	3,227	,521
	Kaçıngan	229,71	243,89	205,24	175,52	223,92	4	6,083	,193
	Erteleyici	218,29	271,64	238,39	224,69	220,02	4	6,116	,191
	Panik	216,93	277,47	242,30	213,67	234,13	4	8,382	,079

Çizelge 3.11' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(4)}$= 9,174; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(4)}$= 3,227; p>,05], kaçıngan karar verme [$X^2_{(4)}$= 6,083; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(4)}$= 6,116; p>,05] ve panik karar verme [$X^2_{(4)}$= 8,382; p>,05] alt boyutlarının anne meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 3.12. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının Baba Mesleklerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		(A) Çalışmıyor (n=31)	**(B) İşçi (n=113)**	**(C) Memur (n=102)**	**(D) Serbest Meslek (n=115)**	**(E) Emekli (n=88)**	**sd**	**X^2**	**P**	**Anlamlı Fark**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**SıraOrt.**				
Karar vermede öz saygı		204,74	203,66	206,22	241,57	245,57	4	10,281	,036*	B<D,B<E, C<D,C<E
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	234,50	207,82	222,51	235,65	232,69	4	3,329	,504	-
	Kaçıngan	212,42	245,28	219,13	228,60	205,49	4	5,426	,246	-
	Erteleyici	185,32	253,34	224,92	222,23	206,31	4	10,351	,035*	A<B,B>E
	Panik	176,10	257,27	225,48	225,39	199,72	4	15,025	,005*	A<B,A<D, B>D,B>E

***p<0.05**

Çizelge 3.12' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(4)}$= 3,329; p>,05] ve kaçıngan karar verme [$X^2_{(4)}$= 5,426; p>,05] alt boyutlarında baba meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar vermede öz saygı [$X^2_{(4)}$= 10,281; p<,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından erteleyici karar verme [$X^2_{(4)}$= 10,351; p<,05] ve panik karar verme [$X^2_{(4)}$= 15,025; p<,05] alt boyutlarında baba meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere baba meslek grupları değişkeninin ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. TOHM sporcularının baba meslek gruplarının Mann Whitney U-testi sonuçlarına göre; işçi ve memur babaya sahip TOHM sporcularının karar vermede öz saygı sıra ortalamaları serbest meslek ve emekli babaya sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. İşçi babaya sahip TOHM sporcularının erteleyici karar verme sıra ortalamaları çalışmayan ve serbest meslek gurubu babaya sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca işçi babaya sahip TOHM sporcularının panik karar verme sıra ortalamaları çalışmayan, serbest meslek ve emekli babaya sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, serbest meslek gurubu babaya sahip TOHM sporcularının panik karar verme sıra ortalamaları da çalışmayan babaya sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 3.13. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının TOHM Eğitim Sürelerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		(A) 12 aydan az (n=80)	**(B) 12-23 ay (n=127)**	**(C) 24-35 ay (n=123)**	**(D) 36 ay ve üzeri (n=119)**	**sd**	**X^2**	**P**	**Anlamlı Fark**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**				
Karar vermede öz saygı		224,79	226,13	216,15	233,08	3	1,072	,784	-
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	181,68	242,59	228,26	231,97	3	11,890	,008*	A<B A<C A<D
	Kaçıngan	220,92	229,37	230,95	216,93	3	0,958	,812	-
	Erteleyici	215,46	226,33	221,83	233,26	3	1,020	,796	-
	Panik	222,33	224,08	227,24	225,47	3	0,080	,994	-

***p<0.05**

Çizelge 3.13' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(3)}$= 1,072; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme [$X^2_{(3)}$= 0,958; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(3)}$= 1,020; p>,05] ve panik

karar verme alt boyutlarının [$X^2_{(3)}$= 0,080; p>,05] TOHM eğitim süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(3)}$= 11,890; p<,05] alt boyutunda TOHM eğitim süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere TOHM eğitim süresi gruplarının ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. TOHM sporcularının eğitim düzeyi gruplarının Mann Whitney U-testi sonuçlarına göre; 12 aydan az süredir TOHM' da eğitim gören sporcuların dikkatli karar verme alt boyut sıra ortalamaları 12-23 ay, 24-35 ay ve 36 ay ve daha fazla süredir TOHM' da eğitim gören sporculara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Çizelge 3.14. TOHM Sporcularının Karar Vermede Öz Saygı ve Karar Verme Ölçeği Boyutlarının TOHM Eğitim Süresinde Aldıkları Derecelerine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.

		Ulusal (n=168)	**Uluslararası (n=216)**	**Hiçbiri (n=65)**	**sd**	**X^2**	**P**
		Sıra Ort.	**Sıra Ort.**	**Sıra Ort.**			
Karar vermede öz saygı		235,86	217,45	222,04	2	1,997	,368
Karar Verme Ölçeği Alt Boyutları	Dikkatli	227,72	227,59	209,36	2	1,125	,570
	Kaçıngan	221,21	228,07	224,60	2	0,269	,874
	Erteleyici	214,54	229,22	238,01	2	2,008	,366
	Panik	221,74	227,56	224,93	2	0,194	,908

Çizelge 3.14' de görüldüğü üzere, TOHM sporcularının karar vermede öz saygı [$X^2_{(2)}$= 1,997; p>,05], karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme [$X^2_{(2)}$= 1,125; p>,05], kaçıngan karar verme [$X^2_{(2)}$= 0,269; p>,05], erteleyici karar verme [$X^2_{(2)}$= 2,008; p>,05] ve panik karar verme [$X^2_{(2)}$= 0,194; p>,05] alt boyutlarının TOHM eğitim süresinde aldıkları derece değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

4. TARTIŞMA

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine devam eden sporcuların karar verme stillerinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmaya: Adana TOHM (n=17), Ankara TOHM (n=69), Antalya TOHM (n=15), Artvin TOHM (n=11), Bolu TOHM (n=7), Bursa TOHM (n=44), Diyarbakır TOHM (n=7), Edirne TOHM (n=5), Erzurum TOHM (n=38), Gaziantep TOHM (n=25), İzmir TOHM (n=34), Kahramanmaraş TOHM (n=28), Kayseri TOHM (n=13), Kocaeli TOHM (n=13), Konya TOHM (n=20), Mersin TOHM (n=14), Rize TOHM (n=13), Sakarya TOHM (n=29), Samsun TOHM (n=25) ve Trabzon TOHM' da (n=22) eğitim gören toplam 449 TOHM sporcusu katılmıştır (Çizelge 2.1).

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının, %30,1 (n= 135)' i kadın ve %69,9 (n=314)' u erkeklerden oluşmaktadır. TOHM sporcularının yaş gruplarına göre incelemesinde, sporcuların %63,3 (n=284)' lük oran ile 18 yaş ve altı aralığında ve %36,7 (n=165)' lik oran ile 19 yaş ve üstü aralığında oldukları belirlenmiştir. TOHM sporcularının eğitim düzeyleri değişkenine göre incelemesinde, %61,5 (n=276)' lik oranla lise, %33 (n=25)' lük oran ile lisans, %5,5 (n=25)' inin ise ön lisans mezunu oldukları belirlenmiştir.

TOHM sporcularının ailenin aylık ortalama gelir değişkeni incelendiğinde, %42,1 (n=189)' lik oran ile 1001-2000 TL arası gelir en büyük oranı oluştururken, %7,8 (n=35)' i ise 4001 TL ve üzeri aylık ortalama gelir en düşük oranı oluşturmaktadır. TOHM sporcularının anne eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde, %56,4 (n=253)' ünün ilköğretim, %27,8 (n=125)' inin lise, %8,9 (n=40)' unun üniversite/lisansüstü mezunu olduğu ve %6,9 (n=31)' unun ise okur-yazar olmadığı belirlenmiştir. TOHM sporcuların baba eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde, %43,7 (n=196)' sinin ilköğretim, %36,1 (n=162)' inin lise, %17,8 (n=80)' inin üniversite/lisansüstü mezunu olduğu ve %2,4 (n=11) 'ünün ise okur-yazar olmadığı belirlenmiştir. TOHM sporcularının anne mesleği değişkeni incelendiğinde, %71,0 (n=319)' inin annesinin çalışmadığı, %9,8 (n=44)' inin annesinin memur, %8,0 (n=36)' inin annesinin işçi, %5,8 (n=26)' inin annesinin serbest meslek ve %5,4 (n=24)' ünün annesinin emekli olduğu belirlenmiştir. TOHM sporcularının baba mesleği değişkeni incelendiğinde %25,6 (n=115)' sının babasının serbest meslek, %25,2 (n=113)' sinin babasının işçi, %22,7 (n=102)' sinin babasının memur, %19,6

(n=88)' sının babasının emekli ve %6,9 (n=31)' unun babasının çalışmadığı belirlemiştir (Çizelge 3.1).

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının spor branşları incelendiğinde, %15,2 (n=68)' lik oran ile atletizm branşının en büyük grubu oluşturduğu, %2 (n=9)' lik oran ile yüzme ve eskrim branşlarının ise en küçük grubu oluşturduğu belirlenmiştir. TOHM sporcularının eğitim gördüğü iller incelendiğinde, araştırmaya en fazla katılım olan ilin %15,4 (n=69)' lük oran ile Ankara, en az katılım olan ilin %1,1 (n=5)' lik oran ile Edirne olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan ilerdeki sporcu sayısının farklılaşmasının nedeni, her ilin faaliyet gösterdiği branşlara göre belli bir kontenjana sahip olmasıdır. Ankara TOHM 10 farklı branş ile en fazla TOHM sporcusunun eğitim gördüğü merkez olup, Edirne İlinde sadece güreş branşında kadın sporcular eğitim görmektedir.

Araştırma kapsamına alınan TOHM sporcularının, %17,8 (n=80)' inin 12 aydan az, %28,3 (n=127)' ünün 12-23 ay süresince, %27,4 (n=123)' ünün 24-35 ay süresince, %26,5 (n=119)' inin ise 36 ay ve daha fazla süredir TOHM' larda eğitim gördüğü belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının % 48,1 (n=216)' inin TOHM' larda eğitim görülen süre içerisinde uluslararası alanda, % 37,4 (n=168)' ünün ulusal alanda derece yaptığı belirlenirken, % 14,5 (n=65)' inin ulusal ya da uluslararası alanda derecelerinin olmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının %69,5 (n=312)'i TOHM' larda ki antrenmanlarda aldıkları eğitimler sonucunda spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini yüksek olarak değerlendirdiği, % 28,3 (n=127)' ünün spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini orta seviyede olduğunu değerlendirdiği, % 2,2 (n=10)' si TOHM' larda ki antrenmanlarda aldıkları eğitimler sonucunda spor branşı ile ilgili bilgi ve beceri düzeyini düşük olarak değerlendirdiği belirlenmiştir (Çizelge 3.2).

Araştırmaya katılan TOHM sporcularını spor yapmaya yönelten etken incelendiğinde, en büyük oranı %48,1 (n=216) ile ailelerinin spor yapmaya yönlendirmesi oluştururken, en düşük oranı %4,8 (n=22) ile akrabalarının spor yapmalarında etken olması oluşturmuştur. Araştırmaya katılan TOHM sporcularından, %90,2 (n=405)' sinin ailelerinin her hangi bir konuda karar alırken kendilerine danışılıp/fikrinin alındığı, %92,2 (n=414)' sinin kendiyle ilgili karar alınırken fikirlerinin dikkate alındığını ve önemsendiği belirlenmiştir. Araştırmaya

katılan TOHM sporcularının %52,3 (n=235)' ünün ailesinde (yakın çevrensinde) geçmişte ya da günümüzde aktif olarak spor yapıldığını belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının spor yapmaları bakımından ve anne/baba desteği incelendiğinde, annelerin %64,8 (n=291)' inin spor yapmalarını desteklediği, %25,6 (n=115)' sının müsabakalara gelip/desteklediği ve %7,3 (n=33)' ünün antrenmanlara gelip/desteklediği, babaların %54,8 (n=246)' inin spor yapmalarını desteklediği, %34,7 (n=156)' sinin müsabakalara gelip/desteklediği ve %8 (n=36)' inin antrenmanlara gelip/desteklediği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan TOHM sporcularının anne ve babalarının sevgilerini (söyleyerek, hissettirerek ya da farklı şekilde) gösterme durumları incelendiğinde, %85,3 (n=383)' ü her ikisinin (anne/baba) de sevgilerini gösterdikleri, TOHM sporcularının %64,9 (n=291) oranla çoğunluğunun aile bireylerinin tamamı ile sorun ve sıkıntılarını paylaştıkları belirlenmiştir (Çizelge 3.3).

Araştırma sonuçlarına göre TOHM sporcularının büyük bir çoğunluğunun spora başlamasında ailesinin etkili olduğu, ailelerinin herhangi bir konuda karar alırken kendisine danışılıp, fikirlerinin alındığını ve kendileriyle ilgili konularda karar alırken fikirlerinin dikkate alındığını ve önemsendiğini belirtmektedirler. TOHM sporcularının yarısından fazlasının ailesinde aktif spor yapan bireylerin olduğu, ailelerin spor yapmalarını desteklediği, ailelerin büyük bir oranla sevgilerini gösterdikleri ve çoğunun aile bireylerinin tamamı ile sorun ve sıkıntılarını paylaştığı görülmektedir.

Brown ve Mann, ergenlerin ailedeki kararlara katılımları ve dikkatli karar vermelerini bazı değişkenler açısından incelemişlerdir. Olumlu aile ortamının ergenin dikkatli karar vermesinde etkili olduğu ve ergenin bu ortama daha olumlu katkı sağladığı ve yaşına uygun tercihler yapabildiği görülmüştür (Deniz 2011). Eldeleklioğlu (1996) yaşları 19 ile 25 arasında olan gençler üzerinde karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, demokratik ana-baba tutumuyla mantıklı karar verme stili arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu, demokratik aile ortamına sahip gençlerin mantıklı karar ve bağımsız karar verme stilini daha çok benimsediklerini belirtmiştir. Demokratik aile ortamı ile bireylerin kişilik gelişimine önem verildiği, çocukluktan itibaren aile içi kararlara katılmalarının sağlandığı ve kendi kararlarını vermeleri için destek gördükleri elde etmiştir.

TOHM sporcuları olimpiyatlarda başarı beklentisi olan aday sporcular olup, bu neden TOHM sporcularının karar verme davranışlarının önemini arttırdığı gibi, karar verme davranışlarına ailelerinin etkisinin de incelenmesinin önemini de artırmaktadır. Araştırma sonuçlarımız karar verme kavramına ailenin etkisini inceleyen araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Karar verme; politika, yönetim, çevre, okul gibi hayatın birçok yerinde olduğu gibi sporda da önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde pek çok spor branşında oynanan oyun hem daha hızlı hem de daha teknik ve taktiğe dayalı bir hal almıştır. Yarışma esnasında oyun dinamiklerinin değişmesi, özellikle toplu sporlarda ve oyun sisteminde ya da rallilerde beklenmedik değişimler olması nedeniyle sporcuların oyun içerisinde sürekli yeni kararlar vermesi gerektiğinden, sporcuların verdiği kararlar maçın gidişatını ya da skoru etkileyebilir. Bu perspektiften bakıldığında sporcuların kritik durumlarda, baskı altında, son dakikada ya da taktik değişiminde verdikleri kararlar, son derece önemlidir. Sporun yapısı ve gereklilikleri, sporcunun oyun içinde ve dışında aldığı sorumluluk, taktiksel beceriler ve sporsal anlamda (teknik, taktik, bireysel, takım… vb) yapılan analizin sporcu performansı ve yarışma sonucu üzerindeki etkileri düşünüldüğünde, sporcuların en çok dikkatli karar verme stilini benimsedikleri (Kelecek ve ark 2014) görülmektedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı düzeylerinin ($\overline{X}$=9,26) yüksek olduğu ve karar verme stilleri alt boyutlarından dikkatli karar verme alt boyutunu ($\overline{X}$=9,02) kullanma düzeylerinin yüksek, kaçıngan ($\overline{X}$=4,64), erteleyici ($\overline{X}$=3,79) ve panik ($\overline{X}$=4,24) karar verme alt boyutlarını kullanma düzeylerinin ise düşük olduğu gözlenmiştir (Çizelge 3.4). Bu sonuca göre TOHM sporcularının karar verme alt boyutlarından en çok dikkatli karar verme alt boyutunu kullanmayı tercih ederken, en az erteleyici karar verme alt boyutunu kullandıkları söylenebilir. Bu sonuca göre TOHM sporcularının karar verirken, özenle gerekli bilgiyi aradıkları ve alternatifleri dikkatli değerlendirdikleri, karar verme eylemini ertelemeden, zamanında karar verdikleri kabul edilebilir.

İlgili alan yazında, araştırma sonuçlarımızı destekleyen ve sporcular üzerinde yapılan çalışmalarda (Kelecek ve ark 2014, Akpınar ve ark 2015, Akcan 2016) sporcuların dikkatli karar verme stilini kullandıkları belirlenmiştir. Farklı çalışma grupları üzerinde (yönetici, öğrenci, öğretmen, vb.) yapılan çalışma sonuçlarında da

karar vermede özsaygı düzeyleri yüksek olan katılımcıların dikkatli karar verme alt boyutunu kullanma düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Izgar ve Yılmaz 2007, Vural 2013, Özbatak 2013, Dinçer 2013, Çorapçı 2015, Kırgil 2015, Temel 2015, Ulaş ve ark 2015). Bu çalışma sonuçları, araştırma sonuçlarımızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında; karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre kadın sporcuların lehine, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının ise erkek sporcuların lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir (Çizelge 3.5).

Ulaşılan literatür bilgide karar vermede öz saygı ile cinsiyet değişkeni arasında farklı bulgular elde edilmiştir. Öz saygı ve cinsiyet değişkeninde farklılık olmadığını bulan çalışmalar (Avşaroğlu 2007, Avşaroğlu ve Üre 2007, Can 2009, Kaşık 2009, Titrek 2013, Çiftçi 2014, Deryahanoğlu 2014, Kelecek ve ark 2014, Bayrak 2015) olduğu gibi, erkeklerin karar vermede öz saygı düzeylerinin kızlara göre daha yüksek olduğunu bulan çalışmalar da (Taşgit 2012, Kurt 2016) mevcuttur. Araştırma bulgusu ile Taşgit (2012) ve Kurt (2016) bulguları çelişmektedir. Çalışma grubumuz olimpiyatlara aday sporculardan oluşmaktadır. Kadınların birçok alanda olduğu gibi spor alanında da kendilerini ispat etmeleri ve gelişen özgüvenlerinin araştırma sonuçlarımızı farklılaştırdığı düşünülmektedir.

İlgili alan yazında karar verme stilleri alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında, araştırma sonuçlarımızı destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Deniz 2002, Kesici 2002, Taşgit 2012, Dilmaç ve Bozgeyikli 2009, Çiftçi 2014).

Karar vermede stilleri alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında sporculara yönelik yapılan çalışmalarda; Çetin ve arkadaşları (2011) ve Deryahanoğlu (2014) erkek sporcuların dikkatli karar verme stilini kullandıklarını tespit ederken, Certel ve arkadaşları (2013), Kelecek ve arkadaşları (2014) ve Akpınar ve arkadaşları (2015) ise kadın ve erkek sporcuların karar verme stilleri arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Sporcular üzerinde yapılan çalışmaların, erkeklerin

baskın olduğu bir spor olan Kick Boks sporcuları ve takım sporları sporcuları üzerinde (futbol, basketbol, hentbol) yapıldığı görülmektedir.

İlgili alan yazında farklı çalışma grupları ile yapılan (yönetici, öğrenci, öğretmen, vb.) çalışmalarda; Can (2009) ve Titrek (2013) karar vermede kadınların erkeklere göre daha kaçıngan olduğunu tespit etmiştir. Karar verme stillerinin ile cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını bulan birçok çalışma da mevcuttur (Taşdelen 2002, Avşaroğlu 2007, Avşaroğlu ve Üre 2007, Tekin ve ark 2008, Çetin 2009, Altay 2011, Gacar 2011, Dinçer 2013, Kırgil 2015, Eraslan 2015, Bayrak 2015, Ulaş ve ark 2015, Kurt 2016). Çalışma bulguları ile araştırma bulgusunun örtüşmemesi; değerlendirmeye alınan denek gruplarının farklı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılmasında; karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Sporcuların, karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme alt boyutunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; karar vermede öz saygı ölçeğinde 19 yaş ve üstü sporcuların lehine ve karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme alt boyutunda ise 18 yaş ve altı sporcularının lehine farklılaştığı belirlenmiştir (Çizelge 3.6). Bu sonuçlara göre 19 yaş ve üstü TOHM sporcularının karar vermede özsaygı puanlarının daha yüksek olduğu ve 18 yaş ve altındaki TOHM sporcularının daha çok kaçıngan karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri söylenebilir.

18 yaş ve altı TOHM sporcularının ergenlikten yetişkinliğe geçilen dönemde, tecrübe eksikliğinden kaynaklanan kendine güven problemi sonucu karar vermede özsaygı puanlarının düşük olması beklenebilir. Sporcuların spor ortamında karşılaşılan problemlerin üstesinden gelememe, hayatta karşılaşılan bazı durumlarla baş edememe gibi durumlarla karşılaştıklarında kaçıngan karar vermesi stili alt boyutunu tercih etmeleri beklenebilir. TOHM sporcularının biyolojik yaşlarının artmasıyla karar vermede öz saygının arttığı ve birey olarak vermiş oldukları kararlarda kendine güvenin gelişmesiyle dikkatli karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırma sonuçlarımıza benzerlik gösteren, Uzunoğlu ve arkadaşlarının (2009) Türkiye futbol liglerinde görev alan FİFA, FİFA yardımcı, süper lig, süper lig yardımcı, A klasman, B klasman, C klasman, C klasman yardımcı, bayan ve il hakemlerinden tesadüfi örneklem yoluyla seçilen Türkiye'nin çeşitli illerinde görev yapan toplam 322 hakemin karar verme stillerinin klasmanlarına ve bazı değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan çalışmalarında, 18-25 yaş hakemlerin kaçıngan puanlarının, 26-30 yaş ve 36-40 yaş hakemlerin kaçıngan puanlarından daha yüksek olduğunu, dolayısı ile genç hakemlerin, karar verme aşamasında büyük yaş gruplarındaki hakemlere göre karar verme sorumluluğundan kaçma eğilimi gösterdiklerini belirtmektedirler. Bu sonuca göre farklı gruplarla karar verme stilleri üzerinde yapılan birçok çalışma sonuçlarında, yaşın ilerledikçe karar verme yeteneğinde artış olduğu, daha doğru, dikkatli ve mantıklı kararlar alındığı tespit edilmiştir (Köksal 2003, Gacar 2011).

İlgili alan yazında farklı gruplarla yapılan çalışmalarda (yönetici, öğrenci, öğretmen, vb.) karar vermede özsaygı ve karar verme stillerinin yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği bulan çalışmalar da mevcuttur (Altay 2011, Kırgil 2015, Bayrak 2015, Akpınar ve ark 2015). Araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen bu çalışmaların birçoğunun katılımcı yaş gruplarının çalışma yaş grubumuzdan yüksek olduğu görülmüş olup, sonuçlardaki farklılığın bundan kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının eğitim düzeyleri değişkenine göre karşılaştırılmasında; Çizelge 3.7' de görüldüğü üzere, sporcuların karar verme ölçeği alt boyutlarından erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme ve kaçıngan karar verme alt boyutlarında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere eğitim düzeyi gruplarının ikili kombinasyonları üzerinden incelenmiş; lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme sıra ortalamaları lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının kaçıngan karar verme sıra ortalamaları lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek

bulunmuştur (Çizelge 3.7). Bu sonuçlara göre TOHM sporcularının eğitim seviyeleri yükseldikçe karar vermede özsaygı düzeylerinin dikkatli karar verme stili alt boyutunu tercih eğilimlilerinin yükseldiği, kaçıngan karar verme stili alt boyutu tercih eğilimlerinin düştüğü söylenebilir.

İlgili alan yazında, çalışma sonuçlarımıza benzerlik gösteren farklı çalışma grupları üzerinde (yönetici, öğrenci, öğretmen, vb.) gerçekleştirilmiş birçok çalışma mevcuttur (Deniz 2002, Izgar ve Yılmaz 2007, Uzunoğlu 2008, Dinçer 2013). Bunun yanı sıra araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen çalışmalarda görülmüştür. Gacar (2011) Beden eğitimi ve spor alanındaki öğretim elemanlarının eğitim düzeyi değişkenlerine göre karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri alt boyutlarından dikkatli karar verme stili, kaçıngan karar verme stili, erteleyici karar verme stili, panik karar verme stili puan ortalamalarının öğretim elemanlarının eğitim düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını, Kırgil (2015) araştırmaya katılan öğretmenlerin karar verme stillerinin öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediğini, Akcan (2016) ön lisans ve lisans eğitim düzeyindeki sporcular üzerinde yapmış olduğu çalışmada sporcuların karar verme stillerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen bu çalışmalarda, çalışılan grupların eğitim düzeylerinin birbirine çok yakın olması, çalışma grubumuzun lise, ön lisans ve lisans eğitim düzeylerinde olmaları ve büyük bir kısmının lise öğrencisi olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının aile gelir düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasında; sporcuların karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının aile aylık ortalama gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir (Çizelge 3.8). Bu sonuca göre, aile gelir düzeyinin TOHM sporcularının karar verme stilleri üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir. İlgili alan yazında farklı çalışma grupları üzerinde (yönetici, öğrenci, öğretmen, vb.) yapılan çalışmalarda araştırma sonuçlarımızla benzerlik gösteren (Ulaş ve ark 2015, Akpınar ve ark 2015) çalışmalar mevcuttur.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasında; sporcuların karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir (Çizelge 3.9). Bu sonuca göre, anne eğitim düzeyinin TOHM sporcularının karar verme stilleri üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir.

İlgili alan yazında araştırma sonuçlarımıza benzerlik gösteren birçok çalışma olmakla birlikte (Taşgit 2012, Çiftçi 2014, Çorapçı 2015, Ulaş ve ark 2015, Akpınar ve ark 2015), araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen yani karar vermede özsaygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farlılaştığını bulan çalışmalar da mevcuttur (Güçray 1998, Kurt 2016). Bu farklılaşmanın, çalışma grubumuzdan daha küçük yaşlardaki ergenler üzerinde yapılan çalışma gruplarından kaynaklandığı söylenebilir. Anne eğitim düzeyinin, ergenlik döneminde kişinin aileye duymuş olduğu ihtiyaç, maddiyat ve statü getirisi nedenleri ile ergenler için önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasında; sporcuların karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir (Çizelge 3.10).

İlgili alan yazında araştırma sonuçlarımızla benzerlik gösteren çalışmalar olmakla birlikte (Güçray 1998, Yiğit 2005, Akpınar ve ark 2015, Ulaş ve ark 2015,), araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen yani baba eğitim düzeyi değişkeni ile özsaygı arasındaki farkın anlamlı olduğu birçok çalışma da mevcuttur (Güçray 2001, Taşgit 2012, Çiftçi 2014, Çorapçı 2015, Kurt 2016). Araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen sonuçların, farklı çalışma grupları üzerinde çalışılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının anne meslek değişkenine göre karşılaştırılmasında; sporcuların karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının anne meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı

belirlenmiştir (Çizelge 3.11). İlgili alan yazında araştırma sonuçlarımıza benzerlik gösteren birçok çalışma mevcuttur (Çiftçi 2014, Çorapçı 2015, Ulaş ve ark 2015).

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının baba meslek değişkenine göre karşılaştırılmasında; Çizelge 3.12'de görüldüğü üzere, sporcuların karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme ve kaçıngan karar verme alt boyutlarında baba meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarında baba meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığı incelendiğinde; işçi ve memur babaya sahip sporcuların karar vermede öz saygı sıra ortalamaları serbest meslek ve emekli babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. İşçi babaya sahip sporcuların erteleyici karar verme sıra ortalamaları çalışmayan ve serbest meslek gurubu babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca işçi babaya sahip sporcuların panik karar verme sıra ortalamaları çalışmayan, serbest meslek ve emekli babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, serbest meslek gurubu babaya sahip sporcuların panik karar verme sıra ortalamaları da çalışmayan babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Çizelge 3.12).

İlgili alan yazında araştırma sonuçlarımızla benzerlik gösteren çalışmalarda; Güçray (2001), ergenlerde yapmış olduğu çalışma bulgularına göre, baba mesleklerine göre oluşturulan gruplar arasında karar vermede öz saygı puanları açısından anlamlı farklılıklar olduğunu, Kurt (2016), katılımcıların baba mesleği değişkenine göre öz saygı, panik ve kaçıngan karar verme puanları açısından gruplar arasında anlamlı bir farkın olduğunu, baba mesleği değişkenine göre dikkatli ve erteleyici karar verme, puanları arasında ise anlamlı bir farklılık görülmediğini tespit etmiştir. Araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen çalışmalar da mevcut olup, çalışma sonuçlarına göre baba mesleği değişkeni ile öz saygı ve karar verme stilleri alt boyutları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır (Çiftçi 2014, Çorapçı 2015, Ulaş ve ark 2015). Bu farkın farklı çalışma grupları üzerinde çalışılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının TOHM eğitim süreleri değişkenine göre karşılaştırılmasında; TOHM sporcularının karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının TOHM eğitim süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme alt boyutunda TOHM eğitim süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangi gruplardan kaynaklandığını incelendiğinde; 12 aydan az süredir TOHM' da eğitim gören sporcuların dikkatli karar verme alt boyut sıra ortalamaları 12-23 ay, 24-35 ay ve 36 ay ve daha fazla süredir TOHM' da eğitim gören sporculara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur (Çizelge 3.13). Başka bir ifade ile TOHM sporcularının TOHM' da ki eğitim süreleri arttıkça, dikkatli karar verme stilini kullanma düzeyinin artığı söylenebilir. Olimpiyatlara katılacak ve katılması muhtemel yetenekli sporcuların seçilmesi, yetiştirilmesi, performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması amacıyla kurulan TOHM'ların sporcular üzerindeki katkısını destekler niteliktedir.

İlgili alan yazında karar verme stilleri ve sportif başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak karar verme stilleri ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda; Yiğit (2005), yüksek düzeyde akademik başarıya sahip olan öğrencilerin karar verirken, orta ve düşük düzeyde akademik başarıya sahip olan öğrencilerden daha çok mantıklı karar verme stratejisini kullandıkları belirtmiş, Ersever (1996), akademik başarısı düşük olan örgencilerin akademik başarısı yüksek olan öğrencilerden daha fazla içtepisel ve aceleci karar verme davranışı gösterdiklerini, Acat ve Dereli (2012) tarafından yapılan araştırmada, araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları karar verme stillerinin ve akademik başarılarının öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyonları alt boyutlarını anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir. Bunun yanında öğrencilerin akademik başarıları, mantıklı karar stratejisi, bağımsız karar stratejisi ile öğrenme için olumsuz faktörler motivasyon puanları arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit etmiştir. Farklı ölçekler kullanılmakla birlikte, araştırma sonuçlarımız bu çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği boyutlarının TOHM eğitim süresinde aldıkları derecelerine göre karşılaştırılmasında; sporcuların karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının TOHM eğitim süresinde aldıkları derece değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir (Çizelge 3.14).

Araştırma bulgusu, TOHM sporcularında aldıkları derecelerle, karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarını arasında olumlu ya da olumsuz yönde bir ilişkinin olmadığı yönünde değerlendirilmiştir. Ulaşabildiğimiz ulusal alan yazında, sporculara yönelik yapılan çalışmalarda sporcuların karar verme stillerinin ulusal ya da uluslararası derecelerine göre değerlendirildiği bir çalışmaya erişilememiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine (TOHM) devam eden sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi, karar verme stillerinin TOHM sporcularının kişisel değişkenleri (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne mesleği ve baba mesleği) ile TOHM sporcularının TOHM hakkındaki genel değerlendirilmelerine göre Karar Verme Ölçeği öz saygı ve Karar Verme Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacı ile yapılan çalışma, 20 ilde bulunan TOHM' larda eğitim gören (Adana 17, Ankara 69, Antalya 15, Artvin 11, Bolu 7, Bursa 44, Diyarbakır 7, Edirne 5, Erzurum 38, Gaziantep 25, İzmir 34, Kahramanmaraş 28, Kayseri 13, Kocaeli 13, Konya 20, Mersin 14, Rize 13, Sakarya 29, Samsun 25, Trabzon 22) toplam 449 TOHM sporcusu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan TOHM sporcularının karar verme öz saygı düzeylerinin yüksek olduğu ve karar verme stilleri alt boyutlarından dikkatli karar verme stilini tercih ettikleri, bunu kaçıngan, panik ve erteleyici karar verme stilleri alt boyutlarının izlediği belirlenmiştir. Bu sonuca göre TOHM sporcularının kendilerine güven duyduğu, karar verirken özenle gerekli bilgiyi aradıkları ve alternatifleri dikkatli değerlendirdikleri, karar verme eylemini ertelemeden, geciktirmeyerek, zamanında karar verdikleri yargısına varılmıştır.

Araştırmada kadın ve erkek TOHM sporcularının karar vermede öz saygı düzeylerinin ve kullandıkları karar verme stilleri alt boyutlarının farklılaştığı, kadın TOHM sporcularının erkeklere göre öz saygı düzeyinin daha yüksek olduğu ve kadın TOHM sporcularının dikkatli karar verme stili alt boyutunu, erkek TOHM sporcularının ise daha çok kaçıngan karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırmada, TOHM sporcularının yaş değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinin karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, karar vermede öz saygı ölçeğinde 19 yaş ve üstü sporcuların lehine ve karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme alt boyutunda ise 18 yaş ve altı sporcularının lehine farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. TOHM sporcularının biyolojik yaşlarının artmasıyla karar vermede öz saygının arttığı ve

birey olarak vermiş oldukları kararlarda kendine güvenin gelişmesiyle dikkatli karar verme stili alt boyutunu tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırmada, TOHM sporcularının eğitim düzeyinin, karar verme ölçeği alt boyutlarından erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme sıra ortalamaları lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek, lise eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularının kaçıngan karar verme sıra ortalamaları lisans eğitim düzeyine sahip TOHM sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre TOHM sporcularının eğitim seviyeleri yükseldikçe karar vermede özsaygı düzeylerinin dikkatli karar verme stili alt boyutunu tercih eğilimlilerinin yükseldiği, kaçıngan karar verme stili alt boyutu tercih eğilimlerinin düştüğü söylenebilir.

Araştırmada, TOHM sporcularının aile gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi ve anne meslek düzeylerine göre karar vermede öz saygı ve karar verme ölçeği alt boyutlarının (dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme) anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada, TOHM sporcularının baba mesleklerine göre karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme ve kaçıngan karar verme alt boyutlarında baba meslek değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, işçi ve memur babaya sahip sporcuların karar vermede öz saygı sıra ortalamaları serbest meslek ve emekli babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. İşçi babaya sahip sporcuların erteleyici karar verme sıra ortalamaları çalışmayan ve serbest meslek gurubu babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca işçi babaya sahip sporcuların panik karar verme sıra ortalamaları çalışmayan, serbest meslek ve emekli babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, serbest meslek gurubu babaya sahip sporcuların panik karar verme sıra ortalamaları da çalışmayan babaya sahip sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmada, TOHM sporcularının TOHM eğitim sürelerine göre karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının anlamlı düzeyde

farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme alt boyutunda TOHM eğitim süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, 12 aydan az süredir TOHM' da eğitim gören sporcuların dikkatli karar verme alt boyut sıra ortalamaları 12-23 ay, 24-35 ay ve 36 ay ve daha fazla süredir TOHM' da eğitim gören sporculara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Bu sonuçlar yetenekli sporcuların seçilmesi, yetiştirilmesi, performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve sosyal gelişimlerinde müşterek ve standart bir uygulamanın sağlanması amacıyla kurulan TOHM' ların sporcular üzerindeki katkısını destekler niteliktedir.

Araştırmada, TOHM sporcularının TOHM eğitim süresinde aldıkları derecelerine göre karar vermede öz saygı, karar verme ölçeği alt boyutlarından dikkatli karar verme, kaçıngan karar verme, erteleyici karar verme ve panik karar verme alt boyutlarının TOHM eğitim süresinde aldıkları derece değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

- TOHM sporcularında karar verme sitilleri dağılımına göre gereken desteğin verilmesi,
- Çalışmamızın önemli bulgularından karar verme stilleri ve sporcuların aldıkları ulusal ve uluslararası dereceler arasındaki ilişkinin farklı çalışmalarla incelenmesi,
- Yetersiz görülerek TOHM' dan ayrılan sporcuların sonraki yaşantılarının ve spor aktivitelerinin takip edilmesi ve uyum çalışmalarının yapılması,
- TOHM sporcularına yönelik farklı çalışmaların yapılması,
- Farklı sporcu gruplarında karar verme sitillerinin çalışması,
- Spor alanına özgü geliştirilen karar verme ölçekleri ile sporcular üzerinde karar verme çalışmalarının yapılması.

6. KAYNAKLAR

Acat MB, Dereli E, 2012. Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin karar verme stratejileri ve akademik başarılarının öğrenme motivasyonlarını yordama gücü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(4), 2661-2678.

Afyon YA, Dallı M, Metin SC, Bingöl E, 2014. Investigation of decision making and problem solving abilities of amateur sportsmen during the competition. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8(2), 251-257.

Akcan İO, 2016. Elit oryantiring sporcularının görsel reaksiyon süreleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s. 25-28-47-48.

Akpınar Ö, Temel V, Birol SŞ, Akpınar S, Nas K, 2015. Üniversitede okuyan hokey sporcularının karar verme stillerinin belirlenmesi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9, 92-99.

Aksoy A, 2009. Spor yapıları: olimpiyat stadyumları. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, s. 9-12.

Altay Ü, 2011. Yöneticilerin duygusal zeka düzeylerinin karar verme stillerine etkisi ve bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 63-64-129-133.

Altun M, Koçak S, 2015. Türkiye'nin sportif başarı açısından değerlendirilmesi: Bakü Avrupa Oyunları örneği. Spor Bilimler Dergisi, 26(3), 114-128.

Ataçocuğu MŞ, 2008. Olimpiyat Oyunlarının ev sahibi ülke ve kente ekonomik etkilerinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, s. 7.

Avşaroğlu S, 2007. Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başaçıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, s. 46-48-53-106.

Avşaroğlu S, Üre Ö, 2007. Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 85-100.

Ayan V, Mülazımoğlu O, 2010. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(3), 152-159.

Bacanlı F, 2000. Kararsızlık ölçeğinin geliştirilmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, II(14), 7-16.

Bayrak S, 2015. Okul öncesi öğretmen adaylarının karar verme düzeylerinin incelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(17), 429-438.

Bayraktar B, Sunay H, 2007. Türkiye'de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, v (2), 63-72.

Bingöl H, 2011. Olimpiyatlarda derece yapan Türk sporcularının kariyer planlama profillerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, s. 55.

Can Ö, 2009. Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançları ve karar verme stillerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, s. 44-45-46-62.

Certel Z, Bahadır Z, Tiryaki Sönmez G, 2013. Investigation of empathy and selfesteem in decision making and decisionmaking styles among those who played team sports. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve spor Bilimleri Dergisi, 7(1), 16-27.12

Çetin Ç, Taşğın Ö, Arslan F, 2011. The relationship between reaction time and decision-making in elite kickboxing athletes. World Applied Sciences Journal), 12(10), 1826-1831.

Çetin MÇ, 2009. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karar verme stilleri sosyal beceri düzeyleri ve stresle basa çıkma biçimlerinin bazı değişkenler açısından karsılaştırmalı olarak incelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s. 13-14-28-29.

Çiftçi R, 2014. Endüstri meslek lisesi öğrencilerinin benlik saygılarının karar verme stillerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Karpaz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.

Çolakkadıoğlu O, Güçray SS, 2007. Ergenlerde karar verme ölçeğini Türkçeye uyarla çalışması. Eurasian Journal of Educational Research (EJER), 26, 61-71.

Çorapçı A, 2015. Sınıf öğretmenlerinin karar verme stilleri ve iş doyum düzeylerinin tespiti. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman, s. 3-102.

Deniz ME, 2002. Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin ta-baskın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, s. 45-46.

Deniz ME, 2011. Karar verme stilleri ve beş faktör kişilik özelliklerinin bağlanma stilleri açısından incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 97-113.

Deniz ME, 2004. Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 23-35.

Dereli E, Acat MB, 2011. Okulöncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin karar verme stratejileri ile sınav kaygıları arasındaki ilişki. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(2), 77-87.

Deryahanoğlu G, 2014. Kick boks hakemlerinin karar verme ve atılganlık düzeylerinin algılanan mesleki yeterlilik üzerine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, s. 28-30-34-35.

Dilmaç B, Bozgeyikli H, 2009. Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 171-187.

Dinçer N, 2013. Spor yöneticilerinin karar verme stilleri ile problem çözme becerileri üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s. 25-34.

Driver MJ, Brousseau KR, Hunsaker PL, 1990. The Dynamic Decisionmaker Five Decision Styles for Executive and Business Success, New York, Harper & Row.

Egesoy H, Eniseler N, Çamlıyer H, Çamlıyer H, 1999. Elit ve elit olmayan futbol oyuncularının karar verme performanslarının karar verme hızı ve verilen kararın doğruluğu açısından karşılaştırılması. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 22-33.

Eldeleklioğlu J, 1999. Karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2(11), 7-13.

Eraslan M, 2015. Üniversite spor bölümü öğrencilerinin atılganlık ve karar verme stillerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 214-223.

Erözkan A, 2011. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 2(3), 60-74.

Ersever ÖH, 1996. Karar verme becerileri kazandırma programının ve etkileşim grubu denyiminin üniversite öğrencilerinin karar verme becerileri üzerindeki etkileri. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Espy R, 1990. The politics of the oiympic games. Los Angeles, Universty of California Press.

Gacar A, 2011. Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretim elemanlarının karar verme ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, s. 9-13-18-19.

Güçray SS, 1998. Bazı kişisel değişkenler, algılanan sosyal destek ve atılganlığın karar verme stilleri ile ilişkisi. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2(9), 7-16.

Güçray SS, 2001. Ergenlerde karar verme davranışlarının öz-saygı ve problem çözme becerileri algısı ile ilişkisi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(8), 106-121.

Gülbahçe A, Kartol A, 2014. İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin karar verme stratejilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Bayburt Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, IX(II), 132-143.

Izgar H, Yılmaz E, 2007. PİO ve YİBO'nda görev yapan okul yöneticilerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri arasındaki ilişki. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(17), 341-351.

Johnson JG, 2006. Cognitive modeling of decision making in sports. Psychology of Sport and Exercise, 7, 631-652.

Johnson RH, 1978. Individual styles of decision making: a theoretical model for counseling.Personnel and Guidance Journal, May, 530-536.

Karahüseyinoğlu MF, Ramazanoğlu F, Nacar E, Savucu Y, Ramazanoğlu MO, Altungül O, 2005. Türkiye'nin spordaki konumunun bazı Avrupa ülkeleri ile karşılaştırılması. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 3(3), 75-82.

Karasar N, 2003. Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Kaşık DZ, 2009. Ergenlerde karar verme stilleri ve algılanan sosyal destek düzeylerinin sosyal yetkinlik beklentisi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, s. 9.

Kavalcı K, 2015. Tüketici karar verme tarzları ve öğrenme stillerinin y ve z kuşakları açısından karşılaştırılması üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, s. 29-32-36.

Kelecek S, Altıntaş A, Aşçı FH, 2014. Sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8(1), 21-27.

Kesici Ş, 2012. Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejilerinin psikolojik ihtiyaç örüntüleri ve özlük niteliklerine göre karşılaştırılmalı olarak incelenmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kılıç H, 2007. Beden eğitimi öğretmenlerinin olimpiyatlar hakkındaki farkındalığı. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, s. 16-22-24-25.

Kırgil F, 2015. Beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin karar verme ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenlikler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, s. 15-16-75.

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Welcome to Kuortane. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Other sports. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/other_sports/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Volleyball. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/volleyball/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Atletics. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/athletics/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Ice hockey & Ice sports. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/ice_hockey___ice_sports/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Bowling. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/bowling/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Wrestling. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.kuortane.com/en/wrestling/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Gymnastics. Erişim Tarihi: 07.10.2016. http://www.kuortane.com/en/gymnastics/

Kuortane Olimpic Training Center, 2016. Other Sports. Erişim Tarihi: 07.10.2016 http://www.kuortane.com/en/other_sports/

Kurban C, 2015. Bireysel algılarına göre okul yöneticilerinin karar verme stilleri. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli, s. 8.

Kurt E, 2016. Orta öğretim öğrencilerinin karar verme stratejilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, s. 16-18.

Kuzgun Y, 2000. Meslek Danışmalığı. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, s.87.

Leveaux R, 2010. Facilitating referee's decision making in sport via the application of technology. Communications of the IBIMA, 1-8.

Mann L, Radford M, Burnett P, Ford S, Bond M, Leung K, 1998. Cross-Cultural differences in self-reported decision-making style and confidence. *International Journal of Psychology, 33* (5), 325-335.

Mercin L, 2010. Kış olimpiyat oyunları logolarının analizi. New World Sciences Academy Dergisi, 4, 1-16.

Nas S, 2010. Karar verme stillerine bilimsel yaklaşımlar. Denizcilik Fakültesi Dergisi, 2(2), 43-65.

Ölçüm D, 2015. Okul yöneticilerinin karar verme stillerinin öğretmenlerin iş doyumuna etkisi (Sakarya ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, p. 15-16.

Özbatak MÜ, 2013. Farklı okul türlerinde eğitim gören lise öğrencilerinin sınıf seviyelerine göre düşünme stilleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, p. 44-45-48.

Özdilek Ç, Şentürk A, Döşyılmaz E, 2010. Modern olimpiyat oyunlarının tarihi gelişimi ve olimpiyatların gezici olma ilkesinin günümüze kadar düzenlenen oyunlar açısından değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(9), 1-15.

Pekdoğan S, 2015. Karar verme stilleri araştırmaları: 2009-2013 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. International Journal of Social Science, Number:34, 321-331.

Scott SG, Bruce RA, 1995. Decision-Making Style: The Development and Assessment of a New Measure. Educational and Psychological Measurement, Volume 55, 818-831.

Sezer C, 2014. İstanbul ili Beykoz ilçesi devlet lisesi ve özel lise öğrencilerinin demografik yapı ile olimpiyat algılarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, p. 9-11.

Silik CE, 2014. Uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, p. 9-21-29-30.

Spor Genel Müdürlüğü, 2016. Spor Genel Müdürlüğünün teşkilat ve görevleri hakkında kanun. Erişim Tarihi: 17 Aralık 2016. http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.3289&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=

Sport Centrum Papendal, 2016. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.ibtmworld.com/__novadocuments/111977?v=635802639625670000

Şenduran F, Şahin S, Bastık C, Gümüşdağ H, 2012. Toplumdaki bireylerin olimpiyat oyunları hakkındaki yaklaşımları. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 105-117.

Taşdelen A, 2002. Öğretmen adaylarının farklı psiko sosyal değişkenlere göre karar verme stilleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Taşgit MS, 2012. Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve karar verme düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman, p. 24-29.

Tatlılıoğlu K, 2010. Farklı öz-anlayış düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme stilleri ve kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, p. 35-36.

Team USA, 2016. About the colorado springs olympic training center. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/csotc/about

Team USA, 2016. Facilities. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/csotc/facilities

Team USA, 2016. About the lake placid olympic training center. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/lpotc/about

Team USA, 2016. Facilities. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/lpotc/facilities

Team USA, 2016. About the chula vista olympic training center. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/cvotc/about

Team USA, 2016. Facilities. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. http://www.teamusa.org/about-the-usoc/olympic-training-centers/cvotc/facilities

Tekin M, Özmutlu İ, Erhan SE, 2008. Özel yetenek sınavlarına katılan öğrencilerin karar verme ve düşünce stillerinin incelenmesi. Journal of Physical Education and Sport Sciences, 11(3), 42-56.

Temel V, 2015. Beden eğitimi öğretmenlerinin, problem çözme becerileri, karar verme stilleri ve öfke tarzları. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, p. 19-20.

Titrek O, Konak H, Titrek A, 2013. Öğretmen adaylarının özbilinç düzeyi ile özsaygı ve karar verme stilleri arasındaki ilişki. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, Bildiriler Kitabı II, 76-84.

Toramanlı A, 2014. Spor turizminde olimpiyat oyunları ve spor turizminin gelişimine katkıları. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, p. 88.

Ulaş AH, Epçaçan C, Epçaçan C, Koçak B, 2015. Öğretmen adaylarının karar vermede özsaygı düzeyi ve karar verme stillerinin incelenmesi. Turkish Studies, 10(3), 1031-1052.

Uzunoğlu ÖU, 2008. Türk futbol hakemlerinin karar verme stillerinin klasmanlarına ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, p. 24.

Uzunoğlu ÖU, Şahin M, Fişekçioğlu İB, 2009. Türk futbol hakemlerinin karar verme stillerinin klasmanlarına ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 11(1), 32-36.

Üngüren E, 2011. Psikobiyolojik kişilik kuramı ekseninde yöneticilerin kişilik özellikleri, karar verme stilleri ve örgütsel sonuçlara yansımaları. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, p. 137-150-151-152.

Vural M, 2013. Spor genel müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatında görev yapan spor yöneticilerinin düşünme ve karar verme stillerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, p. 25-29-30-31.

Wikipedia, 2016. Unites States Olympic Training Center. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016. https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Olympic_Training_Center

Yıldıran İ, 2014. Antikiteden moderniteye olimpiyat oyunları: İdealler ve gerçekler. Hece (Batı Medeniyeti Özel Sayısı), 18 (210-212), 555-570.

Yıldız S, 2015. Eğitim yöneticilerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve karar verme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, p. 24-26-29.

Yılmaz AS, 2011. Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stillerinin benlik saygısı ve utangaçlık açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, p. 18.

Yiğit A, 2005. Lise öğrencilerinin karar verme davranışlarının bazı değişkenlere göre yordanması. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

7. EKLER

EK- A: Kişisel Bilgi Formu

EK- B: Melbourne Kara Verme Ölçeği

EK- C: S.Ü. Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Kararı

EK- D: Ölçek Kullanımına İlişkin İzin Yazısı

EK- E: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Anket Uygulama İzin Yazısı

EK- F: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yazısı

EK- A: Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu anket akademik araştırmada kullanılmak üzere uygulanmaktadır. Ankette toplanacak veriler, Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi (TOHM) sporcularının karar verme stillerini incelemek amacıyla yüksek lisans tez çalışması için kullanılacaktır.

Anket uygulamasından elde edilecek sonuçlar çalışmaya temel teşkil edecek, ifadelere doğru ve samimi bir şekilde yanıt vermeniz çalışmanın güvenilirliğini artıracaktır. Araştırmamıza zaman ayırarak katıldığınız için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Turgut KAPLAN
Yüksek Lisans Öğrencisi: Merve KILOĞLU

Aşağıda sizinle ilgili sorular bulunmaktadır, ilgili cevapları **(X)** ile işaretleyiniz.

1.Cinsiyetiniz

Erkek ( ), Kadın ( )

2.Yaşınız ……..

3. Eğitim düzeyiniz

Lise ( ), Ön Lisans ( ), Lisans ( ), Lisans Üstü ( )

4. Ailenizin aylık ortalama geliri nedir?

1000 ve altı ( ), 1001–2000 ( ), 2001- 3000 ( ), 3001 – 4000 ( ), 4001 ve üstü ( )

5. Annenizin eğitim durumunu belirtiniz

Okur-Yazar Değil ( ), İlköğretim ( ), Lise ( ), Üniversite ( ), Y. Lisans-Doktora ( )

6. Babanızın eğitim durumun belirtiniz

Okur-Yazar Değil ( ), İlköğretim ( ) Lise ( ), Üniversite ( ), Y. Lisans-Doktora ( )

7. Annenizin mesleği nedir?

Çalışmıyor ( ), İşçi ( ), Memur ( ), Serbest Meslek ( ), Emekli ( )

8. Babanızın mesleği nedir?

Çalışmıyor ( ), İşçi ( ), Memur ( ), Serbest Meslek ( ), Emekli ( )

9. Branşınız ……

10. TOHM'nde ne kadar süredir eğitim görmektesiniz …….

11.TOHM'nde eğitim gördüğünüz süre içerisinde ulusal ya da uluslararası alanda derece yaptınız mı?

Ulusal ( ), Uluslar arası ( ), Hiç biri ( )

12. Antrenmanlarda aldığınız eğitimler sonucunda spor branşınız ile ilgili bilgi ve beceri düzeyiniz nedir?

Aldığım eğitimler sonucunda branşım ile ilgili bilgi ve beceri seviyem düşüktür ( ).

Aldığım eğitimler sonucunda branşım ile ilgili bilgi ve beceri seviyem orta seviyededir ( ).

Aldığım eğitimler sonucunda branşım ile ilgili bilgi seviyem yüksektir ( ).

13. Sizi spor yapmaya yönelten nedir?

Ailem ( ), Akrabalarım ( ), Arkadaş Çevrem ( ), Beden Eğitimi Öğretmenim ( )

Yaşam Alanıma Yakın Spor Tesisleri ve Spor Kulüpleri ( )

14. Aileniz her hangi bir konuda karar alırken size danışır, fikrinizi alır mı?

Evet ( ), Hayır ( )

15. Ailenizde sizinle ilgili kararlar alınırken sizin fikirlerinize önem verilir mi?

Ailem, hakkımdaki kararlarda fikirlerimi dikkate alır ve önemserler ( ).

Ailem, hakkımdaki kararlarda fikirlerimi sorar ancak dikkate almazlar ( ).

Ailem, hakkımdaki kararlarda fikirlerimi sormazlar ( ).

16. Ailenizde (yakın çevrenizde) geçmişte ya da günümüzde halen aktif olarak spor yapan var mı?

Evet ( ), Hayır ( )

17. Aşağıdaki ifadelerden hangisi, spor yapmanız ve anneniz arasındaki ilişkiyi izah eder?

Annem müsabakalarıma gelir, beni destekler ( ).

Annem antrenmanlarıma gelir, beni destekler ( ).

Annem spor yapmamı destekler ( ).

Annem spor yapmamı desteklemez ( ).

18. Aşağıdaki ifadelerden hangisi, spor yapmanız ve babanız arasındaki ilişkiyi izah eder?

Babam müsabakalarıma gelir, beni destekler ( ).

Babam antrenmanlarıma gelir beni destekler ( ).

Babam spor yapmamı destekler ( ).

Babam spor yapmamı desteklemez ( ).

20. Anne ve babanız size karşı olan sevgilerini (söyleyerek, hissettirerek ya da farklı şekilde) gösterirler mi?

Annem sevgisini gösterir, babam göstermez ( ).

Babam sevgisini gösterir, annem göstermez ( ).

Her ikisi de sevgilerini gösterirler ( ).

Her ikisi de sevgilerini göstermezler ( ).

21. Aile bireyleri ile (anne, baba, kardeşler) sorunlarınızı ve sıkıntılarınızı paylaşır mısınız?

Aile bireylerinin hepsi ile sorunlarımı paylaşırım ( ).

Annemle sorunlarımı paylaşırım ( ).

Babamla sorunlarımı paylaşırım ( ).

Aile bireylerinin hiçbiri ile sorunlarımı paylaşmam ( ).

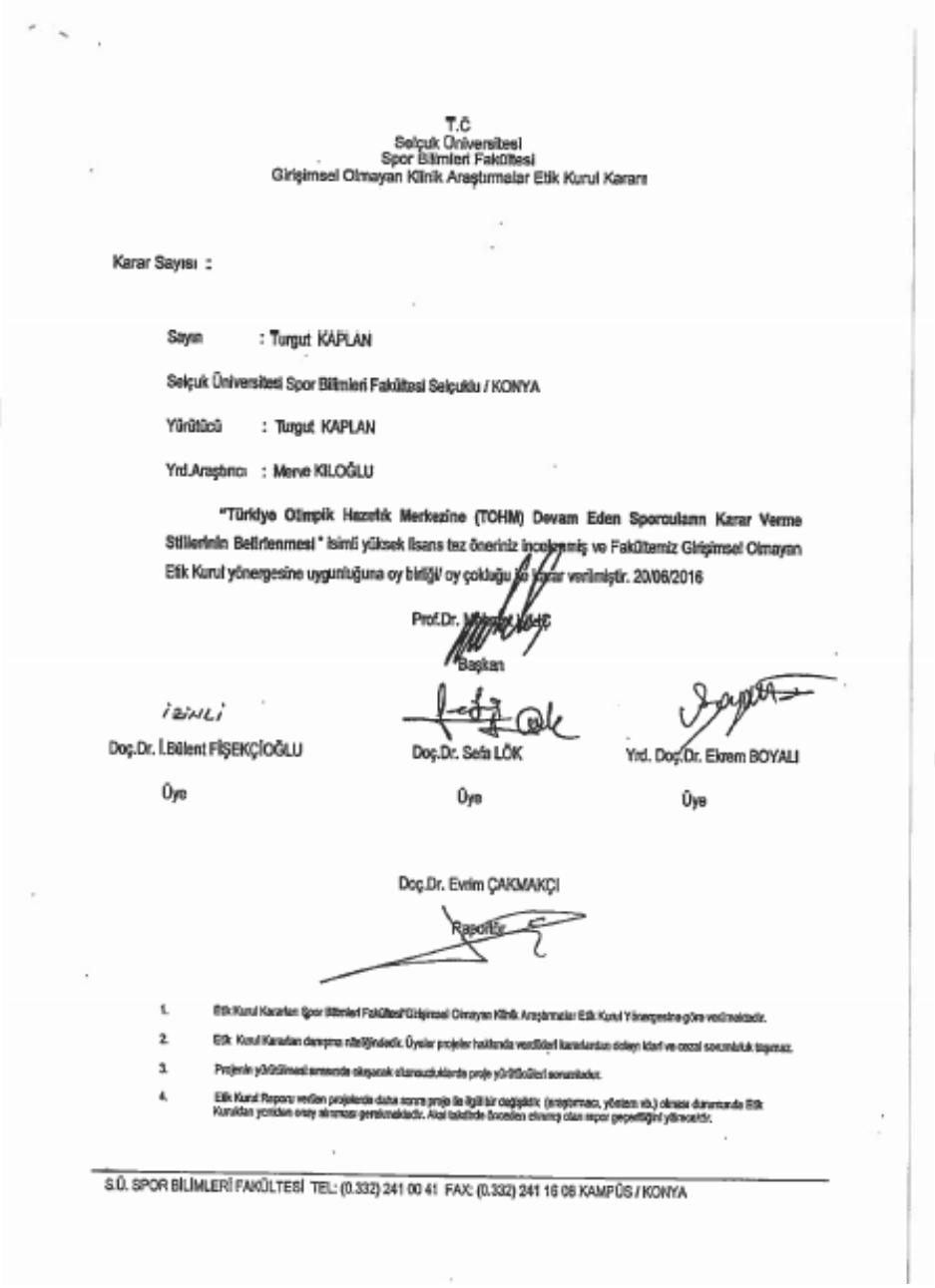
EK- B: Melbourne Karar Verme Ölçeği

KARAR VERME ÖLÇEĞİ

KISIM I		**DOĞRU**	**BAZEN DOĞRU**	**DOĞRU DEĞİL**
1	Karar verme yeteneğime güvenirim.			
2	Karar verirken kendimi birçok kişiden aşağı görürüm.			
3	Kendimi karar vermede başarılı biri olarak düşünürüm.			
4	Kendimi o kadar cesaretsiz hissederim ki, karar verme uğraşından vazgeçerim.			
5	Verdiğim kararlar iyi sonuçlanır.			
6	Diğer insanların, benim kararımdan ziyade, kendi kararlarının doğru olduğu konusunda beni ikna etmeleri kolaydır.			

KISIM II		**DOĞRU**	**BAZEN DOĞRU**	**DOĞRU DEĞİL**
1	Karar verirken kendimi, sanki büyük bir zaman baskısı altındaymışım gibi hissederim.			
2	Bütün alternatifleri göz önünde tutmayı severim.			
3	Kararları diğer kişilere bırakmayı tercih ederim.			
4	Bütün alternatiflerin dezavantajlarını ortaya çıkarmaya çalışırım.			
5	Son kararı vermeden önce, önemsiz konular üzerinde çok zaman harcarım.			
6	Kararı en iyi şekilde nasıl uygulayabileceğimi enine boyuna düşünürüm.			
7	Bir kararı verdikten sonra bile kararı uygulamayı geciktiririm.			
8	Karar verirken, karar hakkında pek çok bilgi toplamaktan hoşlanırım.			
9	Karar vermekten kaçınırım.			
10	Karar vermek zorunda olduğum zaman, karar üzerinde düşünmeye başlamadan önce uzun süre beklerim.			
11	Karar verme konusunda sorumluluk üstlenmeyi sevmem.			
12	Karar vermeden önce amaçlarımı netleştirmeye çalışırım.			
13	Önemsiz, küçük olayların yolunda gitmeyebileceği olasılığı, benim aniden tercihlerimden dönüş yapmama neden olur.			
14	Bir karar benim tarafımdan veya başka biri tarafından verilecekse, ben karar vermeyi diğer kişiye bırakırım.			
15	Ne zaman zor bir kararla karşı karşıya gelsem, iyi bir çözüm yolu bulma konusunda kendimi kötümser hissederim.			
16	Seçim yapmadan önce çok fazla dikkatli davranırım.			
17	Zorunda kalmadıkça karar vermem.			
18	Son ana kadar karar vermeyi geciktiririm.			
19	Çok daha bilgili kişilerin benim yerime karar vermelerini tercih ederim.			
20	Karar verdikten sonra, kararın doğru olduğuna kendimi inandırmak için çok zaman harcarım.			
21	Karar vermeyi ertelerim.			
22	Acilen karar vermem gereken bir durumda doğru düşünemem.			

EK- C: S.Ü. Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Kararı

T.C
Selçuk Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar Sayısı :

Sayın : Turgut KAPLAN

Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Selçuklu / KONYA

Yürütücü : Turgut KAPLAN

Yrd.Araştırıcı : Merve KILOĞLU

"Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezine (TOHM) Devam Eden Sporcuların Karar Verme Stillerinin Belirlenmesi" isimli yüksek lisans tez öneriniz incelenmiş ve Fakültemiz Girişimsel Olmayan Etik Kurul yönergesine uygunluğuna oy birliği/ oy çokluğu ile karar verilmiştir. 20/06/2016

Prof.Dr.
Başkan

İZİNLİ

Doç.Dr. İ.Bülent FİŞEKÇİOĞLU
Üye

Doç.Dr. Sefa LÖK
Üye

Yrd. Doç.Dr. Ekrem BOYALI
Üye

Doç.Dr. Evrim ÇAKMAKÇI
Raportör

1. Etik Kurul Kararları Spor Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Yönergesine göre verilmektedir.
2. Etik Kurul Kararları danışma niteliğindedir. Üyeler projeler hakkında verdikleri kararlardan dolayı hiçbir hukuki ve cezai sorumluluk taşımaz.
3. Projenin yürütülmesi sırasında oluşacak olumsuzluklarda proje yürütücüsü sorumludur.
4. Etik Kurul Raporu verilen projelerde daha sonra proje ile ilgili bir değişiklik (araştırmacı, yöntem vb.) olması durumunda Etik Kuruldan yeniden onay alınması gerekmektedir. Aksi takdirde önceden alınmış olan onay geçerliliğini yitirecektir.

S.Ü. SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ TEL: (0.332) 241 00 41 FAX: (0.332) 241 16 08 KAMPÜS / KONYA

EK- D: Ölçek Kullanımına İlişkin İzin Yazısı

İZİN YAZISI

Merve KILOĞLU <merve.kiloglu@gmail.com>
16.12.2016 (Cum) 12:10

Kime: Merve KILOGLU;

2 ek

MELBOURNE K~.doc

Melbourne K~.doc

tümünü indir

---------- Forwarded message ---------
From: <edeniz@yildiz.edu.tr>
Date: 29 Kas 2016 Sal, saat 00:36
Subject: Fwd: İZİN YAZISI
To: Merve KILOĞLU <merve.kiloglu@gmail.com>

Merve ölçek bilgileri ekte, başarılar dilerim.

Prof. Dr. M. Engin Deniz

Yildiz Technical University
Faculty of Education
Department of Guidance and Psychological Counseling
Davutpaşa/Istanbul

Yıldız Teknik Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı
Davutpaşa-İstanbul

-----Merve KILOĞLU <merve.kiloglu@gmail.com> yazdı: -----
Kime: "edeniz@yildiz.edu.tr" <edeniz@yildiz.edu.tr>
Kimden: Merve KILOĞLU <merve.kiloglu@gmail.com>
Tarih: 25.11.2016 14:47
Konu: Fwd: İZİN YAZISI

EK- E: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Anket Uygulama İzin Yazısı

T.C.
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı :97405614-100-E.57424 27/07/2016
Konu :Merve KILOĞLU'nun Tez Çalışması

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün 30.06.2016 tarih ve 13882 sayılı yazısı ile; Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Bölüm Başkanlığı Yüksek Lisans öğrencisi Merve KILOĞLU'nun "Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezine devam eden sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi" konulu çalışmasını yapmayı planladığı belirtilmiştir.

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde; Yüksek Lisans öğrencisi Merve KILOĞLU'nun Olimpik Hazırlık Merkezlerimizde"Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezine devam eden sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi" konulu çalışmasını yapabilmesi için gerekli müsaadenin verilmesini olurlarınıza arz ederim.

e- imzalıdır
Mete EROL
Strateji Geliştirme Daire Başkan V.

OLUR
27/07/2016

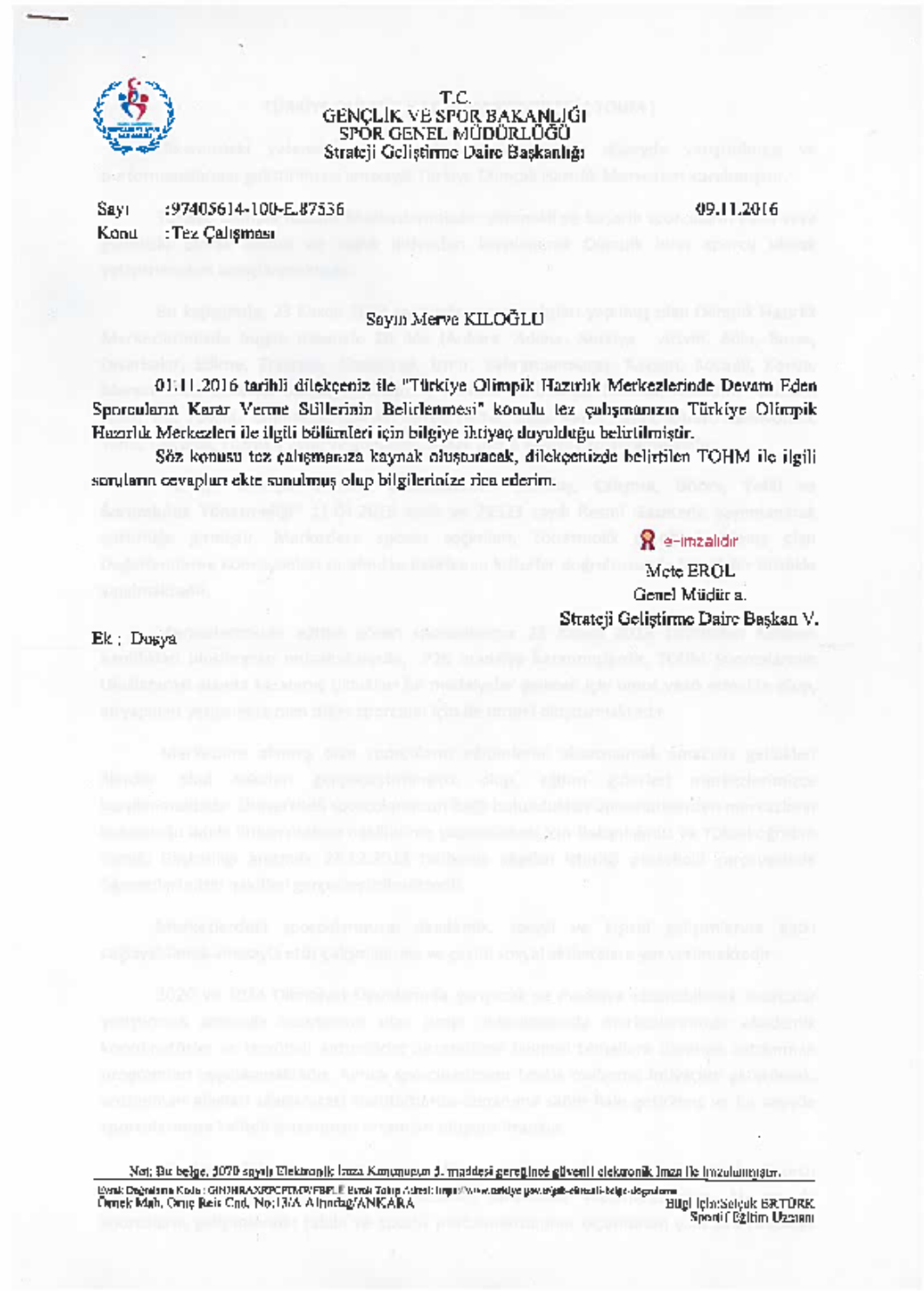
e-imzalıdır
Mehmet BAYKAN
Genel Müdür V.

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Örnek Mah. Oruç Reis Cad. No:13/A Altındağ/ANKARA

Bilgi için:Ahmet GORAL
Sportif Eğitim Uzmanı
Telefon No:(312) 596 74 50

EK- F: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yazısı

T.C.
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Sayı : 97405614-100-E.87536 09.11.2016
Konu : Tez Çalışması

Sayın Merve KILOĞLU

01.11.2016 tarihli dilekçeniz ile "Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde Devam Eden Sporcuların Karar Verme Süllerinin Belirlenmesi" konulu tez çalışmanızın Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri ile ilgili bölümleri için bilgiye ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Söz konusu tez çalışmanıza kaynak oluşturacak, dilekçenizde belirtilen TOHM ile ilgili soruların cevapları ekte sunulmuş olup bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Mete EROL
Genel Müdür a.
Strateji Geliştirme Daire Başkan V.

Ek : Dosya

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : GNDHRAXRPCPTMWFBPLE Evrak Takip Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/gsb-elektronik-belge-dogrulama
Örnek Mah. Ortaç Reis Cad. No:1/AA Altındağ/ANKARA
Bilgi İçin:Selçuk ERTÜRK
Sportif Eğitim Uzmanı

8. ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Konya'da doğdu. İlk, orta, lise eğitimini Konya'da tamamladı. 2006 yılında Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümünü kazanarak lisans eğitimine başladı. 2010 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği anabilim Dalında yüksek lisan eğitimine başladı. Halen Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda Bakanlık İletişim Merkezi Yetkilisi olarak görev yapmaktadır.